

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
İLAHİYAT FAKÜLTESİ YAYINLARINDAN
XLIV

Jean SAUVAGET



İSLÂM DÜNYASI

KISA KRONOLOJİ

Türkçeye çevirenler ve genişletenler

Ord. Prof. Suut Kemal YETKİN — Faik Reşit UNAT

Genişletilmiş ikinci basım

ANKARA ÜNİVERSİTESİ BASIMEVİ — 1963

İSLÂM DÜNYASI
KISA KRONOLOJİ

BİRİNCİ BASIMIN ÖNSÖZÜ

Jean Sauvaget, 27 Ocak 1901'de Niort (Deux-Sèvres)de doğmuş, genç denecek bir yaşta, 2 Mart 1950'de Cambo-les-Bains (Basses - Pyrénées) de ölmüştür. Tanınmış bir şarkiyatçı idi. Paris'te *École Nationale des Langues Orientales*'de okumuş, Arapçayı ve Farsçayı öğrenmiş, Türkçeye çalışmış, Paris Üniversitesi Edebiyat Fakültesinden arapça lisansı almıştır. 1941'de verdiği Halep şehri hakkındaki doktora tezi [1], ona ilim dünyasında haklı bir şöhret temin etmiştir. Bulunduğu vazifeler sıra ile şunlardır:

Şam Fransız Enstitüsü üyesi (1924-1929), sonra Genel Kâtibi (1929-1937).

1937'den itibaren, *Ecole des Hautes-Etudes*'te Doğu İslâm Tarihi Araştırmaları Müdürü.

Ecole des Langues Orientales Vivantes'da Yakın Şark Coğrafyası ve Tarihi yardımcı profesörü.

Louvre mektebinde İslâm Sanatları Profesörü (1941-1944).

Paris Üniversitesi Edebiyat Fakültesinde Arapça dili öğretim görevlisi (1942-1944).

Türkiye'de (1932, 1934), Filistin'de (1933), Irak ve İran'da (1934) muvakkat vazifeler, tetkik seyahatleri.

Sauvaget, yukarıda işaret ettiğimiz doktorluk tezinden başka, *La mosquée omeyyade de Médine* (Paris 1947), *Historiens arabes* (Paris 1946), *Introduction à l'histoire de l'Orient Musulman* (Paris 1946) gibi kıymetli eserler vermiş, ayrıca *Syria*, *Journal Asiatique*, *Ars Islamica*, *Revue des Etudes Islamiques* dergilerinde, İslâm mimarisini, epigrafisini, Selçuk camilerini, İslâm arkeolojisini ilgilendiren birçok konular hakkında derin çalışmalara dayanan tetkikler yayımlamıştır. [2]

1) *Alep: essai sur le développement d'une grande ville syrienne des origines au milieu du XIXe siècle*, Paris 1941

2) *Exposé des titres de Jean Sauvaget*, Paris 1946.



Müellifin ölümünden sonra yayımlanmış olan, tercümesini okuyucularımıza sunduğumuz bu küçük kitap [3], bilhassa Osmanlı devri bakımından kifayetsizdi. Bazı isim ve tarih yanlışlarını da ihtiva ediyordu. Onun için eserde rastladığımız yanlışları düzelttik; bazı eksikleri tamamladık. Hele Osmanlılar devrine giren isimlerle vakaları bir hayli genişlettik ve kitabın aslında bulunmayan, fakat bu alanda çalışanlara büyük kolaylıklar sağlayan cetveller de ekledik. Böylece fakülte ve yüksek okullarımızda İslâm Dünyası kültür ve sanat tarihi konularında çalışan gençlere daima elleri altında, kolaylıkla başvurabilecekleri bir yardımcı-kitap hazırlamış olduğumuzu sanıyoruz.

İKİNCİ BASIMIN ÖNSÖZÜ

Bu küçük el-kitabının 1952 de yayımlanan ilk basımının birkaç yıl içinde tükenmesi, onun belli bir ihtiyaca cevap verdiğini gösterdi. Sürekli istekler karşısında ikinci basımının yapılması gerektiği anlaşıldı. Birinci basımda gözden kaçmış birkaç noktayı da düzeltmek ve özellikle İslâm tarihinin kültür ve medeniyet değerlerinin tarihi gelişme içindeki yerlerini göstermek ve İslâm dünyası dışındaki insanlığın ilerlemesi ile zaman bakımından bağlantıları kurmak yönlerinden gerekli eklemeleri de yapmak suretiyle genişletilmiş bulunan bu ikinci basımı hazırlandı.

Kitabımız dış bilim çevrelerinde de dikkati çekmiş ve ilgililere tanıtmak için İslâm tarih ve kültürü alanında çıkan başlıca dergilerde, ondan bahseden yazılar görülmüştür. Bunlar arasında özellikle, değerli Oryantalist Prof. Bertold Spuler'in, kitabı baştan sonuna kadar titizlikle inceleyerek, rastladığı en ufak yanlışmalara kadar belirtmek suretiyle yapmış ve Milletlerarası Şark Tetkikleri Cemiyetinin organı bulunan *Oriens* (C.VI, No.1, 30 Haziran 1953) de yayımlamış olduğu eleştirme, başta gelmektedir. Bu yazıda ileri sürülen beş on nokta üzerinde durulmuş ve hemen hepsi bu ikinci basımda memnurlukla düzeltilmiş veya açıklanmıştır.

Kitabımız hakkındaki son hükmünü, "Bu eser çok işe yarıyacak bir müracaat kitabıdır. Özellikle Karl Ploetz'un *Auszug aus der Geschichte* (Bielefeld 1951, 24 üncü basım) sinde İslâm tarihi kısmı maalesef bir mütehassıs tarafından işlenmediği ve bu sebeple de birçok noktalarda itimada şayan olmadığı cihetle, bu eser bir kat daha kıymet kazanmaktadır." şeklinde ifade eden Prof. Spuler'e, son şekliyle daha çok bizim olmuş bulunan bu küçük el-kitabının ikinci basımını yayımlarken, faydalandığımız tenkitlerinden dolayı duyduğumuz şükranı, burada da belirtmek isteriz.

S. K. YETKİN - F. R. UNAT

3) *Memento Chronologique d'Histoire Musulmane*, Paris 1950

106		Nabat'lar Kırallığının yıkılması.
167-525		Yemen yöresinde Himyerliler devleti.
250-602		Hîre'de Lahmîler devleti.
300		Habeşlilerin' Güney Arabistan'a ilk saldırıları.
461		Mısır Suriye ve Ermeni kiliselerinin Bizans Patrikliğinden ayrılarak bağımsız Patriklikler kurmaları.
530		Habeşlilerin Arabistan'a ikinci saldırıları.
571	Hazreti Muhammed'in doğumu (20 Nisan).	
575		Habeşlilerin Yemen'den çıkarılmaları.
595	Hazreti Muhammed'in Hatice ile evlenmesi.	
597		Roma ve Kostantiniyye arasındaki bağların kopması.
608	Kâbe'nin yeniden inşası.	
610	Arapların Sasanî hükümdarı II. Hüsrev'i yenmeleri.	
610	Hazreti Muhammed'in Mekke halkını İslâm olmağa davete başlaması.	Heracius'un imparator olması.
619	Hatice'nin ölümü.	
620	Hazreti Muhammed'in Akabe'de Medinelilerle ilk anlaşması.	

**Hicretin
I. yüzyılı**

(16.VII.622 - 23.VII.719)

- 622 Hazreti Muhammed'in Mekke'den Medine'ye hicreti. (16 Temmuz)
- Medine'de ilk İslâm mescidinin inşası. - Hicret olayını başlangıç tutan Arap takviminin başlaması.
- 623 Kiblenin Kudüs'teki Mescid-i Aksâ'dan Mekke'deki Kâbe'ye çevrilmesi. Orucun farz olması ve Ezan okunma usulünün konulması.
- 624 Bedir gazvesi.
- 625 Uhud gazvesi.
- 627 Hendek gazvesi. Hudeybiye barışı.
- 628 Hayber seferi - Sasanî hükümdarı II. Hüsrev Perviz'in öldürülmesi
- 629 Müslümanlarla Bizanslılar arasında ilk çarpışma: Muta seferi.
- 630 Mekke'nin İslâmlar tarafından zaptı - Huneyn ve Tebük muharebeleri.
- 630-631 Bütün Arap yarımadasının Hazreti Muhammed'e boyun eğmesi.
- 632 Hazreti Muhammed'in Veda haccı, ölümü (8 Haziran = 12 Rebiulevvel 632) - Ebu Bekir'in Halife seçilmesi.
- Hazreti Muhammed'in ölümü üzerine Arabistan'da ayaklanmalar.

Bizans İmparatoru Heraklius'un Mısır'ı İranlılardan geri alması.

Bizanslıların Vizigotlar tarafından İspanya'dan tardedilişi.

- 633 Arap yarımadasındaki ayaklanmaların bastırılması - Güney Irak'ın zaptı.
- Araplarla Bizanslılar arasında savaş ve Müslümanların Filistin'de Ecnadîn zaferi.
- 634 Ebubekir'in ölümü - Ömer'in Halife seçilmesi
- 635 Şam'ın Araplar tarafından zaptı.
- 636 Yermuk seferi; Suriye'nin fethi - İranlılarla Kadsiyeye meydan savaşı.
- 637 Basra ve Kûfe şehirlerinin kurulması - Sasanîlerin Celdula'da yenilmeleri - Halife Ömer'in başkanlığında "Cabiye Meclisi"nin toplanması.
- 636 da Araplar tarafından kuşatılan Kudüs'ün Halife Ömer'e teslim olması. Mescid-i Aksâ' (Cami-i Ömer)'nin inşası.
- 638 Antakya ve Halep şehirlerinin zaptı - Kudüs'te Mescid-i Aksâ diye anılan Cami-i Ömer'in Halife Ömer tarafından yaptırılması.
- 639-642 Arapların Mısır'ı istilâsı, İskenderiye'nin zaptı - Muaviye'nin Suriye valiliğine tâyni.
- 641 Urfa, Harran, Miyafarkin ve Musul'un zaptı.
- 642 Araplarla Sasanîler arasında Nihavent savaşı ve Sasanî devletinin yıkılışı - Amr ibn-ül Âs tarafından Fustat şehrinin kurulması ve Cami yaptırılması.
- 643 Trablus Garb'ın zaptı - Kudüs'te kutsal kaya üzerinde "Kubbe-tüs sahere" camii'nin inşası.

644	Halife Ömer'in şehit edilmesi, Osman'ın Halife olması.
646	Arapların İran ve Türkistan'ı, Eskişehir'e kadar Anadolu'yu istilâları.
646-666	Doğu Anadolu'nun İslâmların eline geçmesi.
647	Sufetula muharebesi - Berber ülkelerinin Araplar tarafından istilâsına başlanması.
649	Muaviye tarafından Kıbrıs'ın zaptı.
651	Son Sasanî hükümdarının ölümü - İran'ın Araplar tarafından istilâsının tamamlanması.
651-652	Herat ve Belh'in Araplar tarafından zaptı.
653	Arapların Ankara'yı almaları - Halife Osman tarafından Kur'an âyetlerinin toplanıp düzene konulması.
654	Muaviye'nin Rodos'u alması.
655	Likya kıyılarında Bizans donanmasının İslâmlar tarafından bozulması - Mısır'da Halife Osman'a karşı ayaklanma.
656	Ali'nin isyanı - Osman'ın öldürülmesi - Muaviye'nin isyanı - Ali'nin Kûfe'de yerleşerek Irak'ta hâkim olması - Deve vak'ası - Halife Ali'nin Haricîleri bozguna uğratması.
657	Ali taraftarları ile Muaviye taraftarları arasında Irak'ta Siffin savaşı.
658	Ebu MusaEl-çari'nin hakemliği ve Ali'nin Halifeliği kaybedişi.

660-750	EMEVÎ HALİFELERİ
660	Basra'da Kûfî yazı ile ilk Arap sikkесinin basılması - Muaviye'nin Kudüs'te Halifeliğini ilân etmesi.
661	Ali'nin öldürülmesi. Şam'ın Hilâfet merkezi yapılması.
661-664	Kâbil'in Araplar tarafından zaptı.
664-667	Arapların Hindistan'a ilk akınları.
668	Arapların Trakya'ya çıkmaları ve İstanbul'un Araplar tarafından bir yıl süren ilk kuşatılması - Kadıköy'ün zaptı - Galata'da Arap camiinin inşası.
670	Mısır'dan Cezayir'e kadar Kuzey Afrika'nın Araplar tarafından zaptı ve Kayrevan'ın kuruluşu.
670-675	Kayrevan camiinin inşası.
674-679	İstanbul'un Araplar tarafından ikinci kuşatılması.
678	Hazreti Muhammed'in karısı Ayşe'nin ölümü.
680	Muaviye'nin ölümü - I. Yezid'in Halife olması - Kerbelâ olayı (10 ekim) ve Hüseyin'in şehit edilmesi - Şiîliğin zuhuru.
682	Hüseyin'in Kerbelâ'da şehit edilmesinden sonra Yezid'in kendisini tanımayan Medine şehrini yağma ettirmesi ve Mekke'yi muhasara ederek Kâbe'yi mancınıklarla yıkmaya kalkışması.

- 683-684 Yezid'in ölümü üzerine yerine geçen oğlu II. Muaviye'nin çekilmesi ile Hakem oğlu Mervan'ın Şam'da ve Zübeyr oğlu Abdullah'ın da Mekke'de Halifeliklerini ilân etmeleri.
- 684-692 Zübeyr oğlu Abdullah ile Abdülmelik arasında Halifelik için savaşlar.
- 685 Mervan'ın karısı tarafından öldürülmesi üzerine oğlu Abdülmelik'in Halife olması.
- 685-687 Kûfeli Muhtar'ın Irak'ta ayaklanması ve ifratçı Şiîliğin başlaması.
- 691 Kudüs'te El-Aksa ve Kubbetüs Sahre (Cami-i Ömer) camilerinin Abdülmelik tarafından yaptırılan tamirlerinin sona ermesi.
- 692 Haccac tarafından Mekke'nin kuşatılması ve zaptı ve Zübeyr oğlu Abdullah'ın öldürülmesi.
- 693 Halife Abdülmelik adına ilk defa Araplar tarafından altın para bastırılması - Devlet idaresinin düzenlenip teşkilâtlandırılması - Arap dilinin resmî dil oluşu.
- 694-714 Zalim Haccac'ın Irak valiliği.
- 698 Araplar tarafından Kartaca'nın kesin zaptı.
- 702 Haccac'ın valilik merkezi olarak Vâsıt şehrini kurması.
- 705-715 Kuteybe kumandasındaki Arap orduları tarafından Batı Türkistan'ın tamamen istilâsı.
- 705-717 Şam'da Emeviye Camiinin ve ilk minarenin inşası.

Galya'da altın para kesilmesinin durdurulması. - Lâtince'nin konuşma dili olarak kullanılmasına son verilmesi.

- 706 Türkistan'ı kurtarmağa gelen Çin ordusunun Arapların Horasan valisi Kuteybe tarafından yenilmesi - Derbend ve Azerbaycan'ın Araplar tarafından zaptı. - Yusuf Ömer adlı bir Türk tarafından Mekke'de ilk defa olarak pamuktan kâğıt yapılması.
- 708-715 Sind ve Pencap yörelerinin Araplar tarafından zaptı.
- 709 Arapların Afrika'da Atlantik kıyılarına dayanması ve Kuzey Afrika fethinin tamamlanması - Buhara'nın Araplar tarafından zaptı.
- 710 Şam'da Halife Velid tarafından Ümeyye camii kebirinin yaptırılması.
- 710-711 Arapların Kilikya'yı istilâsı.
- 711 Arapların Tarık b. Ziyad kumandasında İspanya'ya geçişi (Temmuz) ve Hindistan'da İndus vâdisine girmeleri.
- 712 Semerkant'ın Araplar tarafından zaptı ve Arapların kâğıt imalini öğrenmeleri.
- 713 Musa b. Nusayr'ın kumandasındaki Arap ordusunun Pireneler'i aşarak Fransa'yı tehdide başlaması - Arapların Kâşgar'a kadar yaklaşarak Çin sınırlarına dayanmaları. Kuteybe komutasındaki Arapların Fergana'yı zaptı.

Hicretin II. yüzyılı

(24.VII.719 - 29.VII.816)

- 715 İslâm memleketlerinde yunan-
canın ortadan çekilişi - İlk
minare inşası - Arapların Batı

	Anadolu'da Amorium (Eskişehir yakınlarında Asarköy) Bergama ve Sard'a kadar ilerlemeleri.
	Fergana'da Halifeye karşı isyan eden Kuteybe (doğ. 670) nin askerleri tarafından öldürülmesi.
716-717	Balear adalarının Araplar tarafından zaptı.
717-718	Araplar tarafından İstanbul'un üçüncü kuşatılması (Galata'da Arap Camiinin inşası.)
717-720	Abdülaziz oğlu Ömer'in Hali-feliği ve vergi ıslahatı.
718	Eshabın en sonuncusu olmak üzere Ebu Tufayl Âmir'in ölümü.
719	Ömer b. Ebû Rebia'nın ölümü (<i>Yeni Şiir</i>).
721	Toulouse'un Müslümanlar tarafından kuşatılması.
722	İstanbul'un Araplar tarafından dördüncü kuşatılması.
723	Konya ve Kemah şehirlerinin Arapların eline geçmesi.
724-743	Hazarların Halife Hişam'ın ordularına yenilmeleri ve Gürcistan'ın Arapların eline geçmesi.
725	Güney Fransa'da Carcas-sonne'un Müslümanlar tarafından zaptı.
	Mutezile fırkasının zuhuru.
726	Kurtuba'nın Abdurrahman Gafikî tarafından zaptı.
728	Hasan Basrî'nin ölümü. (doğ. 642)

	Halife Hişam b. Abdu'l-Melik tarafından "Kasru'l-Hayri'l-Garbi"nin Şam ile Palmyra arasındaki yol üzerinde inşa ettirilmesi.
732	İspanya valisi Abdurrahman Gafikî'nin Fransa'da Tours şehrini zaptetmesi ve Poitiers'de yapılan savaşta ölmesi üzerine Arapların Charles Martel'e yenilerek geri çekilmeleri.
733	Şair Ferazdak'ın (doğ. 641?) ve Cerîr'in (doğ. 653?) ölümleri.
740	Zeyd b. Ali'nin ölümü. (<i>Mecmû'ül-fıkh il kebir</i>)
	Müslümanların Kilva (Afrika'nın doğu sahilinde Zengibar Çevresi) ne yerleşmesi.
743-744	Halife II. Velid tarafından Şam civarındaki Mışatta sarayının inşa ettirilmesi.
745	
746	Horasan'da Abbasi dâileri (Ebu Müslim).
	Suriye'de Kelb kabilesinin, Irak'ta Haricilerin ayaklanmaları.
747	Horasan'da Ebu Müslim'in Abbas oğullarını başa geçirmek için ayaklanması.
748	Ebu. Müslim'in Nişabur'a girmesi - Abbasi taraftarlarının başına geçen Kahta-ba'nın Gürcan yöresinde Emevîleri ilk defa yenmesi.

Bilge Han adına Orhun anıtlarının dikilmesi.

Göktürk devletinin sona ermesi.

Kahtaba'nın Emevî ordusunu İsfahan'da yenmesi ve Ambar civarındaki savaşta ölmesi-Abbasi kuvvetlerinin Kûfe'ye girmesi ve ilk Abbâsî Halifesi olarak Ebül-Abbâs'a Kûfe camiinde biat olunması.

Mutezileliğin kurucusu Vâsıl b. Atâ'nın ölümü (*Müdafaa kitabı*).

750-1258 ABBASÎ HALİFELERİ

750

Büyük Zab suyu kenarında Emevî ordusunun yenilmesi ile Emevî saltanatının yıkılması ve Kûfe şehri merkez olmak ve Ebül Abbas (Seffah) Halife tanınmak üzere Abbâsî Halifeliğinin kurulması ve adına para bastırılması - Emevî Hanedanı mensuplarının yok edilmesi.

Talas'da Çinlilerin Türklere mağlûp oluşu.

751

Arapların Orta Asya'dan esir ederek getirdikleri Türkler eliyle kâğıt yapmağa başlamaları.

İlk Abbâsî Halifesi Abdullah Seffah tarafından devlet merkezinin Kûfe'den Ambar şehrine taşınması.

754-775

Halife Mansur

754

Ebu Cafer-il Mansur'un Halife ve Bermek oğlu Halid'in vezir olması ve Abbâsî saltanatının kurulmasını sağlayan Horasan valisi Ebu Müslim'in Halife tarafından hile ile öldürülmesi.

756
(15 Mayıs)

Öldürülmekten tek kurtulmuş Emevî prensi I. Abdurrahman'ın bağımsız olarak Kür-

tuba'da Emirliğini kurması ve bütün İspanya'yı bir idare altında toplaması.

757

İbn al-Mukaffa'nın ölümü (*Kelile ve Dimne*'nin pehleviceden tercüme edilmesi).

758

Çin kıyılarında Kanton şehrinin Araplar tarafından denizden zaptı ve İslâmîğin Çin'e girmesi.

Güney Anadolu'nun tekrar Araplar tarafından zaptı ile Malatya'nın ve başka şehirlerin Bizanslılara karşı tahkim olunması.

759

Arapların Fransa'dan çıkarılmaları.

762

Bağdad'ın Halife Mansur tarafından kuruluşu. (Dört sene de tamamlanmış ve Halifelik merkezi yapılmıştır.) Ali taraftarlarının Irak'ta ve Medine'de ayaklanmaları.

765

Bağdad'a ilk defa bir Frank elçisinin gelmesi.

767

İmam-ı Âzam. Ebu Hanife (Numan b. Sabit)'nin ölümü.

773

Arap rakamlarının ortaya çıkması.

774

Hadîs ve tarih bilgini Ebu Mahnef'in (*Tarihî yazılar*) ve fıkıh bilgini Evzaî'nin (doğ. 707) ölümü.

775-785

Halife Mehdi - Arap edebiyatı üzerinde İran etkisi - Maniheizm'e karşı savaş.

776

Kimya bilgini Cabir b. Hayyan'ın ölümü.

777

Harunürreşit'in Azerbaycan ve Ermenistan eyâletlerine vali olarak gönderilmesi.

778-780	Tanrı olduğunu söyleyen Mervli Mukanna'nın Horasan'da ayaklanması.	Charlemagne'in İspanya seferi ve Serkusta'da bozulup geri dönmesi: Roncevalles.
780	El-Mukanna'nın kendi sarayında yakılarak öldürülmesi. Marun adlı bir papaz tarafından Cebeli Lübnan'da Marunî mezhebinin kurulması. Endülüs Halifesi I. Abdurrahman'ın Saragossa (Serkusta)'yı Kurtuba devletine katması.	
782	Arapların Galata'yı denizden zaptettikten başka karadan Üsküdar'a kadar gelmeleri ve Bizans imparatorluğunu haraca bağlamaları.	
783	Halife Mehdi tarafından Mekte'nin genişletilip düzenlenmesi ve Kâbe'ye örtü koydurularak çevresindeki kubbeli ve sütunlu revakların yaptırılması. Şair Salih b. Abdülkuddus'un zındık olduğu için çarmlıha gerilerek idam edilmesi.	
786-809	Halife Harunürreşit	
786	Gramerci ve lûgatçi Halil Abu Abdurrahman'ın ölümü (doğ. 711?) (<i>Arab Aruz Kaide-leri</i>) Kurtuba'da Büyük Cami'in inşası. Endülüs Emevî Halifesi I. Abdurrahman tarafından Kurtuba camiinin yaptırılması. Kazvin'de Cuma Mescid'in inşası.	

786-803	Bermekoğlu Yahya'nın vezirliği.	
786-809	Arap edebiyatının parlak devri.	
787		İznik Konsili - Arapların etkisi ile ikonokrastların aleyhinde karara varılması.
788	Fas'ta bağımsız İdrisî devletinin kuruluşu.	
794	Abbâsîlerin ağır vergilerine karşı Mısır'da ayaklanma.	
795	Emevî Emirlerinin ikincisi I. Hişam zamanında İspanya'da Arapçanın resmî dil olarak kabulü. Malikî Mezhebi kurucusu İmam Malik b. Anas'ın ölümü (doğ. 715).	
796-822	İspanya'da I. Hakem devri - Kurtuba'nın ayaklanması - (Tuleytula'da Cumhuriyet).	
797		Bağdad'a ikinci defa Frank elçisi gelmesi.
799	İbn-i Agleb'in Afrika'ya irsi vali olarak atanması.	
800'e doğru	Batlamyos coğrafyasının Arapçaya çevrilmesi.	
800	Kâğıdın Mısır'da yapılmağa ve kullanılmağa başlanması	Şarlman'ın Batı Roma imparatoru olarak Romada taç giymesi. Bizans'ta 463 yılında kurulmuş olan Stoudion manastırında (Yedikule'de İmrâhor camii) Uykusuzlar Tarikatı rahipleri arasında Başpapas Teodoris tarafından sıkı hayat kuralları konması. Hinduizm dininin kurulması.
	Aglebî'lerin Tunus'a hâkim olması (sonu: 909).	
	Kantonda Arapların Çinlilerle ilk ticarî münasebetlere başlamaları.	

- 801 Halife Harunürreşit tarafından Frank Kralı Şarlman'a bir elçi eliyle Kudüs'teki Kamame kilisesi anahtarı ile çalar saat vesairenin hediye olarak gönderilmesi.
- 802 Üçüncü Frank elçisinin Bağdad'a gelmesi.
- 803 Harunürreşit tarafından vezir Yahya'nın öldürtülmesi suretiyle Bermekoğullarının yok edilmesi.
- 805 Ankara ve Kıbrıs'ın Arapların eline geçmesi.
- Rafi' b. Leys'in ayaklanması.
- 806 Arapların Korsika'ya saldırışları.
- 807 Rodos adasının Araplar tarafından zaptı.
- Harunürreşit tarafından Frank İmparatoru Şarlman'a ikinci defa elçi gönderilmesi ve Franklara Kudüs'teki kutsal yerleri için özel haklar tanınması.
- 808 II. İdris tarafından Fas şehrinin İdrisiler devletine merkez olarak kurulması.
- 809-810 Arapların Korsika ve Sardinya'yı vurmaları.
- 813 Şair Ebû Novas'ın ölümü. (doğ. 762) (*Hamriyyat*)
- 813-833 Halife Memûn'un saltanatı - Arap ilim ve edebiyatının gelişmesi - Mutezile mensuplarının çoğalması ve Kuran'ın mahlûk olduğu hakkındaki inancın genelleşmesi yolunda Halifenin gayret ve baskısı.

- 815 Muhammed b. İbrahim b. Tabataba'nın Kûfe'de saltanat iddiası ile ortaya çıkması.
- Endülüs Emevîleri ile Charlemagne arasında andlaşma.

Hicretin III. yüzyılı

(30.VII.816 - 6.VIII.913)

- 816 Babek'in Azerbaycan'da ortaya çıkarak mezhebini yaymaya başlaması (Babek 836 da yakalanarak öldürülmüş ve 837 de bütün tarafları yok edilmiştir).
- 817 Halife Memûn'un kızını Ali soyundan biri ile evlendirmesi - Iraklıların Mehdi'nin oğlu İbrahim'i Halife ilân etmeleri.
- 819 Ensap ilmi (Genealogie) bilgini İbn-ül Kelbi'nin ölümü.
- 820 İmam-ı Şafiî'nin Fustat'ta ölümü (doğ. 767).
- Tahir'in Horasan valiliğine tâyni.
- 822 Horasan'da Tahirîler (sonu: 872) devletinin kuruluşu.
- Endülüs Emevî Halifesi II. Abdurrahman tarafından Barcelona'nın zaptı.
- 822-852 Kurtuba'da Emevî Halifesi II. Abdurrahman'ın saltanatı.
- 825 İspanya'dan Emevîlerin Mısır'a kovduğu Araplar tarafından Girit adasının zaptı.
- 827 Mutezile görüşünün Halife Memûn tarafından resmî bir mezhep olarak tanınması.

830	Halife Memûn tarafından Ankara ve yöresinin fethi.
	Bağdat ve Şam'da birer Rasathane kurularak gökyüzü hareketlerinin izlenip yazılmasına başlanması - Memûn tarafından Bağdad'a öğretim için yollanması istenen Selânikli bir bilgin rahibin Bizans imparatoru Teofil tarafından gönderilmemesinin Bizanslılara savaş sebebi sayılması.
	Halife Memûn tarafından Bağdad'ta "Beytül hikme" adlı ilim akademisinin kuruluşu.
831	Bağdad'ta Zübeyd türbesinin inşası.
	Palermo'nun Araplar tarafından zaptı (Sicilya'nın zaptına 825 de başlanmış ve 902 de Taormina'nın zaptı ile tamamlanmıştır).
	Halife Memûn'un Anadolu seferi.
	Yunancadan tercümelere başlanması.
	İslâm bilginlerinden bir heyetin Sencar sahrasında iki boy-lam derecesi ile ekliptik eğilimi ölçmesi ve yerkürenin büyüklüğünü hesap etmesi.
833-842	Halife Mutasım
833-842	Halife Mutasım'ın büyük kardeşi Memûn'un tutumunu güderek Kuran'ın mahlûk olduğu dâvasını kabul ettirmeğe uğraşması ve ehl-i sünnetin tepkileri.
836	Samarra'nın kuruluşu ve Abbasî devletine merkez oluşu.

	Türklerden bir Hassa ordusu kurulması.
	Arapların Bari'ye çıkmaları.
837	Kayrevan'da Büyük Cami'in inşası.
837-842	Bizanslıların Araplara saldır-maları ve yenilgiyle çekilmeleri.
840	
842-847	Halife Vâsık
842	Samarra'daki Büyük Cami'in inşası.
	Arapların Mesina ve Toranto şehirlerini zaptı.
843	
844	Endülüs Emevî devletinde posta teşkilâtı kurulması.
845	Güney İtalya şehirlerinin Arap istilâsını önlemek üzere birleşmeleri.
	Ebu Temmam'ın ölümü (doğ. 788?) (<i>Kasideler, Divân</i>).
846	İtalya yarımadasını güneyden istilâya başlayan Arap kuvvetlerinin Roma kapılarına dayanması.
847-861	Halife Mütevekkil
847	Türk muhafız birliklerinin ötekilere üstün tutulmaya başlanması.
849	Halife Mütevekkil'in Alevîleri ve mutezile mensuplarını imha etmek suretiyle dinî inançta eski geleneğe dönmesi.
	İtalya'da Beneventum şehrinin Araplar tarafından zaptı.

Kırgızlar'ın Uygur imparatorluğunu yıkmaları.

Strasburg yeminleri.

Verdun antlaşması.

- 849-850 Arapların Güney Fransa'da Provence bölgesine akınları.
- 850 Büyük Matematikçi Harizmî (Mehmed b. Musa)'nin ölümü (*Hisab ül cebri vel mukabele*).
- 851 Arap seyyahı Vahid ile Ebu Said'in Çin'e seyahatleri.
- 855 Hanbelî Mezhebinin İmamı Ahmed b. Hanbel'in (doğ. 780) Bağdad'ta ölümü.
- 858
- 861 Halife Mütevekkil'in ulema ve vükelasının elbirliğiyle öldürülüp yerine oğlu Müstansır'ın geçirilmesi.
- 862 Halife Müstansır'ın zehirle öldürülmesi üzerine yerine Müstain'in geçmesi - Türk Emir-ül ümeralarının bütün devlet işlerini ele almağa ve Halifede yalnız kuru bir unvan bırakmağa başlamaları.
- 868 Mısır'da Tulunlular'ın (sonu: 905), İran'da Toharistan'da Saffarilerin (sonu: 908) devlet kurmaları.
- 869 Sicilya'ya yerleşen Araplar tarafından Malta adasının zaptı.
Câhiz'in ölümü (doğ. 775?) (*Risale fi Fazail al-Etrâk, Kitabu'l-hayavan...*).
Ünlü Hadîs bilgini Buhârî'nin ölümü (doğ. 810) (*Al Cami' al-sahih*).
- 869-883 Güney Irak'ta siyahî esirler (zenciler)in ayaklanması ve bunlarla mücadeleler. Merkezleri Muhtare'nin zaptı suretiyle hareketin bastırılması.

Photius.

Hazarların Hristiyanlığı kabulleri.

Jean Scot Érigène
İstanbul'da dokuzuncu Konsilin toplanması - İstanbul ve Roma kiliselerinin birbirinden ayrılması. (Ortodoksluk, Katoliklik).

- 870 İfratçı şiiğin bir kolu olan İsmaililik (Batınîler)in yayılmağa başlaması.
- 871 Zencilerin bir cuma namazı sırasında anî olarak Basra'yı basmaları.
- 874 Buhara'da Samanoğulları devletinin kuruluşu (sonu: 999) -
- 875 Şiraz'daki Ulu Cami'in yapılması.
- 876-879 Kahire'de Tulunoğlu camii'nin inşası.
- 877 Yunan fen kitaplarını arapçaya çeviren Hüseyin b. İshak'ın ölümü - Ahmet b. Tulun'un Filistin'i ve Suriye'yi işgali.
- 878 Sicilya'ya hakim olan Arapların Papa VIII. Jan'dan vergi almaya başlamaları.
- On ikinci Şii imamı Mehmed El-Muntazar (Mehdî) in "ih-tifa"sı.
- 881 Kudüs piskoposunun İslâm idaresinden şikâyetlere başlıyarak Avrupa Hristiyanlarını Haçlı seferlerine hazırlamağa başlaması.
- 886 Din bilgini İbn-i Mace (Hafız Ebu Abdullah)ın ölümü (doğ. 824).
- 887
- 888 Hadîs bilgini Ebu Davud (Süleyman İbn-i Eş'as)ın ölümü. (doğ. 817) (*Kitab al-Sunan*)
- 889 Nişabur camiinin inşası.

Fransa'da Feodalizm'in başlangıcı.

	Din bilgini İbn-i Kuteybe (Müslim)'in ölümü (doğ. 828) (<i>Uyun-ül Ahbar</i>).
891	Halife Mutemid'in kardeşi ve "Müdebbir ül - mülk,,ü olan devlet idarecisi Muvaffak'ın ölümü.
892	Abbasi devleti merkezinin Samarra'dan tekrar Bağdad'a nakli.
	Tarihçi ve Coğrafyacı Ahmed El - Belazuri'nin ölümü (<i>Fütuh ul - büldan</i>).
893	İmam Muhammed bin İsa El-Termidi'nin ölümü (doğ. 827) (<i>Sahih-i Termidi</i>).
894	Şiiler tarafından özel memur olarak Ebu Abdullah'ın Ifrikiye'ye gönderilmesi.
898	Mekke'deki "Darünnedve"-nin Halife Mutazid tarafından yıkılması.
900	Alevilerden (Zeydiler) Yahya el-Hadi'nin Yemen'de Taba Taba devletini kurarak San'ayı merkez yapması (sonu: 956)
	Karluk Türklerinin müslüman oluşu.
901	Ebu Abdullah'ın Berberileri Aglebiler aleyhine ayaklandırması ve Fatimilerden Ubeydullah'ın hâkimiyetini tanıması.
901-906	Bahreyn'de, Suriye'de, Yemen'de, Sind'de ve Kuzey Afrika'da Karmatlıların ayaklanması (ilk belirti: 877).
905	Halife Müktefi'nin ordu yoluyla Tulunlular devletine son verip Mısır'ı tekrar Bağdad'a bağlaması.
909	Ubeydullah'ın Trablus Garb'ı zaptetmesi.

910	Tunus'da El-Mehdiye'de Ubeydullah tarafından Fatımi Halifelığının kuruluşu (sonu: 1171).
911	Ebu Abdullah'ın Ubeydullah tarafından öldürtülmesi.
913	Coğrafyacı İbn-i Hordazbeh'in ölümü (doğ. 820?) (<i>Kitab al-masalik va'l-mamalik</i> 846).
913-943	Karmatların Irak'a baskınlar yapmaları ve hac yolunun emniyetini bozmaları.
915	Mutezile bilginlerinden Ravendi (Hüseyn b. Yahya)'nin ölümü.

Hicretin IV. yüzyılı

(7.VIII.913 - 14.VIII.1010)

921'den sonra	Volga Bulgarları arasında İslâm'ın yayılması.
922	Hallac-ı Mansur'un Bağdad'da işkence ile öldürülmesi (doğ. 858).
923	Tabarî tarihinin yazarı olan İbni Cerir'in ölümü (doğ. 839) (<i>Cami ül-beyân fi tefsir-il-Kur'an, Tarih ül - Ümem v'el-mülük</i>).
923	Ebu Bekir Râzi'nin ölümü (İslâm dünyasının ve bütün ortaçağın pek büyük hekimi ve seririyatçısı) (doğ. 850) (<i>El-Havi fit-Tib</i>).
927	Karmatların Kûfe'yi aldıktan sonra Bağdad'a hücumları.
928-929	Karmatlıların Mekke'yi zaptetmeleri ve Kâbe'deki Hacer-i Esved'i alıp götürmeleri.
929	Kurtuba Emiri III. Abdurrahman'ın Emevî Halifesi unvanını alması.
	Astronomi bilgini El-Battani'nin ölümü. (doğ 858).

Norman'ların Fransa'yı istilâsı - Macar'ların Rhone vâdisine inmesi - Bulgarların İstanbul'u kuşatma teşebbüsü.

- 929-1003 Musul ve Halep'te Hamdani-
ler.
Madrid'in İspanyollar (Leon
krallığı) tarafından Araplar-
dan zaptı.
- 934 Fatımi hanedanının kurucusu
Ebu Ubeydullah'ın Tunus'ta
ölümü.
- 935 El-Eşarî (Ebu'l-Hasan Ali)nin
ölümü (doğ. 873) (*Makalat
ül-İslâmiyyin*).
Mısır'da Ahşitlerin (İhşitlar)
devlet kurması (sonu: 969).
Bağdad'ta Türk muhafız bir-
likleri kumandanları için "E-
mirül Ümera"lık görevi kuru-
larak buraya Ebu Bekir Meh-
med'in tâyini ile Abbâsî dev-
letinde gerçek idarenin Türk-
lerin eline geçmesi.
- 936 Kurtuba'da Medinet üz-Zeh-
ra'nın kuruluşu.
Abbâsî'lerde Emirül-ümera-
lık makamının bir kat daha
önem kazanması ile *Emirül-
ümera* adlarının hutbelerde Ha-
lifelerden sonra okunmaya
başlanması.
- 940 Semerkand'da İran şairi Ru-
degi'nin ölümü.
- 941 Abbâsî veziri ve Kûfi yazı-
sından Nesih ve Sülüs yazıla-
rını ortaya çıkaran hattat
İbn-i Mukla'nın ölümü (doğ.
886).
- 944 Seyfûddeve tarafından Halep
Hamdanî kolunun kuruluşu
(sonu: 1003).
Bizansla muharebe.
Hanefî mezhebi müçtehitle-
rinden İmam Matürîdî (Ebu
Mansur Mehmed b. Meh-
med)nin ölümü.

Constantin Porphyrogénète
(*De Cerimoniis aulae Byzantinae*).

Nicephorus Phocas.

- 945 El - Mütenebbi (915-965)nin
şüirleri.
Büveyh oğullarından Ahmet
b. Büye (Muiz al-Davle)nin
Bağdad'a girişi ve Abbâsî
Halifesini değiştirip yanına,
Emirü'l-müminin olarak yer-
leşmesi.
- 945-1055 Büveyh oğulları sülâlesinin
Abbâsî Halifelerini velâyet
altında bulundurmaları.
- 949-959 İspanya Müslümanlarının
Fas'ta hâkimiyetleri.
- 950 Kâğıdın İspanya'da yapılma-
ğa ve kullanılmağa başlan-
ması.
Farabî (Ebu Nasr Mehmed b.
Mehmed)nin ölümü (doğ.
870) (*Ihsâ ü'l-Ulûm, Şerh-i
Kûtab-ül Burhan il-Aristatalis*).
- 955 Endülüs tarihçisi Razî (Ah-
med)nin ölümü (doğ. 888)
(*Tarih-i Mülûk ül Endülüs*).
- 956 Tarihçi ve coğrafyacı Me-
sûdî'nin Mısır'da ölümü (*Mü-
ruc üz-Zeheb, Bin bir Gece*).
- 960 Karahanlılar arasında (Kaşgar
ve yöresi) İslâmlığın yayılışı.
- 961 Mısırlı tarihçi El-Kindî (Ebu
Ömer Mehmed b. Yusuf)nin
ölümü (doğ. 897).
- 962 Gazneli Alptekin'in Saman-
oğullarından ayrılarak bağım-
sızlığa kavuşması.
Muharrem'in onuncu günü
yapılan "Kerbelâ matemi"
âmininin Muiz al- Davle ta-
rafından ihdası.

Hristiyanlığın Danimarka'da
yayılması.

965	Hazerlerin Harzemlilerin yardımlarını sağlamak üzere İslâmlığı kabulleri. Şair El-Mütenebbi'nin ölümü (doğ. 915). Fatımilerin Mısır'ı ve Suriye'yi zaptı.
969	Kahire şehrinin kuruluşu.
970'e doğru	Selçuk Türklerinin Doğudan Abbâsî hudutlarına girmeye başlamaları.
972	Fatımilerin Afrika valisi Yusuf Bulukkin'in bağımsızlığını ilân etmesi.
973	Fatîmîlerin Kahire'yi devlet merkezi yaparak Mısır'a yerleşmeleri (sonu: 1171). Kahire'de El-Ezher camiinin yapılması. (Medrese haline getirilmesi: 996)
975	Bağdad'ta astronom Ebü'l-Vefa'nın (940-998) ay hakkında incelemelerde bulunması.
976	Büveyhoğlu Adîd üd-Devle'nin Irak ve İran idaresini birleştirmesi.
976-997	Gazneli Nasırüddin Sebüktekin'in Hind fütuhâtı.
977	Gramerci İbn-ül Kutya'nın ölümü (doğumu: 890?).
978	Büveyhoğlu Adîdüd - Devle'nin Medine şehrinin çevresine sur yaptırması. Mukaddesî (Ebu Abdullah) nin (Ölm. 1000?) eserini yazması. (<i>Ahsan al-takasim fi marifat al-akalim</i>)

983	Basra'da "İhvan üs safa" adlı gizli ilim cemiyetinin kuruluşu.	Verona büyük Diyeti: İtalyan ve Alman ulularının müslümanlara karşı kutsal bir savaş kararıştırmaları.
985	Coğrafyacı El-Mukaddesî (Ebu Abdullah)nin ölümü (<i>Ahsan al-takasim fi marifat al-akalim</i>).	
987	Kurtuba camii kebirinin inşası.	Paris: Saint - Germain des Prés'nin kapı revakı ve çan kulesi.
988	Fatımîlerin Suriye fethini tamamlamaları. Bağdad'ta bir Rasathane kurularak astronomi rasatları yapılmağa başlanması.	Kief Knezi Vladimir (956-1015) in Hristiyanlığı kabul eden ilk hükümdar sıfatı ile bu dinin Ruslar arasında yayılmasına öncülük etmesi ve Ortodoks mezhebinin Rusya'da resmî din olarak kabulü.
990	Firdevsî'nin Şehnameyi yazmağa başlaması.	
990-1096	Diyarbakır'da Mervanîler.	
995	Gaznelîlerin Horasan'ı Samanîliler'dan zaptetmeleri. Ünlü bibliyograf Nedim (Mehmed b. İshak) ın ölümü (<i>Fihrist il-Kütüb</i> , 988).	
996	Fatîmî Halifesi El-Aziz (975-996) tarafından Kahire'de Ezher Camiinin Şîi doktrininin öğretimi ve propagandası amacı ile bir medrese haline getirilerek burada ayrıca bir yoksullar yurdu kurulması.	
997	Gazneli Mahmud'un tahta çıkışı. İslâmlığın Hindistan'a yayılışı ve Tenge adlı gümüş paranın basılışı.	Saint Etienne'in taç giymesi. Macaristan'da Hristiyanlığın yayılması.
999	Karluk Türklerinin Buhara'yı almaları.	

- 1000 Guz Türklerinin Rusya'ya, Selçukluların Maveraünnehir'e girmeleri.
- 1002 Lûgatçı Nişaburlu Cevherî'nin ölümü (*El-Sahhah*).
- 1005 Kahire'de Darülhikme veya Darülim adı ile bir araştırma merkezinin kurulması.

**Hicretin
V. yüzyılı**

(15.VIII.1010-21.VIII.1107)

- 1010 Fatimî Halifesi Hakim'in Kudüs'teki Kamame kilisesini yıktırması ve Harunürreşid tarafından Franklara verilmiş olan imtiyazları kaldırması. (1037 de Bizanslılar beş bin esir vermek karşılığında Halifeden izin alarak kiliseyi yeniden yaptırmışlardır).
- 1012 Fatimî Halifesi Hakim tarafından bütün Hristiyanların Kudüs'ten çıkarılması.
- 1015 Magrib müslümanlarının Hanefî mezhebini bırakarak Afrikiye Hâkimi Ebu Temîm'in emriyle Malikî mezhebine geçmeleri.
- 1016
- 1017 Erdebil Ulu camiinin yapılması.
- 1020 Firdevsî (Hasan b. İshak)'nin ölümü (doğ. 932) (*Şehnâme*).
- 1021 Kandeher ve Keşmir'in Gazneliler tarafından zaptı.
- 1023-1091 İsbiliye'de Abbadîler.

Norman'ların Güney İtalya'ya gelişi.

Bugün kullanılan Musikî nota sisteminin ortaya konulması.

- 1030 Gazneli Mahmud'un ölümü (doğ. 967).
- Tarihçi İbni Miskeveyh'in ölümü (*Tecarüb ül-Ümem*).
- 1031 Kurtuba'da Emevî Halifeliğinin sona erişti "Tevaif-ül-mülûk".
- Tuğrul Bey'in Merv'i Gaznelilerden alışı.
- 1037 Büyük İslâm bilgini ve filozofu İbni Sina'nın ölümü (doğ. 980). (*El-kanun fit-Tıbb*).
- 1039 Dandanakan'da Gaznelileri yenerek Selçukluların Horasan'ı almaları.
- 1040 Nişabur ve İsfahan'da Tuğrul Bey'in Selçuklu devletini kurması.
- 1041
- 1045 Kayruvan'ın Fatimîlerle olan bütün dinî bağılıklarını kesmesi. (yahut 46)
- 1046
- 1051 Büyük bilgin El-Birunî'nin ölümü (doğ. 973). (*Tahkik mâ-lil Hind, Asâr ül-bâkiye an il-kurûn ilhâliye*).
- Selçukluların İsfahan'ı almaları ve Irak'ı Acem'e inmeleri.
- 1052 Hulâl'lilerin Kuzey Afrika'yı istilâları (Murabıtlar).
- 1054
- 1055 Selçukluların Bağdad'a girişi. Büveyhoğullarından Abbâsî

Kiev'de Ayasofya'nın inşası.

Montriond Konsili: Dünya Hristiyanları arasında "Tanrı mütarekesi" anlaşmasına varılması.

Raoul Glaber: *Historiae*.

İstanbul Patriği Mihail Kerularius'un aforoz edilmesi - Roma ile Şark kilisesi arasında kesin ayrılık.

	Halifelerinin vesayetini Tuğrul Bey'in alması.	
1057	Ebul'âlâ al-Maarri'nin ölümü (doğ. 973) (<i>Risalet ül-Gufran</i>).	
1060	Normanların Sicilya'yı Araplardan zaptetmeleri ve Aglebiler devletinin sona ermesi. İranlı Şair Nasırı Hüsrev'in ölümü (doğ. 1003) (<i>Divan, Sefername</i>).	
1061	Murabıtların en ünlüsü olan Yusuf b. Taşfin'in tahta geçişi (ölm. 1107) ve Merakeş'in kuruluşu.	Caen'de kadınlar manastırının kuruluşu.
1063	Tuğrul Bey'in Rey'de ölümü (doğ. 1038).	
1063-1092	Nizamül-Mülk'ün (1018-1092) vezirliği.	
1064	Kurtubalı filozof Ibn-i Hazm'ın ölümü (doğ. 994).	
1065		"Rolland'ın Şarkısı"nın ilk yazılışı.
1066		Fatih Guillaume'un İngiltere Kralı olması.
1067	Bağdad'da Nizamiye medresesinin kuruluşu (İlk müderris: Ebu İshak Şirazî; ölm. 1083).	
1069	Konya'nın Selçuklular tarafından ilk zaptı.	
1069-1070	Yusuf Hashacib'in <i>Kutadgu Bilig</i> 'i yazması.	
1070-1080	Selçukluların Suriye ve Filistin'i istilâları.	
1071	Alp Arslan'ın Malazgirt zaferi ve Bizans İmparatoru Diogenis'in esir düşmesi (26 Ağustos). Kudüs'ün Selçuklulara geçmesi.	Normanların Bari'yi zaptı.

1072	Abbasi Halifesi Kaim Bil-lah tarafından Selçuk Sultanı Melikşah'a "Emir ül-Müminin" unvanının verilmesi.	
1072-1107	Selçuklu Kutulmuşoğlu Süleyman'ın ve oğullarının Anadolu fethatı.	
1074	Kaşgarlı Mahmud'un " <i>Divan-ı Lûgat it-Türk</i> "ü yazması.	
1076	Şam'ın Selçuklulara geçmesi.	
1077	Anadolu Selçukluları devletinin Konya'da kuruluşu.	Alman İmparatoru IV. Hanri'nin Canossa şatosunda Papa VII. Greguar'dan af dilemesi (Papalık nüfuzunun "üstün gelmesi").
1078	Melikşah tarafından kardeşi Tutuş'a Suriye ve Filistin'in verilmesi.	
	İznik'in Selçuklular tarafından zaptı.	
1079	Celâlüddin lâkabını da taşıyan Melikşah adına "Celâlî takvimi"nin kabulü.	
	İsfahan'da Selçukluların Cuma Mescidini büyütmeleri.	
1081-1118		İstanbul'un Türkler tarafından fethinden sonra Kariye camiine tahvil edilen Chora kilisesinin inşası (Mozayikler: 1310-20).
1084	Antakya'nın Selçuklular tarafından zaptı.	Salerno Tıp okulunun kuruluşu.
1085	Konya Selçuk Sultanı Kutulmuş oğlu Süleyman'ın ölümü.	
	Melikşah'ın Selçuk birliğini yeniden kurması.	
		İspanya'da Leon ve Kastilya kralı VI. Alfons tarafından Tuleytule'nin zaptı suretiyle

1086 (23 Ekim)	Murabıtların İspanyolları Zallaka'da yenmeleri.	buradaki İslâm hâkimiyetine son verilmesi.
1086-1091		Trakya ve Bulgaristan'da Bogomil ayaklanması (Mezhebin kurucusu 1110 da İstanbul'da yakılarak öldürülmüştür).
		Bologna Üniversitesinin kuruluşu - Salerno Üniversitesinde Arap tababetinin öğretilmesi.
1089	Selçukluların Semerkant ve Buhara'yı almaları.	
1090'a doğru	Araplar tarafından pusulanın kullanılışı hakkında ilk kayıtların görülmesi.	
1090	Hasan b. Sabbah'ın Alamut'u zaptederek Haşîşîler'i bağımsız bir devlet halinde teşkilâtlandırması.	
	Murabıtların İspanya topraklarına da hâkimiyetlerini yaymaları.	
1091	Müslümanların Korsika'yı zaptı.	
	Nizamülmülk'ün " <i>Siyasetname</i> "yi yazması.	
1092	Melikşah'ın (doğ. 1055) ve Nizamülmülk'ün (doğ. 1017) öldürülmesi (<i>Siyasetname</i> , 1091).	Sen Jan şövalyeleri tarikatının askerî bir sistemle teşkilâtlandırılması (Hospitaliye'ler).
	Melikşah'ın ölümü üzerine I. Kılıçarslan tarafından Konuya Selçuk devletinin bağımsız olarak yeniden kuruluşu.	
1094		Papas Pierre l'Hermit'in Kudüs'ü ziyareti.

1095	Fatımî Halifesi Mustansır'ın ölümü - İsmailî hareketinin sona ermesi.	Papa II. Urban'ın Fransa seyahati, Clermont Konsili - Papa tarafından ilk Haçlı seferinin ilânı (27 Kasım). Pierre l'Hermit'in propaganda gezileri.
1096-1270	Haçlı Seferleri	
1096-1099	Birinci Haçlı seferi.	
1096	İlk Haçlı topluluklarının İstanbul'a gelinceye kadar yolda açlıktan ve hastalıktan perişan olarak erimeleri ve İznik yakınlarında Selçuklular tarafından yok edilmeleri.	
1097	Haçlıların Anadolu Selçuklu devletinin merkez'i İznik'i zaptetmeleri ve Eskişehir civarında Sultan I. Kılıçarslan tarafından (1 Temmuz) bozguna uğratılmaları.	
1098 (Mart)		Frankların Urfa'yı zaptederek Baudouin de Boulogne idaresinde bir kontluk kurmaları.
1098 (Haziran)		Antakya'nın Haçlılar tarafından zaptı ve burada Bohemond tarafından bir prenslik kurulması.
	Kudüs'ün Artuklulardan Fatımîlerin eline geçmesi.	
1099	Haçlıların Kudüs'e girişi (15 Temmuz). Şehirde kalan İslâmlarla Musevilerin yok edilmeleri ve mallarının yağması.	
1099 (22 Tem.)		Kudüs'te feodal rejime uygun bir kiralık kurulması ve Godfroy de Bouillon'un "mukaddes mezarın koruyucusu" unvanile kiral seçilmesi.
	Astronomi ve coğrafya bilgini Endülislî Ebu Abdullah Mehmed'in ölümü.	

**Hicretin
VI. yüzyılı**

(22.VIII.1107 - 28.VIII.1204)

1100		Kâğıdın İstanbul'da Bizanslılar tarafından yapılmaya ve kullanılmağa başlanması.	1115	Şam Atabeyi Tuğtekin ile Haçlılar arasında birlik.	
1101		Haçlıları takviye için gelen yeni kuvvetlerin başarısız savaşları.	1116-1118		Kudüs Kralı I. Baudouin'in Mısır seferi.
1102		Kâğıdın Sicilya'da yapılmaya ve kullanılmağa başlanması.	1117-1157	Büyük Selçuklu hükümdarı Sultan Sencer'in saltanatı.	
		Kudüs Kralı Baudouin'in Remle'de Fatımileri yenerek Cesarea'yi (Bugün harap olan Kaysâriye) alması.	1118		Kudüs'e hac ziyaretine giden Hristiyanları yolda korumak üzere askerî bir sistemle Tampliye'ler adlı bir rahip tarikatının kurulması.
1104	Tuğtekin'in bağımsız olarak Şam'a hâkim olması.		1121	İsfahan'da Mescid-i Cuma adlı büyük caminin Büyük Selçuklu İmparatoru Sencer tarafından inşa ettirilmesi.	
	Haçlıların Akkâ ve Byblos (Cübeyl)'u zaptetmeleri ve Haran'da Türklere yenilmeleri.		1122	Harîrî (Kasım b. Ali) nin ölümü (doğ. 1054) (<i>Makamat</i>).	Papalıkla Almanya imparatorları arasında Worms anlaşması.
1105	Antakya kiral naibi Tancrede'in Türklerle yaptığı savaş sonucu Haleb'i tehdide başlaması.			Fas'ta Muvahhidler'in İbn-i Tumert idaresinde Murabitlara karşı ayaklanmaları.	
1106	Tancrede'in Apamée'yi (Birecik), I. Kılıçarslan'ın Malatya'ya'yi zaptetmeleri.		1123	Ömer Hayyam'ın ölümü (doğ. 1037).	
1109		Haçlıların Trablus Şam ve Beyrut'u zaptederek Trablus kontluğunu kurmaları.	1124	Sur'un Haçlılar tarafından zaptı.	
1112	Gazalî'nin Tus şehrinde ölümü (doğ. 1058) (<i>İhya ul-ulûm-üd-dîn</i> , 1106).			Hasan Sabbah'ın ölümü - Büzürk Ummid'in Haşîşilerin Büyük Üstadı (Şeyh ül-Cebel) tanınması.	
1113	İmam Ebu Bekir Mehmed b. Ahmed El-Safî'nin ölümü (<i>Hilyet ül-Ulema fi Mezahib ül-Fukaha</i>).		1125	Musul Atabeyi Pursukî tarafından Haleb'in zaptı.	
		Kıral I. Baudouine'nin Taberiye savaşı ile Türklerin ilerlemesini durdurması.	1127	Atabek Emir İmadeddin Zengi'nin Musul'da bağımsızlığını ilân etmesi ve Haçlılara karşı savaş hazırlıklarının başlaması.	
			1128	Nurettin Zengi'nin Haleb'i ele geçirmesi.	

1130 Muvahhidler devletinin Muhammed b. Tümert tarafından kuruluşu (sonu: 1269).

Nurettin Zengi'nin Hama'yı alması ve Antakya'ya hücumu.

1135

VII. Alfons'un İspanya İmparatoru unvanını alarak Leon, Kastilya, Navar ve Aragon krallıklarını birleştirmesi.

İmadeddin Zengi'nin Trablus Kontluğunu zaptı - Tlemsen Cami-i Kebirinin inşası.

1137

Selçuklular'ın Atabeyler idaresinde parçalanması.

1140

Adsız tarafından Harzemşahlar sülâlesinin kurulması (Bağımsızlığın ilânı: 1148).

Şam'ı kuşatan İmadeddin Zengi'nin Şam ile ittifak eden Kudüs kralının baskısı ile kuşatmayı kaldırmaya zorlanması.

1141-1143

Cluny Manastırı Başkeşişi Pierre le Venerable tarafından *Kur'an*'ın lâtinceye tercüme edilmesi.

1142

İmadeddin Zengi'nin Asinehri (Oronte) boyunda Haçlıları yenmesi.

1144

Zemahşeri'nin ölümü (doğ. 1075) (*El-Keşşaf*).

İmadeddin Zengi'nin Urfa'yı zapt ederek buradaki Haçlı kontluğuna son vermesi.

1145

Segovi'de Robert de Chester tarafından Harizmi'nin Cebir kitabının tercüme edilmesi. Toledo'da mütercimler mektebinin kuruluşu.

1146

İmadeddin Zengi'nin yerine Halep'te oğlu Nurettin'in ve Musul'da Seyfettin Gazi'nin geçmeleri.

Kamış şekeri yapma ve ipek ile kumaş dokuma usullerinin Sicilya adası yolu ile İslâm memleketlerinden Avrupa'ya girmesi.

1147-1149

Lizbon'un İslamların elinden çıkması.

1147

İkinci Haçlı Savaşı.

Muvahhitler'in zaptetmesi ile Merakeş'te Murabıtlar hükûmetinin son bulması.

1147
(Ekim)

Alman İmparatoru III. Conrad kumandasında gelen ikinci Haçlı ordusunun Eskişehir'de Selçuk Türkleri tarafından yenilmesi.

1148

İkinci Haçlı ordusunun Şam önünde kesin yenilmesi.

1149

Guriler'in Gazne'yi zaptetmeleri, Gaznelilerin İran'daki hâkimiyetlerinin sona ermesi.

Nureddin'in Apame (Birecik) yi zaptı.

1150

Müslümanlarla Haçlılar arasında Âzaz uzlaşması.

1150-1190

Merakeş'te Kutubiye camiinin inşası.

1152

Bizanslı bilgin ve şair Jean Tzetzés (1110-1185).

1153

İdrisi (1100-1166)'nin Sicilya'da Norman kralı Roger için "*Nüzhet-ül-müştak fî ihtirak-il-âfak*" adlı coğrafya kitabını yazması ve dünya haritasını çizmesi.

Frederick Barbarossa'nın tahrata çıkışı.

1154	Nurettin Zengi tarafından Şam'ın Haçlılardan kurtarılışı.	Kâğıdın İtalya'da yapılmaya ve kullanılmaya başlanması.
1155	Konya'da Sultan Alâeddin Ulu caminin inşası.	
1156		<i>Kur'anı</i> lâtinceye çeviren Cluny manastırı Başkeşişi Pierre le Vénérable'in ölümü (doğ. 1094).
1156-1160	Tunus'ta müslümanların Haçlılar tarafından zaptedilen yerleri geri almaları.	
1159	Halep'in Franklar ve Bizanslılar tarafından kuşatılması ve Nureddin ile barış yapılması.	
1160	Kurtuba'da Şair İbni Kuzmân'ın ölümü.	Beroul: <i>Tristan ile Yseult</i> - <i>Nibelungen</i> destanlarının yazılışı.
1163	Şeyh ül-Cebel Reşidüddin Sinan'ın (ölm. 1193) Masyaf'ta yerleşip Haşîşîler'i teşkilâtlandırması.	Frankların Bizanslılarla birleşerek Dimyat'ı kuşatmaları.
1163-1182		Paris'te Notre Dame kilisesinin yapılması.
1164	Nurettin'in Şirkûh eliyle Mısır'ı işgali ve Harim'i zaptı.	
1166	Kadirî tarikatı kurucusu Şeyh Abdülkadir Geylanî'nin ölümü (doğ. 1077).	
	Ahmed Yesevî'nin ölümü.	
1167-1169	Kahire'yi zapteden Haçlılardan, şehrin Nurettin'in Salâhattin kumandasında gönderdiği kuvvetler tarafından kurtarılması ve Salâhattin'in İmam Şaffî'nin mezarı başında öldürülen Şirkûh yerine Fatımî Halifesine vezir olması.	

1170	Gazze'nin Salâhattin Eyyübî tarafından Haçlılardan geri alınması.	Thomas Becket'in katli.
	Kudüs Kralı Amaury kumandasındaki Haçlıların Nureddin'i Lût gölü yanında ve Salâhattin'i Gazze'de yenmesi.	
1171	Salâhattin Eyyübî'nin Mısır'da Fatımî Halifelerine son vererek idareyi ele alması ve sünîliğin şîliğe üstün gelmesi.	
	Salâhattin Eyyübî'nin Mısır'da hutbelerde Abbasî Halifelerinin adını okutturması.	
	Selâhattin'in Ayla (Eyle) limanını fethetmesi.	
1174	Nurettin Zengi'nin Şam'da ölmesi üzerine Salâhattin'in Şam'ı zaptederek Suriye'yi idaresi altına alması (28 Ekim).	
1176	Selçukluların Miryokefalon'da (Denizli civarı) Bizanslıları yenmeleri.	
	Salâhattin Eyyübî'nin Kahire şehrine sur ve Mukattam tepesine bir kale yaptırması.	
1179	Salâhattin'in Sur'a akımı.	
1180	Salâhattin ile Kudüs kralı IV. Baudoin arasında mütareke.	
1182	Selâhattin'in Nazaret, Taberiye ve Beyrut'a hücumları.	
1183	Rufai tarikatı kurucusu Şeyh Ahmet Rufai'nin ölümü (doğ. 1116?).	
	Salâhattin tarafından Urfa ve Haleb'in zaptı ve Samariya'nın tahribi.	

1184	Salâhattin'in Galilée (Cefile)yi tahrip, Taberiye ve Lazkiye şehirlerini zaptetmesi.	
1185	Endülüslü filozof Ebubekir İbni Tufeyl'in ölümü (<i>Hayy ibni Yakzan</i>).	
1187	Salâhattin Eyyubî'nin Frankları Hattin'de yenerek ve hiçbir yağma ve tahribe meydan vermiyerek Kudüs'ü geri alması (Eylül).	
1188	Sur, Trablus ve Antakya dışında bütün yerlerin Salâhattin tarafından Haçlıların elinden kurtarılması. Haçlı seferleri tarihçisi Esame b. Munkiz'in ölümü (doğ. 1095) (<i>Kütüb ül-İtibar</i>).	
1189	Haçlıların Akkâ'yı kuşatmaları.	
1189-1192	Üçüncü Haçlı seferi.	
1190'a doğru		Pusulanın Avrupa'da ilk zikredilişi (Guyot de Provins).
1190	Almanya İmparatoru Fredrik Barbarosa (1152-1190) nın Anadolu'dan geçişi ve Konya'nın Haçlılar tarafından işgali (Mayıs).	
1191	Şeyh Şahabettin Sühreverdî'nin ölümü (doğ. 1154) (<i>Heyakül ün-Nur</i>).	Tötön Şövalyeleri ocağının Akkâ'da kuruluşu.
1191-1192	Philippe Auguste ile Arslan Yürekli Rışard'ın Salâhattin Eyyubî ile karşılaşması.	Kıbrıs'ın Haçlılar tarafından zaptı.
1191-1194	Guriler tarafından Delhi'nin zaptı ve Kanec kralığının ortadan kaldırılışı.	
1192	Haçlıların Akkâ'yı ele geçirmeleri (12 Temmuz) ve Salâhattin ile üç yıl süreli geçici bir barış yapmaları (2 Kasım).	Guy de Lusignan'nın Haçlılar tarafından zaptedilen Kıbrıs'ı Tampeliyelerden satın alarak burada hanedanına bağlı bir hükûmet kurması.

1192-1194	İngiltere kralı Arslan Yürekli Rışard'ın Salâhattin'e esir düşmesi ve İmparator IV. Hanri tarafından ağır bir fidye karşılığı kurtarılması.	
1193	Salâhattin Eyyubî'nin ölümü (doğ. 1138) ve devletinin parçalanması (Mısır, Şam ve Halep Eyyubîleri).	
1194		Chartres katedralinin inşası (sonu: 1260).
1195	Muvahhidler'den el-Mansur'-(Yakup b. Yusuf) un Kastillileri el-Arak'da yenmesi.	
1198	İbni Rüşd'ün (Ebül-Velid Mehmed) Merakeş'te ölümü (doğ. 1126) (<i>Tahafut ü-Tahafut</i>).	
1199-1230	Eski Delhi'de Kuvvet ül-İslâm Camiinin minaresi ve Hindistan'a hakim olan müslüman Türklerin bir zafer anıtı olarak Kutbüddin Aybey zamanında başlanıp İletmiş devrinde tamamlanan Kutup Minar'ın inşası.	
1200	Şafiî bilgini ve Vezir İmadüddin Kâtib'in ölümü (doğ. 1125).	
1201-1204		Dördüncü Haçlı seferi.
1201	Hicaz krallığına esas teşkil eden Osmanlı idaresindeki Mekke şerifleri sülâlesinin Ebu Aziz Kutade tarafından bağımsız bir hükûmet halinde Mekke'de kurulması.	
1202	Gence'li şair Nizami'nin ölümü (doğ. 1126) (<i>Hamse</i>).	Temuçin tarafından Moğol imparatorluğunun kurulması (1206 Cengiz Han unvanını alması).

1203		Engizisyon mahkemelerinin kurulması.
1204	I. Keyhüsrev'in Anadolu Selçuk devletini idaresinde toplanarak Konya'da yerleşmesi.	Trabzon Rum imparatorluğu (Pontus Kırallığı)nın Doğu Karadeniz bölgesinde kurulması (sonu: 1461).
	Dördüncü Haçlı seferinde İstanbul'un Lâtinler tarafından zaptı ve burada bir Lâtin imparatorluğu kurulması (sonu: 1261)	
1207	Harzemlilerin Karahataları yenmesi.	
1207-1208	Halep Eyyubî Sultanı Gıyaseddin Gazi ile Venedik arasında ticaret anlaşması.	
1208		Teodor Laskaris'in İznik'te Bizans tacını giyerek İznik Rum İmparatorluğu adı altında Bizans'ı (Şark imparatorluğu) Kuzey ve Batı Anadolu'da devam ettirmeğe başlaması.
		Saint Dominique tarafından "Vaiz biraderler - Frères Prêcheurs" tarikatının kurulması.
1209	İmam Fahreddin Razi'nin ölümü (doğ. 1149).	Fransiskan Rahipleri cemaatının ilk teşkilatlanması.
		Akkâ'da bir Haçlı prensliğinin kurulması (sonu: 1218).
1212	Kastillilerin Las Navas de Tolosa savaşında Muvahhidleri yenmesi ve Tuleytule şehrini İslâmlardan almaları.	
1214		Oxford Üniversitesinin kuruluşu.
1215		Cengiz Han'ın Pekin'i zaptedişi, Magna-Charta'nın ilânı - Papa III. İnoçent tarafından Paris Üniversitesi tüzüğünün kabulü.
1218	Eyyubî İmparatorluğunun parçalanması (Suriye ile Mısır'ın ayrılması).	
	Ünlü seyyah ve tarihçi İbni Cübeyr'in ölümü (doğ. 1145).	

1218-1221	Beşinci Haçlı seferi.	
1218-1219	Haçlıların Mısır'a saldırıları ve Dimyat'ı ele geçirmeleri.	
1219	İbn ül-Cevzi sanı ile tanınan lûgatçi Abdullah El-Ubberrî'nin ölümü (doğ. 1143) (<i>El-Tibyan fi izah il-Kuran</i>).	
1219-1220	Harzem, Buhara ve Semerkand, Belh ve Nişabur'un Moğolların eline geçmesi.	
1220-1221	Cengiz'in Mehmet Harzemşah'a harb açarak Harzemi ve Celâlettin Harzemşah'ın yenilmesiyle İran'ı istilâsı.	
1221	Dimyat'ın geri alınması ve Haçlıların Mısır'dan çıkarılmaları üzerine İslâmlarla Haçlılar arasında yedi yıllık barış yapılması.	
1224		Napoli Üniversitesinin kurulması.
1225-1232	Muvahhidi'lerin İspanya'dan çekilişleri.	
1226	Mevlâna Celâlettin Rumi'nin babası Bahaettin Veled (ölm. 1230) ile Konya'ya gelmesi.	
	İbni Muin'ül Muslî'nin ölümü (<i>İstinbatü'l-Muin fi'l-İlâh ve'l-Tarih</i>).	
1227		Cengiz Han'ın ölümü (doğ. 1155) ve imparatorluğun dört oğlu arasında parçalanması.
1228-1239	Altıncı Haçlı seferi.	
1228	Hafsilerin Tunus'a yerleşmesi.	Kâğıdın Almanya'da yapıl-maya ve kullanılmağa başlan-ması.
		Padova Üniversitesinin kurulması.

1229	Eyyubî hükümdarı Melik El-Kâmil ile II. Fredrik arasında Yafa'da on yıl süre barış olmak, Nasıra, Beytullahım ve Kudüs geri verilmek, Kudüs ile kıyı arasında Hristiyan hacılar için bir koridor bulunmak şartile bir andlaşma yapılması ve Kudüs'te kendisini kiral ilân eden Fredrik'in tacını giydikten sonra memleketine dönmesi.	
	Hama'lı Yakut'un (Ebû Abdullah Yakut b. Abdullah - Şihab'üd-din el-Hamevî) ölümü (doğ. 1179) (<i>Mucem ül-Büldan, Mucem ül-Üdeba</i>).	Toulouse üniversitesinin kurulması. Paris Üniversitesinin (kuruluşu: 1150?) krala karşı başkaldırması.
1230	Anadolu'da Baba İshak ayaklanması.	
1231		Cambridge Üniversitesinin kurulması.
1232	Girinata'da Beni Ahmer devletinin kuruluşu (sonu: 1492).	
1232'den sonra	Girinata'da El-Hamra sarayının inşasına başlanması (bitmesi: 1348).	
1233		Papa IX. Greguar tarafından Dominiken tarikatı mensuplarına İslâmlar ve Musevîler hakkında uygulanacak "Engizisyon" görevinin verilmesi.
1234	Tarihçi İbnü'l-Esir'in (Ebu'l-Hasan Ali b. Muhammed İz-züd-din el-Şeybanî el-Cezerî) ölümü (doğ. 1160). (<i>al-Kâmil fi'l-tarih</i>).	
1236	Kastilya kralı Ferdinand kumandasındaki İspanyollar tarafından Kurtuba'nın (1236) ve Seville'in (1246) İslâmlardan alınması.	
1238-1263		Trabzon'da Ayasofya'nın inşası.

1239	Kudüs'ün tekrar Eyyubîler tarafından zapt olunması ve tahkimatının yıkılması.	
	VI. Haçlı seferinin Gazza'da başarısızlıkla sona ermesi.	
1240	Muhiddin-i Arabî'nin Şam'da ölümü (doğ. Mersiy 1165).	Salamanca Üniversitesinin kurulması.
	Şam Sultanı İsmail'in Galile'e'yi ve Mısır Sultanı Eyyub'un Askalan'ı Haçlılara geri vermeleri.	
1243	Moğolların Anadolu Selçuklularını Kösedag savaşında yenerek Selçukluları tabiiyet altına almaları (2 Temmuz).	
1244	1239 da Eyyubîler tarafından geri alınan Kudüs'ü, Şam Eyyubî hükümdarı Salih İsmail ile ittifak ederek Harzemlilerin ele geçirmeleri üzerine, Mısır Eyyubî hükümdarı Al-Salih Necmeddin'in yardıma çağırılması, şehrin Harzemliler tarafından tahrip edilmesi ve Kudüs'ün kesin olarak Müslümanların elinde kalması.	
1245		Roma Üniversitesinin kurulması.
1248-1254	Yedinci Haçlı seferi.	
1248	Ünlü İslâm tabib ve farmakolog'u İbnül Baytar'ın (Ebû Muhammed Abdullah b. Ahmed b. el-Baytar Ziyaü'd-din) ölümü.	
1249	Dil bilgini İbnü'l Hâcib (Ebû Amr Osman b. Ömer)in ölümü (doğ. 1175) (<i>Al-Kâfiya, Al-Şafiya</i>).	
	Ordusu ile Mısır'a çıkan Saint Louis'nin Dimyat'ta esir düş-	

	mesi ve ağır bir fidye ödeyerek kurtulması ve dört yıl Kudüs'te hacı olarak kaldıktan (1251-1254) sonra Fransa'ya dönmesi.	
1252	Batu Han zamanında Altınordu Hanlığında İslâmîğin yayılmağa başlaması.	
1253		Paris'te Sorbonne Üniversite-nin kurulması.
1254	Mısır'da Türk Memlûkler saltanatının başlaması (Sonu: 1517).	Kastilya ve Leona Kralı X. Alfonso'nun (Bilgin) Seville'de Lâtince ve Arapça öğretimi ve çalışmaları için bir okul-kurması.
1255-1269		Marco Polo'nun Çin'e ilk seyahati.
1256	Hulâgu'nun Tebriz'de İlhanlılar devletini kurması (sonu: 1344).	
	Moğollar tarafından Alamut kalesinin zaptı ve Haşîşîlerin İran'a sürülmesi.	
1256-1266	Altınordu (Kıpçak) hükümdarı Berke Hanın saltanatı ve Müslümanlığın bu ülkede yayılması.	
1256'dan sonra	Hulâgu'nun Meraga'da Nasirüddin Tusi (ölm. 1274) için bir rasathane ve 400.000 ciltlik bir kütüphane kurdurması.	
1257	Endülüs'te Arapların bir şehrin kuşatılmasında barut kullanmaları.	
	Tarihçi Sibt İbnü'l-Cezvî (Ebû'l-Muzaffer Yusuf b. Kız-	

	oğlu b. Abdullah)nin ölümü (doğ. 1186) (<i>Mir'at ü'z-zamân fi Tarih al-A'yan</i>).	
1258	Bağdad'ın Hulâgu tarafından zaptı, Abbasi Halifeliğine son verilmesi.	
	Şam, Halep ve Humus şehirlerinin Moğollar tarafından zaptı ve tahribi.	
1260	Baybars'ın Ayn-i Calut'ta Moğolları yenerek Mısır'ı istilâlarını önlemesi ve Mısır Memlûk sultanlığı tahtına geçmesi.	
	Venedik ile Konya Selçuk Sultanı IV. Kılıç Arslan arasında ticaret andlaşması.	
1260'dan sonra	Kubilay Han zamanında İslâmîğin Çin'de yayılmağa başlaması.	
1261	Mısır'da Türk Memlûk Sultanı Baybars tarafından Mısır Abbasi Halifeliğinin dinî bir makam olarak kurulması.	Bizanslıların İstanbul'u tekrar geriye almaları ve Lâtin imparatorluğunun son bulması.
1262	Tarihçi İbnü'l-Adim (Kemalü'd-din Ebül Kasım Ömer b. Ahmed) in ölümü (doğ. 1192) (<i>Tarih-i Haleb</i>).	Kastilya Kralı El Sabio denilen X. Alfonso'nun Betani (858-929) nin eserinden de faydalanmak suretiyle Astronomi cetvellerini hazırlaması.
1262'den sonra		Kefe'de Ceneviz kolonisinin kurulması.
1265	Kıpçak halkının Müslümanlığı tamamen kabulü.	
	Baybars tarafından Kayseriye ve Ersuf'un zaptı.	
1268	Yafa ve Antakya'nın Baybars tarafından zaptı.	
1269	Merrini'lerin Merakeş'i zaptı.	Bacon: <i>Apus Majus</i> , <i>Apus Minus</i> , <i>Apus Tertium</i> .

	Filosof İbni Sebin'in ölümü (doğ. 1217) (<i>Sicilya Cevapları</i>).	
1270	Sekizinci Haçlı seferi (Son) - Saint Louis'nin Tunus'ta ölümü.	
	Baybars ile Fransa ve İngiltere arasında barış andlaşması.	
1271-1295	El-Mustansır ile Charles d'Anjou arasında Tunus andlaşması	Marco Polo'ların ikinci seyahati.
1273 (16 Ekim)	Konya'da Celâleddini Rumi'nin ölümü (doğ. Belh 1207), (Mevlevilik, <i>Mesnevi</i>).	
1274	Bağdad'da Nasirüddin Tûsi'nin ölümü (doğ. 1200).	Aquino'lu Thomas'ın ölümü.
1274-1280		Lyon Konsili ve Lâtin ve Grek kiliseleri arasında birleşme.
1275		Müşümanlar arasında Hristiyanlığı yaymağa çalışan Raimundo Lu'lio'nun Mayor-ka'da rahiplere arapça öğretmesi ve bu maksatla Mayor-ka'da arapça öğretim yapan bir kolej'in kurulması.
1277	Mısır Memlûk Sultanı Baybars'ın Elbistan'da Moğolları yenerek Anadolu'ya girmesi.	
	Baybars'ın ölümü (doğ. 1223).	Kudüs kralığı tahtında hak iddia eden Charles d'Anjou'nun Akkâ'yı zaptı ve Fransa ve Venedik donanmalarının Akkâ'ya gelerek bunu hükümsüz bırakmaları.
1279		Sicilya'da Yahudi Ferec b. Sâlim tarafından Razi'nin <i>El-Havi fit-Tib</i> eserinin Lâtin-çeye tercümesi.
1281	İbn-i Hallikân'ın ölümü (doğ. 1211) (<i>Vefiyat ül-Ayan</i>).	
1282	Mısır Memlûkleriyle Haçlılar	

	arasında on yıllık bir mütareke yapılması.	
1284	Kahire'de Sultan Kalavun camiinin yapılması.	
1286	İbnül' İbri künyesiyle anılan Süryanî tarihçi Urfalı Gregorius (Ebül Ferec)'in ölümü (doğ. 1226).	
	Kalavun'un Trablus Şam'ı alması.	
1287	Memlûk Sultanı Kalavun tarafından Lâzkiye'nin zaptı ve Antakya Haçlı hükûmetine son verilmesi.	
1288	Mısır Memlûk Sultanı Kalavun tarafından Trablus Garb'ın Lâtinlerden geri alınması.	
	Ertuğrul Beyin Söğüt'te ölümü	
	İlhanlı hükümdarı Sultan Ar-ğun'un peygamberlik iddiası ile Rey'de bir Kâbe yaptırarak halkın Mekke'ye hacca gitmesini yasak etmesi.	
1291	Müfessir Beyzavî (Abdullah b. Ömer)'nin ölümü (<i>Minhağ ül-vusul ilâ ilm ül-usul, Tavalî ül-Envar min Matalî' ül-Enzar</i>).	
	Mısır Memlûk Sultanı Halil Eşref tarafından Sur, Akkâ ve Sayda kaleleri zaptedilerek Akkâ'daki Lâtin prensliğine son verilmesi ve Haçlıların böylece Filistin ile Suriye'de ellerinde kalan en son yerlerden çekilmeleri.	Sen Jan şövalyelerinin Kıbrıs'a yerleşmeleri.
1292	İranlı Şair Şirazlı Sadi'nin ölümü (doğ. 1184) (<i>Bostan</i> 1257, <i>Gülistan</i> 1258).	
1294		Çin'de Kubilay Han'ın ölümü.

1295	İran Moğollarından İlhanlı hükümdarı Gâzan Mahmud'un İslâmlığı kabulü - Sumatra'da İslâmlığın yayılmağa başlaması.	Fransa Kralı IV. Philippe'in (Güzel Philippe) Engizisyon haklarını sınırlandırması.
1298	Kıblet ül-küttab sanı verilen Hattat Yakut-ı Mustasamî'nin ölümü.	
1299	Gazan Han'ın Mısırlıları Humus'ta yenmesi. Osmanlı devletinin kurulması. Yunus Emre'nin tasavvufî şiirleri.	
1300	Gazan Han tarafından Şam'ın zaptı.	Duns Scot (Oxford). (Paris: 1304-1308). Rus Metropolitlik merkezinin Vladimir'e nakli.

Hicretin VIII. yüzyılı

(6. IX.1301 - 12.IX.1398)

1302	Mısır Memlûk Sultanı ile Venedik arasında ticaret andlaşması.	
1303	Kahire'de II. Baybars camii-nin yapılması.	Floransa Katedralinin inşası: Giotto (1296 - 1304).
1308	Konya Selçuk Sultanlığının son bulması.	
1309		Kâğıdın İngiltere'de yapılmaya ve kullanılmağa başlanması.
1310		Rodos'un Hospitaliye şövalyeleri tarafından zaptı ve burada hükümet kurmaları (sonu: 1522).
1311	Tabib ve Ansiklopedist Kutbû'd-din Şirazi'nin ölümü (doğ. 1236).	
1312		Dante (1265-1321): <i>Cehennem</i> .

1316'dan önce	Sultaniye şehrinin kurulması ve Olcaytu türbesinin inşası.	
1320	İlhanlılarla Venedikliler arasında bir ticaret andlaşması yapılması.	
1322-1412	Veramin'de Cuma mescidinin inşası.	
1325	Fars şairi Hüsrev Dehlevi'nin ölümü (doğ. 1259). (<i>Hamse-i Emir Hüsrev</i>)	
1326	Osmanlıların Bursa'yı zaptı.	
1327		Jean Buridan'ın Paris Üniversitesi Rektör oluşu.
1328	İbni Teymiye'nin Şam hapishanesinde ölümü (doğ. 1263) (Yeni Hanbeliye).	Rusya'da Büyük Knezliğin Moskova Knezleri sülâlesine geçmesi.
1330	Osmanlı devletinde yeniçeriliğin kurulması.	
1331	Tarihçi ve Coğrafyacı Ebûl-fida (İmad üd-Din Eyyubî) nın ölümü. (doğ. 1273) (<i>al-Muhtasar fi Tarih-ül Beşer, Takvîm ül-Büldan</i>)	
1332	İbni Haldun'un doğumu.	
1337	Hacı Bektaş Velî'nin ölümü (doğ. 1242).	Yüzyıl savaşının başlaması.
1345	Araplara Türkçeyi öğretmek amacı ile <i>El-idrâk li-Lisan ül-Etrak</i> adı ile bir eser yazmış olan Ebu Hayyan al-Garnattî'nin ölümü (doğ. 1256).	
1346-1349		Büyük veba salgını.
1348	Gırnata'da Elhamra sarayının inşasının sona ermesi (başlama: 1232 den sonra).	Prag Üniversitesinin kurulması.
1356	Osmanlıların Rumeli'ye geçişi.	
1356-1362	Kahire'de Sultan Hasan cami ve medresesinin yaptırılması.	

1363	Edirne'nin Osmanlılar tarafından zaptı.	
1365		Viyana Üniversitesinin kurulması.
1369	Seyyah İbni Battuta'nın ölümü (doğ. Tanca 1304). [1325-1349 yılları arasında Afrika, Asya ve Avrupa'daki İslâm memleketlerini dolaşmıştır].	
1370	Timurleng'in Belh'te hükümdar ilân edilmesi.	
1382	Mısır'da hâkimiyetin Çerkes Kölemenlere geçmesi.	Moğolların Moskova'yı yağma ederek yakmaları.
1389	Birinci Kosova zaferi.	
	Nakşibendî tarikatı kurucusu Mehmet Bahaettin'in ölümü (doğ. 1317).	
1390	İran şairi Şirazlı Hafız'ın ölümü (doğ. 1320) (<i>Divan</i>).	
1391-1396	İstanbul'un Osmanlılar tarafından ilk kuşatılması.	
1393	Bağdad'ın Timur tarafından zaptı.	
1396	Niğbolu zaferi.	

Hicretin IX. yüzyılı

(13.IX.1398 - 20.IX.1495)

1399	Semer kand'de Bibi Hatun camiinin inşası.	
1400-1401	Timurleng'in Sivas'ı ve Suriye'yi zaptı.	
1402	Ankara savaşı.	Jean Hus'un Prag Üniversitesi rektörü olması.
	Cava adasında İslâmlığın yayılışı.	

1405 (19 Ocak)	Timurleng'in Otrar'da ölümü (doğ. 1336).	
1406	İbni Haldun'un ölümü (doğ. 1332).	
1413	Kadı zâde-i Rumî sanı ile anılan Türk bilgini Salahattin Musa b. Mahmud'un ölümü (doğ. 1377).	
1414	Lûgatçı Firuz Abadî'nin ölümü (doğ. 1329) (<i>Kamus</i>).	
1415		Jan Hus'un yakılması (doğ. 1369).
1417	Bursa'da Yeşil cami ve külliyesinin Çelebi Mehmet tarafından yaptırılması.	
1418	Mekke'ye Osmanlı hükümdarları tarafından her yıl Sürre gönderilmesi usulünün başlaması ve Nakîbü'l-Eşrafîlik memuriyetinin kurulması.	
1420	Kırım Hanlığının kurulması (Sonu: 1783).	
	Simavlı Şeyh Bedrettin'in Serrez'de idam edilmesi. (doğ. 1363)	
1421	Bursa'da Ulu cami'nin yapılması.	
1421-1431	Semer kant'ta Uluğ Bey (1394-1449) Rasathanesinin kuruluşu [Gıyasettin Cemşit ve Kadızade-i Rumî].	
1422	Süleyman Çelebi'nin ölümü (<i>Mevlid</i> 1409).	
1426	Edirne'de Üç Şerefeli camiinin yapılması.	Louvain Katolik Üniversitesinin kuruluşu.
1429	Türk mutasavvıfı Hacı Bayram-ı Velî'nin ölümü.	Jean d'Arc (yakılması: 1431).

1430	Tarihçi Hafız Abru (Nuredin b. Lûtfullah) ölümü (<i>Zübdet üt-Tevarih</i>).	
1442	Tarihçi El-Makrizî'nin ölümü (doğ. 1384) (<i>El-Hitat ül-Makriziye</i>).	
1444	Varna zaferi.	
1445	Hattat Herath Şeyh Abdullah Kâtib'in ölümü.	
1448	İbn Hacerül' Askâlânî'nin ölümü (doğ. 1372).	
	İkinci Kosova zaferi.	
1450	Tarihçi İbni Arapşah'ın ölümü (doğ. 1389) (<i>Acaib al-Makdur fi Nevaib Timur</i>).	Mayence'da Gutenberg'in ilk basımeviği kurması.
1453 (29 Mayıs)	İstanbul'un fethi.	Yüzyıl savaşının sona ermesi.
1454	İstanbul'da Beyazıt'ta Eski Sarayın inşası.	
1456		Gutenberg tarafından ilk defa olarak <i>İncil</i> 'in basılması.
1458	Fatih tarafından İstanbul'da Eyyub camii'nin yaptırılması.	
1462-1470	Bugün Topkapı Sarayı adını taşıyan "Saray-ı Cedid-i Âmiri"nin temelinin atılması (Çini Kışk).	
1463-1471	İstanbul'da Fatih camii'nin ve külliyesinin mimar Yavuz Sinanü'd-din Yusuf tarafından inşası.	
1463	Aynı mimar eliyle Mahmut Paşa camii'nin inşası.	
1466	Konya'nın kesin olarak zaptedilmesi suretiyle Karaman beyliğine Osmanlılar tarafından son verilmesi.	

1470		Paris'te ilk basımevinin açılması.
1471	Akkoyunlularla Venediklilerin Osmanlılar aleyhine birleşmesi.	
1474	Bilgin Ali Kuşçu'nun ölümü (<i>Risalat hall al-eşkâl al-Kamar</i>).	
1475	Osmanlıların Kırım'daki Keefe limanını zaptetmesi ve Kırım Hanlığının Osmanlı egemenliği altına girmesi.	
1477		Upsala Üniversitesinin kurulması.
1478		Papa IV. Sixtus tarafından İspanya hükümdarlarına engizisyon mahkemeleri teşkili yetkisinin verilmesi.
1480	Ünlü fıkıh bilgini Molla Hürev'in ölümü (<i>Durar al-hukam fi şarh gurar al-ahkâm</i>).	Moskova devletinin Altınordu hakimiyetinden çıkması.
1486	Sinan Paşa'nın ölümü (doğ. 1440) (<i>Tazarrünâme</i>).	Padova'da Aristo'nun prensiplerinin lâtinceye, İbnü'r-Rûşt'un tefsiri ile tercümesi. Brescia'da Râzî'nin El-Hâvi'sinin (<i>Liber dictus Elhavi</i>) adı altında lâtinceye tercümesinin basılması.
1489		Kıbrıs'ın Venedikliler tarafından zaptı.
1492	Girinata'nın, İspanyollar tarafından zaptı ile Endülüs'te İslâm hâkimiyetinin sona ermesi ve Müslümanlarla Yahudilerin İspanya'dan çıkarılmaları.	Amerika'nın Kristof Kolomb tarafından keşfi (12 Ekim).
1494	Tokatlı bilgin Molla Lûtfî'nin dinsizlikle töhmetlendirilerek idamı.	
Hicretin X. yüzyılı		(21.IX - 1495-7.X.1592)
1498	Arap gemicisi İbni Mâcid'in Vasco da Gama'yı Afrika sahillerinden Kaliküt'e kadar götürmesi.	

1501	Türk şairi ve devlet adamı Mir Alişir Nevaî'nin Herat'ta ölümü (doğ. 1441) (<i>Muhakemet ül-lûgateyn</i>).	
1501-1506	İstanbul'da Bayezit camii'nin inşası (Mimar: Hayrettin).	
1502	Safevî İsmail (ölm. 1524)'in Tebriz'de Şah unvanını alması ve resmî din olarak İran'a şiiği kabul ettirmesi.	Hristiyanlığı kabul etmeyen Müslümanların ve Musevilerin İspanya'dan kovulmaları.
1503-1508	"Baharat yolu savaşları" için Portekizlilerin Sokotra ile Umman'a çıkmaları, Mısır Memlûk donanmasının Diu'ya hücumu.	
1506		Roma'da San Pietro Kilisesinin Bramante tarafından inşasına başlanması.
1513	Türk Amirali Piri Reis (ölm. 1554)'in Kristof Kolomb'dan faydalanarak bir dünya haritası yapması.	Machiavelli'nin <i>Hükümdar</i> (Il Principe) adlı eserinin yayımlanması.
1514	Osmanlıların Safevî'leri mağlup etmesi (Çaldıran zaferi).	
1516	Yavuz'un Halep civarında Merc-i Dabık meydan savaşında Memlûkleri yendikten sonra Şam'ı zaptetmesi.	
1517	Yavuz'un Kahire'yi zaptı - Hutbede adını Halife olarak okutması ve Kâbe'nin kendisine gönderilen anahtarlarını alması ile Hicaz'ın Osmanlı hâkimiyetine girmesi.	
1519		Macellan'ın seyahate çıkışı.
1520	Ünlü Hattat Amasyalı Şeyh Hamdullah'ın ölümü.	
1521		Osmanlıların Belgrad'ı zaptedişi.
1521-1526	Piri Reis'in: <i>Kitabı Bahriye</i> 'yi yazması.	

1522	Osmanlıların Rodos'u zaptedişi.	
	Kanunî Sultan Süleyman tarafından babası Yavuz Sultan Selim adına İstanbul'da yaptırılan Sultan Selim camii'nin tamamlanması.	
1524		Erasmus: <i>Du libere arbitre</i> .
1525	Türk matematik ve astronomi bilginlerinden Mirim Çelebi sanı ile anılan Mahmut Efendi'nin ve Şeyhülislâm Zenbilli Ali Efendinin ölüm-leri.	Guillaume Budé: <i>Annotationes posteriores</i> .
	Hattat Bursalı Şerbetçizade İbrahim'in ölümü.	
1526	Babür (1482-1530)'ün Hindistan'a hâkim olması.	
1529	Osmanlıların Viyana'yı birinci kuşatması.	
1530	Sonradan hristiyan olan ve Afrikalı Leon adı ile ün alan Ali Hasan El-Zeyyatî'nin ölümü (doğ. 1483?) (<i>El-Kamus ül-arabî ül-İbranî il-Lâtîni</i>)	Beşinci Karl'ın imparator oluşu - Birinci François tarafından Collège de France'in kurulması - Guillaume Postel (<i>Grammatica arabica</i>).
		Roma'da <i>Kuran</i> 'ın ilk defa basılması ve Papa VII. Clément tarafından yakıtılması.
1533	Cezayir Türk Sultanı Barbaros'un Kanunî'yi metbu tanınması ve kendisinin Kapitan Paşalığa tayini ile Cezayir'in Osmanlı hâkimiyeti altına geçmesi.	
1534	Osmanlıların Bağdad'ı ve Tebriz'i zaptı.	
1535	Osmanlılarla Fransızlar arasında ilk kapitülasyon andlaşması	
1537	Osmanlıların Ege denizinde Venedik hâkimiyetine son vermeleri.	

1537 (?)	İranlı Minyatörcü Bihzad'ın ölümü (doğ. 1450).	
1538	Osmanlıların Preveze zaferi.	
	Hadım Süleyman Paşa'nın (ölm. 1548) Hint seferi ve Hint Okyanusunda Portekizlilerle savaşı.	
1539	Hint seferinden dönüşte Yemen'in Hadım Süleyman Paşa tarafından zaptına başlanması.	Mercator'un ilk dünya haritasını yayımlaması.
1540'a doğru	Hindistan'da Rupye'nin basılışı.	
1540		Cizvit tarikatının Ignatius de Loyola tarafından kuruluşu.
1541	Budin'in Osmanlılar tarafından zaptı. Macaristan'ın bir Osmanlı eyaleti haline gelmesi.	
	Beşinci Karl'ın Cezayir'de Osmanlılar tarafından bozguna uğratılması.	
1543	Osmanlıların Nice'i muhasara ve zaptı.	
1544-1548	Mimar Sinan tarafından İstanbul'da Şehzade camii'nin inşası.	Copernicus'un ölümü.
1546		Luther'in ölümü.
1547	Yemen'in fethinin Özdemir Paşa (ölm. 1561) tarafından tamamlanarak bir Osmanlı eyaleti haline getirilmesi.	Roma'da San Pietro kilisesinin inşasını Michelangelo'nun ele alması.
1548	Piri Reis tarafından Aden'in tekrar zaptı.	
1552	Maskat'ın Piri Reis tarafından zaptı.	
1553		Roma'da Gregoriana Üniversitesinin kuruluşu.

1556	Fuzulî'nin ölümü (doğ. 1494) (<i>Hadikat üs-Suada, Leylâ ve Mecnun, Divan</i>).	Cizvit tarikatı kurucusu Ignatius de Loyola'nın ölümü (doğ. 1491).
	Hindistan'da Ekber (1542-1605)'in imparator olması.	
	Hattat Karahisarlı Ahmed'in ölümü (Süleymaniye).	
1557	İnşası yedi yılda tamamlanan ve Mimar Koca Sinan eliyle yapılan Süleymaniye camii'nin halka açılması (başlama: 1550)	Pierre Lescot'nun Louvre Sarayı inşaatına başlaması.
1561	Taşköprülüzade Hüsamettin Ahmet Efendinin ölümü (doğ. 1495). (<i>El-Şekayik ul-Numaniye fi Ulema-i devlet il-Osmaniye</i>).	
	İstanbul'da Rüstem Paşa camii'nin Mimar Sinan eliyle inşası.	
1562-1565	Mimar Sinan tarafından Edirnekapı'daki Mihrimah Sultan camii'nin inşası.	
1563	Matematik ve tarih bilgini, hattat ve nakkaş Matrakçı Nasuh'un ölümü.	
1564		Michelangelo'nun ölümü.
1565		Osmanlıların Malta'yı muhasarası.
1568-1570	İspanya'da gördükleri zulüm ve baskıya karşı Endülüslü Müslümanlarının ayaklanmaları.	
1571		Osmanlılar tarafından Kıbrıs'ın fethi.
	Sokollu Mehmet Paşa tarafından zevcesi Esmahan Sultan adına Azapkapı'da Mimar Sinan'a bir Cami yaptırılması.	
1572	Kınalızâde Ali Efendinin ölümü (doğ. 1510). (<i>Ahlâk-ı Alâî</i>). Ressam Haydar Nigârî'nin ölümü (doğ. 1494).	Saint Barthelemy katliâmı. (14 Ağustos).
1574	Tunus'un Osmanlılar tarafından kesin olarak zaptı.	

1569 da Mimar Sinan tarafından inşasına başlanan Edirne'deki Selimiye camii'nin tamamlanması (ilk namazın kılınması: 1 Kasım 1574).

Şeyhülislâm Ebussûd Efendi'nin ölümü (doğ. 1490) (*Fetvalar*).

Leyden Üniversitesinin kuruluşu.

İstanbul'da Tophane bayırı üstünde Münecimbaşı Takiyüddin b. Mehmet tarafından bir rasathane kurmaya teşebbüs edilmesi (yıkıtılması: 1580).

Portekizlilerin Fas'dan taredilişi ve Fas'ın Osmanlı himayesine girmesi (Vadi üs-seyl muharebesi).

Osmanlı devleti ile İngiltere arasında ilk kapitülasyon andlaşması.

İngilizlerin Türkiye ile olan ticaretlerini tek elde tutmak üzere Levant Company adı altında bir idare kurmaları.

Papa XIII. Greguar tarafından takvimde yapılan reformun yürürlüğe konması (15 Ekim).

Moskova Patrikliğinin kurulması.

İran'da Şah Abbas I.'in tahta çıkışı (ölm. 1628).

Murat III. tarafından yabancı memleketlerde basılmış arapça kitapların Osmanlı ülkesinde serbest satışı için ferman verilmesi.

Mimar Sinan'ın ölümü (doğ. 1490).

Hicretin XI. yüzyıl

(8.X.1592 - 14.X.1689)

1595

1598

1600

1601

1604

1609

1610-1617

1612

1613

1616

Tarihçi Mustafa Âli'nin ölümü (doğ. 1541) (*Menakıb-ı Hünerveran, Künh-ül-Ahbar*).

Tarihçi Şeyhülislâm Hoca Sadettin Efendi'nin ölümü (doğ. 1536) (*Tac üt-Tevarih*).

Şair Bakî'nin ölümü (doğ. 1526).

Tarihçi Seyyit Lokman Çelebi'nin ölümü (*Hünernâme*).

Yenilenen kapitülasyon ahidnâmesi ile Kudüs'teki mukaddes yerlerin himayesi hakkının Fransa'ya tanınması.

Hristiyanlığı kabul etmeyen 500.000 Müslüman ve Yahudinin İspanya'dan koğulmaları.

İstanbul'da Sultanahmet camii'nin inşası (Mimar: Sedefkâr Mehmet Ağa).

İsfahan'da Şah camii'nin inşası.

Osmanlılar ile Hollandalılar arasında ilk kapitülasyon andlaşması.

Leyden'de müsteşrik Thomas Erpenius'un *Grammatica arabica* adı altında bir arapça gramer yayımlaması.

Cervantes ile Shakespeare'in ölümleri.

Schweiger tarafından *Kur'an*'ın Almancaya tercüme edilmesi.

Roma'da Nasırüddin-i Tusi'nin tenkidli nüshası esas tutulmak suretiyle Euclidis'in *Mebâdi*'sinin arapça olarak Medicis'lerin matbaasında basılışı.

Nantes fermanının neşriyle Fransa'da din muharebelerinin sona ermesi.

İngiliz Doğu Hindistan Şirketinin kuruluşu.

1630	Agra'da Tac Mahal'in Mimar Sinan'ın yetiştirmelerinden Mimar İsa Mehmet tarafından inşası.	Kepler'in ölümü.
1631		Theophraste Renaudot tarafından ilk gazetenin "La Gazette" adı ile Fransa'da yayımlanması.
1635		Fransız Akademisinin ve Buda-Peşte Üniversitesinin kuruluşları.
1637		Descartes'ın <i>Usul hakkında Nutuk</i> 'unu yayımlaması.
1638	Topkapı sarayında Bağdad köşkünün yapılması.	Harvard Üniversitesinin kurulması.
1644	Şair Şeyhülislâm Yahya Efendinin ölümü (doğ. 1553).	
1647		Sieur du Ryes tarafından <i>Kur'an</i> 'ın Fransızcaya tercüme edilmesi.
1649		Alexander Ross tarafından <i>Kur'an</i> 'ın İngilizceye ilk tercümesinin yapılması.
1651-1653	Hacı Halife sanı ile anılan Kâtip Çelebi Mustafa Efendi (1608-1657) tarafından Mercator'un <i>Atlas Minor</i> adlı eserinden faydalanılmak suretiyle <i>Cihannüma</i> 'nın ve <i>Keşfüzzünun</i> adı ile İslâm fikir eserlerinin metodik bibliyografyasının yazılması.	
1664		Fransız Doğu Hindistan Şirketinin kuruluşu.
1669	Osmanlıların Girid'i zaptetmeleri.	Colbert tarafından şark dilleri öğrenciler için "Dil oğlanları" okulunun kurulması.
1670	Yeni câminin inşasının tamamlanması [inşası: 1599, 1603, 1661-1670] (Mimar: Davud, Dalgıç Ahmet, Mustafa).	
1673	Hattat Nefeszade İsmail'in ölümü (<i>Gülzar-ı Savab</i>).	

1682	Evliya Çelebi'nin ölümü (doğ. 1611) (<i>Seyahatname</i>).	
1683		Osmanlıların Viyana'yı ikinci kuşatması.
1686	Hattat Suyolcuzade Mustafa'nın ölümü.	
Hicretin XII.yüzyılı		(15.X:1689 - 23.X:1786)
1689		Rusya'da Deli Petro'nun imparatorluğu ele alması.
1690	Türkiye'de Kuruş adı ile gümüş para bastırılması.	Hindistan'da Kalküta şehrinin kuruluşu.
1693	Farsça-Türkçe lûgat müellifi Şuurî Hasan Efendi'nin ölümü (<i>Ferheng</i>).	
1697		Müsteşrik d'Herbelot (1625-1695) nun <i>Bibliothèque Orientale</i> adlı eserini yayımlaması.
1699	Hattat Hafız Osman'ın ölümü (doğ. 1624).	Karlofça andlaşması.
1701		<i>Kur'an</i> 'ın Farsça, Türkçe ve Lâtince tercümeleri ile birlikte Berlin'de basılması.
1703	Türkiye'de Lâle devrinin başlaması (sonu: 1730).	
1711	İtrî'nin ölümü (<i>Tekbir</i>).	
1712	Nabî'nin ölümü (doğ. 1642) (<i>Hayriye</i>).	
1718		Pasarofça andlaşması.
1724		Paris borsasının kuruluşu.
1726		Aydınlanma devri.
1727	Türkiye'de ilk Türkçe kitap basan matbaanın İbrahim Müteferrika ve Yirmisekiz Çelebizade Mehmet Sait Efendi tarafından kurulması.	Newton'un ölümü.
1729	Türkiye'de ilk kitap olarak <i>Vankulu lûgati</i> 'nin basılıp yayımlanması.	

	III. Ahmet çeşmesinin yapılması.	
1730	Şair Nedim'in ölümü (doğ. 1681) (<i>Divan</i>).	
1731	Yedikuleli sanı ile anılan hattat Seyyid Abdullah Efendi'nin ölümü.	
1732	Ressam Levni'nin ölümü (<i>Surname</i>).	
1733	Kâtip Çelebi tarafından yazılan <i>Cihannüma</i> 'nın Copernicus'un sistemi ile kartezyen nazariyelerini izah eden bazı ilâvelerle İbrahim Müteferrika (1674-1745) tarafından basılması.	
1734		Sabe (1697-1736) tarafından <i>Kur'an</i> 'ın İngilizceye çevrilmesi.
1739	Nadir Şah'ın Hindistan seferi.	
1740	Vehhabî tarikatının kurulması.	
1742	Paraselsus'un eserlerinden Türkçeye tercümeler yapılması.	
1746		Princeton Üniversitesinin kuruluşu.
1747	1733'de İran hükümdarı olan Nadir Şah'ın öldürülmesi ve Afganistan'ın bağımsız bir devlet haline gelmesi.	
1748-1755	Nurosmaniye camiinin yapılması (mimarı: Mustafa ağa, <i>Osmanlı Mimarisinde Barok</i>).	
1752		Fransa'da Encyclopedie'nin birinci cildinin yayımlanması. (7 Şubat 1752).
1754		New York'ta Columbia Üniversitesinin kuruluşu.

1759		Londra'da "British Museum"-un açılması.
1759-1763	Lâleli camiinin yapılması (Mimarı: Mehmet Tahir).	
1763	Koca Ragıp Paşa Kütüphanesinin yapılması.	
1767-1771	1766 depreminde yıkılan Fatih Camiinin büyültülerek yeniden inşası (Mimar: Mehmet Tahir).	
1771		Monge: <i>Tahlili geometri</i> . Lavoisier: <i>Havanın tahlili</i> .
1772	III. Mustafa zamanında muvakkit Kalfazade Çınarı İsmail Efendi tarafından Cassini'nin zeyçlerinin <i>Tuhfe-i Behiç-i Rasini</i> , <i>Tercüme-i Zeyc-i Kassini</i> adı altında Türkçeye tercümesi. Erzurumlu İbrahim Hakkı'nın ölümü (doğ. 1705) (<i>Marifetnâme</i>).	
1774		Küçük Kaynarca andlaşması.
1776		Amerika Birleşik Devletlerinin bağımsızlığını ilân etmesi (4 Temmuz).
1783	Rusların Kırım'ı istilâsı.	Nicolas Savary (1750-1788) tarafından <i>Kur'an</i> 'ın Fransızcaya çevrilmesi.

Hicretin

XIII. yüzyılı

(24.X.1786-1.XI.1883)

1787	Vehhabî tarikatının kurucusu, Abdullah bin Vehhab'ın ölümü (doğ. 1703).	Volney: <i>Suriye ile Mısır'a seyahat</i> .
1788	Müstakimzâde Süleyman Sadeddin Efendinin ölümü (doğ. 1719) (<i>Tuhfe-i Hattatin</i>).	
1789	III. Selim'in Osmanlı İmparatorluğunda ıslahat teşebbüslerine başlaması.	Fransa'da İnsan Hakları Beyannâmesinin yayımlanması (26 ağustos).

1793	Vehhabilerin ayaklanması.	
1795		Paris'te Şark Dilleri Okulu'nun kurulması (Arapça, Farsça ve Türkçe).
1796	Hasköy'de Mühendishane-i Ber-i Hümayunun kuruluşu.	Senefelder (1771-1834) tarafından litografya baskı usulünün icadı.
1798	Hattat Yesarî Mehmet Esat Efendinin ölümü.	
1798-1799	Bonapart'ın Mısır seferi ve	Kahire Enstitüsünü kuruşu.
1799	Şeyh Galib'in ölümü (doğ. 1757) (<i>Hüsnü Aşk</i>).	Hammer'in Avusturya Sefareti tercümanı olarak İstanbula gelmesi.
1800		Hollanda Doğu Hind Şirketinin eli altında bulunan toprakları Felemenk devletine terki.
		Volta (1745-1827) tarafından elektrik pilinin icadı.
1802		Fransa'da liselerin kuruluşu.
1803-1807	Vehhabilerin Mekke ve Medine'yi zaptetmeleri.	
1805	Kavalalı Mehmet Ali'nin (doğ. 1769) Mısır valiliğine tayini.	Fransa'da Medenî Kanunun yürürlüğe girişi.
		Napoleon'un İmparatorluk tacını giymesi.
1807		Silvestre de Sacy: <i>Arapça gramer</i> .
		Fulton (1765-1815) un yaptığı ilk buharlı geminin Hudson nehri üzerinde işlemeye başlaması.
1811	Mısırdaki Mehmet Ali Paşa tarafından Kölemenlerin yok edilmesi.	
1812		Bükreş andlaşması.
1812-1818	Mısır Valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa tarafından Mekke ve Medine'nin Vehhabilerden kurtararak Hicaz'ın tekrar Osmanlı hâkimiyeti altına alınması.	

1814		Lokomotifin Stephenson (1781-1848) tarafından icadı.
1818		Senefelder'in litografya ile renkli resim basma usulünü bulması.
1820	Mütercim Asım Efendinin ölümü (doğ. 1755) (<i>Burhan-ı Kaatı</i> , <i>Kamus ul-Muhit</i> tercümeleri).	Basra körfezi kıyılarındaki Arap şeyhleriyle İngiltere arasında anlaşmalar yapılması suretiyle buralarda İngiltere nüfuz ve egemenliğinin yerleşmeye başlaması.
		Ampère (1775-1836) tarafından elektro-dinamiğin keşfi.
1820-1830		Türkiye ile Birleşik Amerika Devletleri arasında ilk diplomatik temasların başlaması.
1821		Yunan ihtilâlinin başlaması.
1822	Mısır'da Mehmet Ali tarafından Bulak basımevinin kurulması.	Brezilya'nın bağımsızlığı ilân edişi.
		Paris'te Société Asiatique'in kuruluşu ve <i>Le Journal Asiatique</i> dergisinin çıkmaya başlaması.
		Champollion (1790-1832) un Mısır hiyerogliflerini okuması.
1823		Niepce (1765-1833) tarafından fotoğraf çekme prensibinin keşfi.
		İngiltere'de Royal Asiatic Society'nin kuruluşu.
1823-1826	İstanbul'da Tophane'de Nusretiye caminin yapılması (Barok).	
1825		Stearik mumun Chevreul (1786-1899) ve Gay-Lussac (1778-1850) tarafından yapılması.
1826		Yeniçeriliğin kaldırılması.

	Evkaf Nezaretinin kurulması suretiyle İslâmî vakıfların bir elden yönetimine başlanması.	
	Hattat Kazasker Mustafa Rakım'ın ölümü (doğ. 1757).	
1827	İstanbul'da Tıbhane-i Âmire adı ile bir tıp okulunun kuruluşu (14 Mart).	
	İngiliz, Fransız ve Rus donanmaları tarafından Osmanlı ve Mısır donanmasının Navarin'de yıkılması.	
1828	Kahire'de Mehmet Ali'nin <i>Vekayi-i Misriye</i> adı ile yarısı Türkçe yarısı Arapça resmî bir gazete çıkarmaya başlaması.	
1829	Edirne andlaşması ve Yunan istiklâlinin tanınması.	
1830	Fransızların Cezayir'e girişi.	Belçika'nın istiklâli.
		Thimonnier (1793-1857) tarafından dikiş makinesinin icadı.
1831	Osmanlı devletinin resmî gazetesi olmak üzere <i>Takvim-i vekayi</i> 'in ve onun Fransızca baskısı olan <i>le Moniteur Ottoman</i> 'in yayımına başlanması.	Avrupa'da ilk demiryolları: İngiltere ve Amerika Birleşik Devletleri (1826-1830), Fransa (1833), Almanya (1835), Rusya (1835), Avusturya (1838) İspanya (1848), İtalya (1860).
	Mısır ayaklanması ve İbrahim Paşa kumandasındaki Mısır ordusunun Suriye'ye girişi.	
	Türkiye'de taş basmacılığı ile kitap yayımının başlaması.	
1832	İstanbul'da "Cerrahhane,, adı altında ikinci bir tıp okulunun açılması.	Goethe'nin ölümü.
1833	Mısırlılarla Kütahya, Ruslarla Hünkâr iskelesi andlaşmalarının imzalanması.	

1834	Mektebi Harbiye'nin ve Muzika-i Hümayunun kuruluşu.	<i>Journal of the Royal Asiatic Society</i> dergisinin yayımına başlanması.
	Dicle'de vapur işletme imtiyazının bir İngiliz şirketine verilmesi.	
1835		Telgrafın Cooke (1806 - 1879) ve Wheatstone (1802 - 1875) tarafından icadı.
1838	Mektebi Maarifi Adliye adı ile İstanbul'da orta öğretim seviyesinde bir sivil okulun açılması.	
1839	Gülhane Hattı Hümayununun ilânı (3 Kasım).	İngilizlerin Aden'i işgali.
1841		Afganistan'ı işgale teşebbüs etmiş olan İngilizlerin yenilmeleri ve çekilmeleri.
1844	Türkiye'de Osmanlı parasının Avrupa sistemine uydurulması.	
1845	Bestekâr Hamamîzade İsmail Dede Efendinin ölümü (doğ. 1777).	
1846	Darülfünun-ı Osmanî adı ile Türkiye'de bir Üniversite kurulmasının kararlaştırılması ve binasının yapımına başlanması.	İlk Osmanlı Devlet Sâlnamesinin yayımlanması.
1847	Ahmet Fethi Paşa (1801-1858) tarafından İstanbul'da Aya İreni kilisesi binasında ilk müzenin açılması (<i>Mecma'-ı Eslîha-i Atika</i> , <i>Mecma'-ı Asar-ı Atika</i>).	Şinasi'nin öğrenim için Paris'e gidişi.
	Viyana Elçisi Şekip Efendi'nin Papa IX. Pius'un cülusunu tebrik etmek ve Osmanlı Devleti ile Papalık hükûmeti arasında münasebet kurmak üzere Romaya gönderilmesi ve Papa tarafından kabulü.	

1848	Darülmualimin adı ile Rüşdiyelere öğretmen yetiştirecek bir Erkek Öğretmen Okulu'nun İstanbul'da açılması.	Papalık Hükümeti tarafından İstanbul'a bir kardinalin Elçi olarak gönderilmesi ve padişah tarafından kabulü.
1849	Hattat Yesarizade Mustafa İzzet Efendinin ölümü.	
1849-1852	Filistin ve Suriye'de Makamatı Mübareke için mücadeleler.	
1851	Encümen-i Dânişin kurulması (Kaldırılması: 1862).	
1851-1857	İskenderiye - Kahire ve Süveyş arasında demiryolu yapılması.	
1854	Türkiye'de Çerkes esir satışının yasak edilmesi.	
1855	Paris'te Mektebi Osmani'nin açılması.	
	İstanbul'da belediye teşkilâtının kurulması.	
	Türkiye'de telgraf hatlarının kurulmaya başlanması.	
1856	İslâhat fermanının ilanı (18 Şubat).	Tarihçi Hammer-Purgstall'ın ölümü (doğ. 1774).
	Paris andlaşması (30 Mart).	
1857	Maarif Nezareti'nin kurulması.	Paris'te Louvre müzesinin halka açılması.
	Büyük Reşit Paşa'nın ölümü (doğ. 1799).	
1857-1858	Hindistan'da sipahilerin ayaklanması ve son Hind-Moğol imparatorunun tahttan indirilmesi.	
1859	İbrahim Şinasi'nin Fransızca'dan Türkçeye nazmen çevirdiği şiirleri "Tercüme-i Manzume" adı ile yayımlaması.	Darwin: <i>Nevilerin Menşei</i> . Japonya'nın Avrupa ve Amerika ticaretine açılarak yabancı memleketlerle temasa başlaması
1858	İlk kız rüşdiyesinin açılması.	
	Süveyş Kanalının açılması için ilk çalışmalara başlanması (İşletmeye açılması: 17 Kasım 1869).	

1860	Türkiye'de ilk özel Türkçe gazete olan <i>Tercüman-ı Ahval</i> 'in Şinasi (1824-1871) ve Agâh (1832-1885) Efendiler tarafından yayımına başlanması.	
1861	Cemiyeti İlmiye-i Osmaniye'nin kuruluşu (<i>Mecmua-i Fünun</i>).	
	Cemiyeti Tedrisiye-i İslâmiye'nin kuruluşu (Darüşşefaka'nın açılması: 1873).	
	Cebel-i Lübnan'da Özerk bir idarenin kurulması ve sancağa bir Hristiyan Mutasarrıf tayinine başlanması.	
1862-1870	Ressam Şeker Ahmet Paşanın öğrenim için Paris'e gönderilmesi.	
1863	Afganlıların İranlıları Herat'tan çıkarmaları.	
	İstanbul'da açılan ilk Darülfünunda öğretime başlanması (14 Ocak).	
	Türkiye'de ilk defa posta pulu kullanılmasına başlanması.	
	Osmanlı Bankasının kurulması.	
1865	İstanbul'da Maarif Nezareti tarafından "Tercüme Cemiyeti"nin kuruluşu.	Nobel (1833-1896) tarafından dinamitin keşfi.
1866	İzmir - Aydın arasında Türkiye'de ilk demiryolunun işleme başlaması (inşaata başlanış: 1859).	Beyrut'ta Amerikan Üniversitesinin kuruluşu.
1867	Türkçe öğretim yapmak üzere Mülkiye Tıp Okulunun açılışı.	Rusların Taşkent'i işgali.
	Ali Suavi (1838 - 1878) tarafından sonradan Londra'da da yayımlanan <i>Muhbir</i> gazetesinin çıkarılması (30 Ağustos).	

Sultan Aziz'in Avrupa seyahatı

Türkiye'de ilk resimli mecmua olarak "*Ayine-i Vatan*"ın yayımlanması.

1867 Mısır Valilerine "Hidiv" unvanının verilmesi.

"Memleket Sandıkları" adı altında sonradan (1888) Ziraat Bankasına esas teşkil eden Milli Bankanın Mithat Paşa tarafından kuruluşu.

"Yeni Osmanlılar Cemiyeti"nin kurulması.

1868 Galatasaray Lisesinin "Mektebi Sultani" adı ile açılışı. Şûrayı Devlet'in ve Divanı Muhasebatın kurulmaları.

İstanbul Arkeoloji Müzesinin Çiniliköşk'te kurulması.

1869 Maarifi umumîye nizamnamesinin kabul ve neşri.

Ali Suavi'nin Paris'te *Ulum'u* yayımlamağa başlaması.

1870 Darülfünun'un ikinci defa açılması.

İstanbul'da ilk defa olarak Darülmuallimat adı altında bir Kız Öğretmen Okulunun açılması.

Askerî Tıbbiye Okulunda da öğretim dilinin Fransızcadan Türkçeye çevrilmesi.

1871 Şinasi'nin ölümü (doğ. 1824).

Tunus valisine veraset yolu ile valiliğin oğullarına geçmesi hakkının tanınması.

Kur'an'ın İstanbul'da ilk defa litografya usulü ile basılması (Hafız Osman hattı ile).

1872 Namık Kemal (1840 - 1888)'in *Vatan* piyesinin Gedikpaşa tiyatrosunda ilk temsili.

Süveyş kanalının işlemeye açılması.

Mecelle'nin yürürlüğe konulması.

1873

Rusların Hive'ye girişi.

Milletlararası İlk Orientalistler Kongresi (Paris).

1874

Galatasaray Lisesi binasında öğretimi Türkçe ve Fransızca dilleriyle olan üç fakülteli Darülfünun-ı Sultanînin açılması (üçüncü teşebbüs).

Türkiye'de ressam Şeker Ahmet Paşa tarafından Darülfünun binasında ilk resim sergisinin açılması.

Asârı Atîka Nizamnamesinin yürürlüğe konulması.

1875

Aligar'da Anglo-Oriental College'in kurulması (1920 de Aligar Müslüman Üniversitesi olmuştur).

Mısır'da muhtelit mahkemelerin kuruluşu.

1876

Günlük *El-Ehram* gazetesinin Kahire'de arapça olarak neşri.

Graham Bell (1847 - 1922) tarafından telefonun icadı.

Hattat Kazasker Mustafa İzzet Efendi'nin ölümü (doğ. 1801).

Türkiye'de ilk Meşrutiyet Kanun-ı Esasisinin ilânı (23 Aralık).

1877

Kraliçe Victoria'nın Hind İmparatoriçesi ilânı.

Edison (1847 - 1931) tarafından gramofonun icadı.

1878

Abdülhamid'in Meclisi Mebusanı dağıtarak Meşrutiyet idaresine son vermesi (13 Şubat), Çırağan vak'ası ve Ali Suavi'nin öldürülmesi (doğ. 1838) (*Kaamus ül-ümem ve'l-maarif*).

Elektrik lambasının keşfi (Edison).

Ayastefanos (3 Mart) ve Berlin (13 Temmuz) andlaşmaları.

- 1879 Sevki kaabil balonun Renard (1847-1905) tarafından yapılması.
- 1880 İstanbul Asâr-ı Atika Müzesinin Çinili Köşk'te halka açılması.
- Pencap'ta Mirza Gulam Ahmed Kadyani (ölm. 1908) tarafından Ahmediyye mezhebinin kurulması.
- Türkiye ile İngiltere arasında zenci esir ticaretinin yasak edilmesi hakkındaki sözleşmenin imzası.
- 1881 Tunus'un Fransa tarafından işgali.
- 1882 İngilizlerin Mısır'ı işgali ve A'rabi Paşa'nın karşı koyması.
- Tunus Valisine "Bey" unvanının verilmesi.
- Fransa'da ilk öğretimi lâikleştiren kanunun kabulü.

Hicretin XIV. yüzyıl

(2.XI.1883)

- 1883 Paris'te Şeyh Cemalettin Ef-gani ile Muhammed Abduh'un İslâm memleketlerinin yabancı egemenliğinden ve keyfe bağlı yönetimlerden kurtarılmasını hedef tutan "*El-Urret-ül-Vüska*" adıyla reformcu bir İslâm cemiyeti kurmaları.
- 1884 Sanayii Nefise mektebi adı ile Güzel Sanatlar Akademisinin esasının kuruluşu (Akademi olarak teşkilâtlandırılması: 1927).
- 1886 İtalya'da Asya Cemiyeti'nin kurulması.
- 1889 İstanbul'da İttihat ve Terakki Cemiyetinin gizli olarak ilk kuruluşu.
- Türkiye'de zenci esir satışını yasak eden kanunun yayımlanması.
- İngiltere'de Royal Asiatic Society'nin kuruluşu
- Hertz (1857-1894) tarafından elektro-Manyetik dalgaların keşfi.
- Avusturyalı Şarkiyatçı Baron Kremer (doğ. 1828)'in ölümü.

- 1891 İstanbul'da Çiniliköşk yanında ilk yaptırılan ve şimdi Eski Şark Eserleri pavyonu olarak kullanılan binanın törenle açılışı ve karşısında bugünkü Arkeoloji Müzesi binasının yapımına başlanması (1892-1908).
- Molière mütercimi ve *Lehce-i Osmani* müellifi Ahmet Vefik Paşa'nın ölümü (doğ. 1823).
- İstanbul'da *Servetifünun* mecmuasının yayımına başlanması.
- 1892 Lûgatçı ve Şarkiyatçı Red-house'ın ölümü (doğ. 1811).
- 1895 *Tarih-i Cevdet ve Kısa-sı Enbiya* müellifi Ahmet Cevdet Paşa'nın ölümü (doğ. 1822).
- Deniz Müzesinin kuruluşu.
- 1896 Siyonizm'in öncüsü Herzl (1860-1904) tarafından Filistin'de bir yahudi devletinin kurulmasını hedef tutan *Der Judenstatt* (Yahudi Devleti) adlı eserin yayımlanması.
- 1897 Nobel Mükâfatının ortaya konması-Marconsi (1874-1937) tarafından telsiz telgrafın keşfi.
- Bergson (1859-1941) un *Madde ve Hafıza* adlı kitabını yayımlaması.
- 1898 Mısırlı İslâm bilgini Muhammed Abduh (1849-1905) un Gabriel Hanotaux'ya karşı İslâm dinini savunan mektubunu yayımlaması.
- 1898 Cemalettin Afgani'nin ölümü (doğ. 1838).
- Curie'ler (Pièrre 1859 - 1906, Marie 1867-1934) tarafından radyumun keşfi.
- 1900 İstanbul Darülfünununun "Darülfünun Şahane" adı altında ve 3 fakülte halinde yenden teşkilâtlandırılarak dördüncü defa açılması (Ulum-ı



	Aliye-i Diniyye şubesi adı altında burada açılan ilk İlahiyat Fakültesi 1914 medrese islâhatına kadar devam etmiştir.)	
1901	İbni Suud'un Necid'de Suudi Emirliğini kurmaya başlaması.	
	Pakistanlı şair İkbâl'in (1873-1938) ilk vatanî şiirlerini yayımlaması.	
1904	Şemsettin Sami Beyin ölümü (doğ. 1850) (<i>Kamus ül-Alâm, Kamus-ı Türki</i>).	
1906	Hind Müslüman Birliğinin kurulması (The All - India Moslem League). İran'da ihtilâl ve meşrutiyetin ilânı.	
1907	Ressam Ahmet (Şeker) Paşa'nın ölümü. (doğ. 1841).	
1908	Türkiye'de ikinci Meşrutiyetin ilânı (23 Temmuz).	Hollanda'da Leyden şehrinde E. J. Brill Yayımevi tarafından Almanca, Fransızca ve İngilizce dillerinde olmak üzere <i>İslâm Ansiklopedisi</i> 'nin yayımına başlanması (Tamamlanması: 1938).
	Mehmet Süreyya Beyin ölümü (doğ. 1845) (<i>Sicill-i Osmani</i>).	
1909	Doğu Hint adalarındaki müslümanların "Tarikat-ı İslâm" adında bir cemiyet kurmaları.	Cezayir Üniversitesinin kuruluşu.
	Tarihi Osmanî Encümeninin kuruluşu (Cumhuriyet devrinde adı, Türk Tarih Encümeni olmuş ve 1931 de yerini Türk Tarih Kurumu almıştır).	
1910	Müzeci ve ressam Osman Hamdi Beyin ölümü. (doğ. 1842).	
1911	İtalyanların Trablusgarp'a tecavüzleri	
	İstanbul'da <i>Türk Yurdu</i> dergisinin yayımına başlanması.	Tel-Aviv'in kuruluşu.
1911-1912	Fasta Fransız ve İspanyol hâkimiyetinin kurulması.	
1912	Balkan Harbi	

1913	İstanbul'da ilk kız lisesinin "İstanbul İnas Sultanisi" adı ile açılışı.	
	Türkiye'de kadınların ilk defa memurluklara alınmaları. - Darülbedayi adı altında ilk tiyatro mektebinin İstanbul'da açılışı.	
1914	<i>Medeniyet-i İslâmiye Tarihi</i> müellifi Corci Zeydan'ın ölümü (doğ. 1861).	
	İnas Sanayii Nefise Mektebi adı altında yalnız kızlara mahsus bir güzel sanatlar okulunun açılması.	
	İstanbul'da Evkafı İslâmiye Müzesinin kurulması (bugünkü adı: Türk ve İslâm Eserleri Müzesi).	
	Birinci Cihan Savaşının başlaması.	
1915	İnas Darülfünunu adı ile yalnız kızlara mahsus üç şubeli bir üniversitenin İstanbul'da açılması.	
	Medresetülhattatin adı altında İslâm yazı ve süsleme sanatları için İstanbul'da bir okul açılması (1929 da Şark Tezyini Sanatlar Mektebi adı altında Güzel Sanatlar Akademisine bağlanmıştır.)	
1916	Hicaz şeriflerinin Osmanlı hâkimiyetine karşı isyanı ve Şerif Hüseyin'in kiral unvanı ile bağımsızlığını ilân etmesi.	Londra'da Şark Tetkikleri Okulunun açılması ve <i>Bülletin of the Royal School of Oriental Studies</i> dergisinin yayımına başlanması.
	Darülelhan adı altında İstanbul'da ilk konservatuvarın açılması.	
1917	Türkiye'de takvimin Greguar sistemine uydurulması (Hicrî yıllar muhafaza edilmiştir).	

	Sıhhiye Umumî Meclisinin Osmanlı ülkesinde kadınların hekimlik yapabileceklerine karar vermesi.	Balfour demeci
1918	Mısır'da Vefd partisinin kuruluşu.	
	Birinci Cihan Harbinin sona ermesi - Mondros Mütarekesi (30 Ekim)	
1919	Mustafa Kemal'in Samsun'a çıkışı (19 Mayıs).	Filistin'de İngiliz manda idaresinin kuruluşu (sonu: 1947).
	Türk Millî mücadelesinin başlaması. Erzurum ve Sivas Kongreleri.	
	Haydarabad'da Osmaniye Üniversitesinin kurulması. - Afganistan'da batılılaşma hareketleri.	
1920	Ankara'da Büyük Millet Meclisinin açılışı (23 Nisan) ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümetinin kuruluşu.	Fransızların Şam'ı işgali ve 1918 de Suriye'de Kırallığı ilân etmiş bulunan Faysal'ın tahttan indirilmesi. Suriye'de Fransız manda idaresinin (sonu: 1936) ve bağımsız Lübnan Cumhuriyetinin kurulması.
	Gandhi (1869-1948)'nin Hintlileri pasif mukavemete çağırması.	
	Hindistan'da Aligarh'da 1875 de Anglo - Oriental Colec'i olarak kurulan müessesenin üniversite haline getirilmesi.	
1921	Sakarya Zaferi (Eylül)	
	Faysal (1883-1933)'ın Irak kiralığına, Abdullah'ın (1882-1951) Ürdün Emirliğine geçmeleri-Fas'ta Abdülkerim (1882-1963)'in Fransızlara karşı mücadeleye başlaması.	
1922	Türk İstiklâl savaşının sona ermesi: Büyük zafer (30 Ağustos).	Paris'te içinde bir cami de bulunan Müslüman Sitesinin inşasına başlanması (bitmesi: 1926).
	Türkiye'de kızların Darülfünunda ve yüksek öğretim kurumlarında erkeklerle birlikte öğrenime başlamaları.	

	İngiltere-Mısır Andlaşması - Mısır'ın bağımsızlığını ilân etmesi.	
1923	Lausanne andlaşması (24 Temmuz)	
	Türkiye'de Cumhuriyetin ilânı (29 Ekim).	Ürdün'de (sonu: 1928) ve Irak'ta (sonu: 1927) İngiliz manda idarelerinin kuruluşu.
1924	Hilâfetin, Şeriye ve Evkaf Vekâletinin kaldırılması (3 Mart).	
	Başbakanlığa bağlı Diyanet İşleri Başkanlığı ile Vakıflar Genel Müdürlüğünün kurulması.	
	Medreselerin kaldırılması, Şeriye Mahkemelerinin kapatılması.	
	Topkapı Sarayının Müze haline getirilmesi (3 Nisan).	
	Türkiye Cumhuriyeti Teşkilâtı Esasiye Kanununun kabulü (20 Nisan).	
	Tevhidi Tedrisat Kanunu uyarınca İstanbul Darülfünununda bir İlâhiyat Fakültesinin yeniden kurulması (1933 Üniversite islahatında kaldırılarak yerine İslâm Tetkikleri Enstitüsü kurulmuştur).	
	Kuran'ın Türkçe tercümelelerinin yayımına başlanması.	
	Ankara'da Musiki Muallim Mektebinin açılması.	
	Ziya Gökalp'in ölümü (Türkçülüğün Esasları).	
1925	Âşarın kaldırılması.	
	Ankara Hukuk Fakültesinin açılması.	Kudüs İbrani Üniversitesinin kurulması

	Tekkelerin ve zaviyelerin kapatılması.	
	Şapka Kanununun kabulü.	
	Beynelmilel takvim ve saatin kabulü.	
	<i>İlâhiyat Fakültesi Mecmuası</i> 'nın neşrine başlanması.	
	İran'da Rıza Han Pehlevi (1878-1944)'nin Şahlığını ilân etmesi.	
	Vehhabilerin Mekke'yi zapt-etmeleri	
1926	Türk Medeni Kanununun kabulü (17 Şubat).	Müşteşrik Cl. Hurart (doğ. 1854)'ın ve İran Edebiyatı Uzmanı Müşteşrik Edvard Brovne (doğ. 1862)'in ölümleri.
	İstanbul'da Sarayburnu'nda ilk Atatürk heykelinin dikilmesi (3 Ekim).	
	Türk bibliyografi bilgini Bursalı Tahir Beyin ölümü (doğ. 1861) (<i>Osmanlı Müellifleri</i>).	
	Mısır'da Kral I. Fuad Üniversitesi'nin kurulması.	
	İbni Suud'un kendini Hicaz Kralı ve Necid Sultanı ilân etmesi (1932 de devlete Saudi Arabistan adı verilmiştir. Devletin resmî mezhebi <i>Hambelik</i> tir).	
	Fas'ta Rif mücahitlerinin başı Abdülkerim'in teslim olması.	
	Mekke'de Panislâmizm Kongresinin toplanması.	
1927	Atatürk'ün tarihî büyük Nutkunu söylemesi (15-20 Ekim).	
	Irak bağımsızlığının İngiltere tarafından tanınması suretiyle Irak'ta İngiliz manda idaresinin sona ermesi.	

1928	Teşkilâtı Esasiye Kanunundan dine ait hükümlerin çıkarılması suretiyle lâik Cumhuriyet nizamının kökleştirilmesi (10 Nisan).	
	Türkiye'de Lâtin esasından alınma Türk alfabesinin kabulü (1 Kasım).	
	Ürdün'ün bir Emaret (Prenslik) olarak bağımsızlığının tanınması.	
1929	Afganistan'da inkılaplara karşı ayaklanma ve Kral Amanullah'ın tahttan uzaklaştırılması.	
1930	Kadınlara Belediye meclislerine üye seçmek ve seçilmek hakkının tanınması.	Tarihçi ve dilçi Barthold'un ölümü (doğ. 1869).
1931	Türk Tarih Kurumunun kurulması (15 Nisan).	Gustave Lebon (doğ. 1841)'un ve Stanley Lane-Pool (doğ. 1854)'un ölümleri.
1932	Türk Dil Kurumunun Kuruluşu (12 Temmuz).	
	Türkiye'nin Milletler Cemiyetine alınması. Irak'ın tam bağımsızlığa kavuşması.	
1933	İstanbul Darülfünununun kaldırılarak yerine yeni bir Üniversitenin teşkilâtlandırılması.	
1934	Türkiye'de kadınlara milletvekili seçmek ve seçilmek hakkının tanınması.	Mishigan Üniversitesi tarafından <i>Ars Islamica</i> dergisinin yayımına başlanması.
	Soyadı kanununun kabulü.	
1935	Ankara Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinin kurulması.	İslâm tarihçisi Leon Caetani (doğ. 1869)'nin ölümü (<i>Annali dell' Islam</i>).
	Ayasofya'nın Müze olarak açılması (1 Şubat).	
	Tahran Üniversitesinin kurulması.	
	Hafta tatil gününün cumadan pazara çevrilmesi.	

1936	Mehmet Âkif Ersoy'un ölümü (doğ. 1873) (<i>Safahat, İstiklâl marşı</i>). Ankara'da Devlet Konservatuvarının kurulması (Musiki Muallim Mektebi adı altında açılışı: 1924). İran'da Akademinin kurulması. Suriye'nin bağımsızlığının tanınması ile Fransız mandasının sona ermesi.	
	Türk Tarih Kurumu tarafından <i>Belleten</i> 'in yayımına başlanması.	İngiltere ile Mısır arasında Mısır'daki İngiliz işgaline son veren ve Mısır'ın bağımsızlığını tanıyan andlaşmanın imzalanması.
	Mısır'da El-Ezher Üniversitesinin teşkilâtının yenilenmesi (İlk kuruluşu: 996).	
1937	Abdülhak Hamid Tarhan'ın ölümü. (doğ. 1852) (<i>Makber, Târk, Finten</i>). İstanbul'da Dolmabahçe sarayının Veliâht dairesinde Türk Resim ve Heykel Müzesinin açılması.	
1938	Atatürk'ün ölümü (10 Kasım) (doğ. 1881).	
1939	Hatay'ın Anavatan'a katılması (30 Haziran 1938 de bağımsız bir cumhuriyet olarak kurulmuştu).	
	İkinci Cihan Savaşının başlaması.	
1940	<i>İslâm Ansiklopedisi</i> Türkçe tercümesinin genişletilerek ve tamamlanarak yayımına başlanması. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından bir Tercüme Bürosu kurulması, Edebi klâsiklerin ve <i>Tercüme</i> dergisinin yayımına başlanması.	

1941	Hattat Kâmil Akdik'in ölümü (doğ. 1862). Ankara'da Devlet Konservatuvarı Tatbikat Sahnesi artistlerinin umuma ilk defa bir opera temsili vermeleri.	Avusturya'lı müsteşrik ve islâm nümizmatı Edward Karl Max von Zambaur (doğ. 1866)'ın ölümü.
1943	Adnan adıvar (1882 - 1955): <i>Osmanlı Türklerinde ilim</i> (ilk fransızca basılışı: <i>La Science Chez les Turcs Ottomons</i> , Paris 1939). Ankara Fen Fakültesinin açılması.	
1944	İstanbul'da Teknik Üniversitenin açılması.	
1945	Yunus Emre Oratoryosu. (Adnan Saygun)	
	Fransa'nın Suriye ve Lübnan'dan çekilmesi. – Arap Birliğinin kurulması. – San Francisco'da Birleşmiş Milletler Anayasasının imzalanması (26 Haziran). – İkinci Cihan Savaşının sona ermesi. – Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurulu (<i>Unesco</i>) sözleşmesinin Londra'da imzalanması.	
	Ankara Tıp Fakültesinin açılması.	
1946	Türkiye'de çok partili demokratik rejimin başlaması. Türkiye Üniversitelerine muhtariyet veren kanunun kabulü. Ankara ve Kâbil Üniversitelerinin kurulması. Türkiye'de tek dereceli seçim usulünün kabulü. Tezhipçi ve Tuğrakeş hattat İsmail Hakkı Altınbezer'in ölümü. (doğ. 1870) Ürdün'ün bağımsız bir krallık olması.	
1947	Türkiye'de din derslerinin ilk okullarda ihtiyarî olarak okutulmasına başlanması.	

- 1948 Hindistan ile Pakistan'ın müstakil birer devlet haline gelmeleri.
Filistin'deki İngiliz mandasının sona ermesi, İsrail devletinin kurulması.
- Arap Birliği devletleri ile İsrail arasında savaşın başlaması.
Birleşmiş Milletler Genel Kurulunca *İnsan Hakları Evrensel Beyanname*'nin kabulü (10 Aralık).
- İstanbul'da Milletlerarası Şark Tetkikleri Cemiyetinin kurulması ve *Oriens* adı altında bir dergi yayımına başlanması.
- Ankara Devlet Opera ve Tiyatrosunun açılışı (ilk temsil: Kerem ile Aslı'nın birinci perdesi).
- 1949 Ankara Üniversitesinde bir İlahiyat Fakültesi kurulması. Kuzey Atlantik Paktının imzalanması.
- Türkiye'nin Avrupa Konseyine girmesi. - Endonezya'nın bağımsızlığının ilanı.
- Bağdat Üniversitesinin kurulması.
- 1951 Türkiye'nin Atlantik Paktına kabulü. - Birleşmiş Milletler tarafından Libya'ya verilen bağımsızlığın ilanı ve Libya krallığının Sünusi hanedanı idaresinde kurulması.
- 1953 Beyrut'ta Lübnan Millî Üniversitesinin kuruluşu.
- Mısır'da Cumhuriyet ilanı.
- 1955 İzmir'de Ege Üniversitesinin açılması.
- 1956 Sudan'ın bağımsız bir devlet haline gelmesi. Müsteşrik Karl Brokelman (doğ. 1868)'ın, Lévi - Provençal (doğ. 1894)'in ölümleri.
- Fas'ın bağımsızlığını elde etmesi.
- Tunus'un bağımsızlığını elde ederek bir Cumhuriyet kurması.
- 1957 Washington'da inşa olunan Büyük Caminin Başkan Eisenhower'in bulunduğu bir törenle ibadete açılması.
- 1958 Erzurum'da Atatürk Üniversitesinin açılması.

1959

Milletlerarası Birinci Türk Sanatları Kongresinin Ankara'da toplanması.

Kıbrıs'ın bir Cumhuriyet idaresi altında bağımsızlığına kavuşması.

1960

Anayasa hükümlerini ihlâl eden Demokrat Parti hükümetinin iktidardan uzaklaştırılması (27 Mayıs).

Afrika'da nüfuslarının yarıdan çoğunu islâmların teşkil ettiği Nigeria, Çad, Mali, Senegal ve Somali Cumhuriyetlerinin bağımsız birer devlet halinde kurulmaları.

Afrika'da Mauritanya İslâm Cumhuriyetinin bağımsız olarak kurulması.

1961

Kurucu Meclisin açılışı (6 Ocak)

Kurucu Meclis tarafından hazırlanan Yeni Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın halk oyuna sunulması ve yürürlüğe girmesi (9 Temmuz).

Büyük Millet Meclisinin açılarak yeni Anayasa hükümlerine göre Cumhurbaşkanını seçip hükümeti kurması (25 Ekim).

1962

Cezayir Cumhuriyeti'nin kurulması.

Yemen'de Cumhuriyetin kurulması.

Louis Massignon'un ölümü (doğ. 1873).

E K L E R

- I — İslâm Devletleri Cetveli,
- II — İslâm Halifeleri kollarının birbirleriyle bağlantıları.
- III — Emevî Halifeleri soy kütüğü.
- IV — Abbasî Halifeleri soy kütüğü.
- V — Endülüs Emevîleri soy kütüğü.
- VI — İslâm Devletleri tarihinin şinkronolojik görünüşü.
- VII — Fatımî Halifeleri soy kütüğü.
- VIII — Mısır Abbasî Halifeleri soy kütüğü.
- IX — Anadolu'da Türk birliğinin kurulması ve Anadolu Beylikleri tarihinin şinkronolojik görünüşü.
- X — Osmanlı Padişahları soy kütüğü.
- XI — Selçuk Sultanları soy kütüğü.
- XII — İslâm Sanatı tarihinin şinkronolojik görünüşü.

I. İSLÂM DEVLETLERİ CETVELİ

(Kronoloji sırasına göre*)

632- 661	Dört Halife (Hulefayı Raşidîn).....	[Emevîler]
661- 750	Emevî Halifeleri.....	[Abbâsîler]
665-1349	Bavendiler (Taberistan İslamı kabul: 841)....	[İlhanlılar]
750-1258	Abbâsî Halifeleri	[Selçuklular]
752-1624	Amman İmamları ve Seyidleri (Maskat Sultanları)[Beni Ya'rub]	
756-1031	Endülüs Emevîleri (Kurtuba).....	[Tavaif-i Mülûk]
788- 985	İdrisîler (Magrib).....	[Endülüs Emevîleri]
800- 909	Ağlebîler (Tunus).....	[Ağlebîler]
819-1021	Beni Ziyad (Yemen: Zebîd).....	[Beni Necah]
821- 873	Beni Tahir (Horasan).....	[Saffarîler]
825- 898	Beni Dulaf (Acliyun, İran)	[Abbâsîler]
861- 997	Beni Yafur (Yemen: Sana ve Canad)	[?]
864- 928	Alevîler (Taberistan)	[Samanogulları, Ziyarîler]
865- 961	Beni Uhayzir (Mekke ve Yemame)	[Karmatlar]
868- 905	Tulunlular (Mısır).....	[Abbâsîler]
868- 908	Saffarîler (İran).....	[Samanogulları]
874- 999	Samanogulları (Maveraünnehir ve İran) [Türkistan hanları ve Gaznelîler]	
879- 930?	Beni Sac (İran Azerbaycan'ı).....	[Abbâsîler]
893-1300?	Beni Resî İmamları (Beni Tabataba) (Yemen)[Zeydî İmamları]	
899- 977?	Karmatlar (Bahreyn)	[Abbâsîler]
909-1171	Fatimîler (Tunus, Mısır, Suriye).....	[Eyyubîler]
928-1077	Ziyarîler (Taberistan, Orta İran). [İsmailîler, Haşîşîler]	
929- 991	Beni Hamdan (Musul).....	[Büveyhoğulları]
932-1056	Büveyh oğulları (Güney İran ve Irak). [Kakveylîler Gaznelîler ve Selçuklular]	
932-1212?	İlek Hanlar (Türkistan Hakanları) (Batı Türkistan) [Kara Hatalar]	
935- 949	Berîdiler (Basra)	[Büveyhoğulları]
935- 969	İhşîtlar (Mısır)	[Abbâsîler]

*) Baştaki rakamlar hükûmetlerin kuruluş ve son buluş tarihlerini, yuvarlak parantez içindeki isimler hâkim oldukları coğrafi alanı veya ikinci adlarını veya merkeplerini, köşeli parantez içindeki yazılar da yerlerini sonradan hangi devletlerin aldığını göstermektedir.

Bazı tarihlerin yanlarına konulan soru işaretleri de, kesin olarak bilinmeyen fakat en yaklaşık olduğunda birleşilen tarihleri göstermektedir.

944-1015	Beni Hamdan (Haleb).....	[Fatımîler]
948-1071	Beni Kelb (Sicilya).....	[Normanlar]
949- 984	Beni Şahin (Şat-tul-Arab çevresindeki büyük bataklıklar: Batayih)	[Büveyhoğulları]
951-1174	Beni Şeddad.....	[Horasan Selçukluları]
959-1015	Beni Hasanveyh (Batı Orta İran).....	[Büveyhoğulları]
962-1183	Gazneliler (Afganistan ve Pencap).....	[Gurlular]
962-1453	Beni Paduspan (İran).....	[Safevîler]
966-1201	Beni Fulayta (Mekke Şerifleri, Havaşim, Süleymaniler)	[Beni Katâde]
972-1148	Beni Zeyri (Tunus, Kayrevan)	[Normanlar, Muvahhidler]
990-1096	Beni Mervan (Âmid).....	[Horasan Selçukluları]
996-1096	Beni Ukayl (Musul).....	[Horasan Selçukluları]
1007-1051	Beni Kakveyh (Batı ve Orta İran)	[Selçuklular]
1007-1152	Beni Hammad (Cezayir)	[Muvahhidler]
1009-1085	Beni Zünnun (Tuleytula)	[İspanyollar]
1012-1090	Zeyriler (Girnata)	[Murabıtlar]
1012-1150	Beni Mezyed (Hille)	[Zengiler]
1016-1057	Hamudiler (Malaga)	[Muvahhidler]
1017-1075	Denia Melikleri	[Hudlular]
1019-1141	Tüçibliler ve Hudlular (Zaragoza)	[İspanyollar]
1021-1096	Âmirliler (Valansiya)	[İspanyollar, Murabıtlar]
1021-1159	Beni Necah (Yemen: Zebid)	[Beni Mehdi]
1022-1230	Mayorka Melikleri	[Muvahhidler]
1023-1079	Beni Mirdas (Haleb)	[Beni Ukayl]
1023-1091	Abbadiler (İşbiliye)	[Murabıtlar, Aragonlular]
1025-1092	Albunte (Alpuente) Melikleri (Kasımoğulları) ...	[Murabıtlar, Muvahhidler]
1027-1094	Eftasi'ler (Badajoz)	[Murabıtlar]
1031-1068	Beni Cehver (Kurtuba)	[Abbadiler]
1037-1098	Beni Suleyh (Yemen: Sana)	[Sana Hamdanileri]
1039-1058	Hamudiler (Algeciras)	[Abbadiler]
1039-1090	Tartuşa Melikleri	[Hudlular]
1040-1157	Horasan Selçukluları (Büyük Selçuk İmparatorluğu)	[Harzemşahlar]
1041-1091	Sumadihliler (Almeria)	[Murabıtlar]
1041-1187	Kirman Selçukluları.....	[Oğuz Türkmenleri]
1052-1147	Murabıtlar (Fas, Cezayir, Endülüs)	[Murabıtlar]
1056-1289?	Şebankâre Atabekleri.....	[Muzafferiler]
1071-1174	Danışmend'liler (Sivas Kolu).....	[Anadolu Selçukluları]
1071-1201	Saltuk oğulları (Erzurum).....	[Anadolu Selçukluları]
1071-1252?	Mengüçükler (Erzincan, Kemah, Divrik). [Anadolu Selçukluları]	

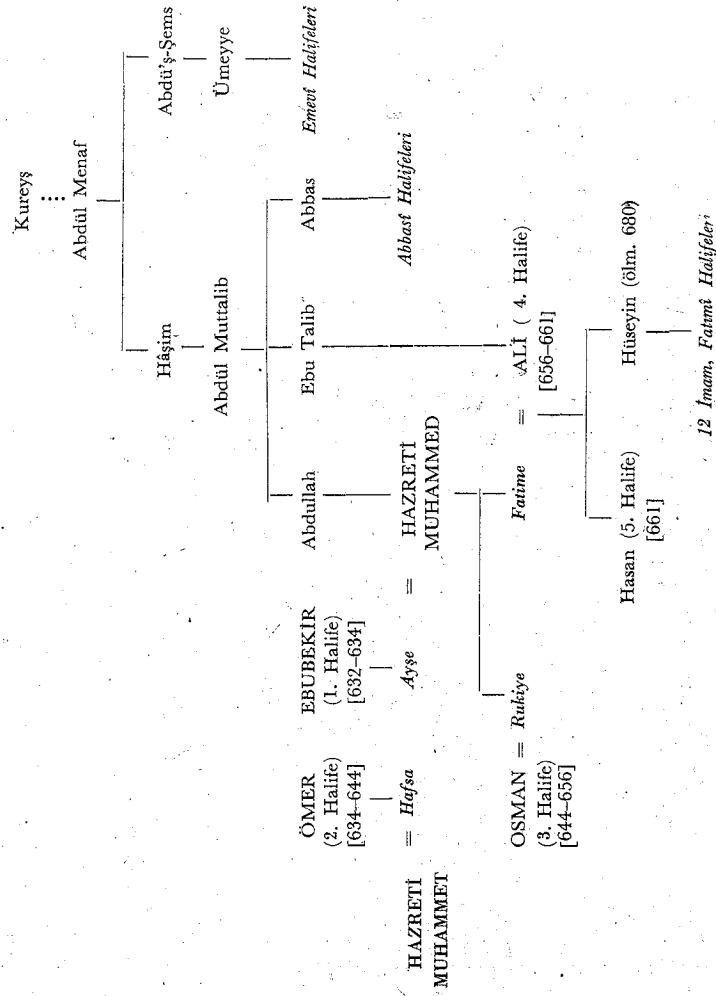
1077-1231	Harzemşahlar	[Moğollar]
1077-1308	Anadolu Selçukluları (Konya). [Moğollar, Beylikler, Osmanlılar]	
1083-1200?	Beni Zurey' (Aden)	[Eyyubiler]
1090-1256	Haşîşiler (İsmailîler, Alamut)	[Moğollar]
1094-1117	Suriye Selçukluları.....	[Burlular ve Artuk oğulları]
1097-1183	İnal oğulları (Diyarbakir)	[Eyyubiler]
1098-1173	Beni Hamdan (Yemen: Sana)	[Eyyubiler]
1100-1207	Ermenşahlar (Ahlat).....	[Eyyubiler]
1101-1231	Artukoğulları (Hasankeyf ve Amid Sokmanlar tabakası)	[Eyyubiler]
1104-1154	Şam Atabekleri (Burlular).....	[Zengiler]
1108-1408	Mardin Artukluları (İlgazi'ler tabakası)..	[Kara Koyunlular]
1117-1194	Irak Selçukluları (Bağdad).....	[Harzemşahlar]
1127-1262	Musul Atabekleri (Zengiler).....	[Moğollar]
1130-1269	Muvahhidler (Afrika ve Endülüs) / Beni Hafs, Beni Zeyd, Beni Merin]	
1136-1225	İldeniz'liler (Azerbaycan Atabekleri)	[Harzemşahlar]
1142-1177	Danışmend'liler (Malatya kolu).....	[Anadolu Selçukluları]
1144-1233	Erbil Atabekleri (Beytekin'liler).....	[Abbassiler, Moğollar]
1145-1170	Mürsiye Melikleri (Endülüs)	[Muvahhidler]
1146-1181	Haleb Atabekleri.....	[Sencar Atabekleri Eyyubiler]
1146-1225	Azerbaycan Atabekleri (İldeniz oğulları)...	[Harzemşahlar]
1147-1286	Salgur'lar (Faris Atabekleri).....	[İlhanlılar]
1148-1215	Gurlular (Afganistan ve Hindistan'da). [Harzemşahlar, Delhi Sultanları]	
1148-1424	Hezaraspî'ler (Luristan-ı Büzürk Atabekleri)..	[Timurlular]
1154-1406	Beni Nebhan İmamları (Umman) ...	[Seçimle gelen İmamlar]
1155-1551	Şirvanşahlar (Azerbaycan, Kafkasya, Demirkapı). [Osmanlılar, İran]	
1159-1173	Beni Mehdi (Yemen: Zebid)	[Eyyubiler]
1170-1220	Sencar Atabekleri.....	[Miyafarkin Eyyubileri]
1174-1229	Eyyubiler (Yemen)	[Beni Resul]
1174-1252	Eyyubiler (Mısır)	[Mısır Kölemenleri]
1178-1262	Eyyubiler (Hums)	[Mısır Kölemenleri]
1178-1270	Eyyubiler (Balbek)	[Moğollar]
1178-1341	Eyyubiler (Hama)	[Mısır Kölemenleri]
1180-1220	Cezire Atabekleri.....	[Eyyubiler]
1185-1233	Harput Artukluları.....	[Anadolu Selçukluları]
1188-1263	Eyyubiler (Gerek)	[Mısır Kölemenleri]
1193-1260	Eyyubiler (Haleb)	[Moğollar]
1193-1260	Eyyubiler (Şam)	[Moğollar]

- 1194-1274 Yezd Atabekleri..... [*İlhanlılar*]
 1195-1470 Beni Merîn (Fas)..... [*Beni Vattas*]
 ?1195-1596 Hurşid oğulları (Luristan-ı Küçük Atabekleri).. [*Safevîler*]
 1200-1260 Eyyubîler (Miyafarkin) [*Moğollar*]
 1201-1916 Beni Katâde (Mekke Şerfleri)..... [*1516-1916 Osmanlılar*]
 1202-1576 Bengale Vali ve Melikleri
 a) Valiler (1202-1338)
 b) Melikler (1338-1576)..... [*Türk-Moğol İmparatorluğu*]
 ?1203-1320 Çobanlılar (Kastamonu Beyleri)..... [*İsfendiyaşlılar*]
 1206-1555 Delhi Sultanları (Hindistan)
 a) Memlûkler (1206-1290)
 b) Kılçiler (1290-1320)
 c) Tuğluklar (1320-1414)
 d) Seyyitler (1414-1451)
 e) Lodiler (1451-1526)..... [*Babur*]
 f) Afganlar (1540-1555)..... [*Türk-Moğol İmparatorluğu*]
 1222-1303 Kutluk Hanlar..... [*Muzafferîler*]
 1223-1269 Beni Hüd (Hudlular, Mürsiye) [*İspanyollar*]
 1224-1502 Altın Ordu Hanları (Deşt-i Kıpçak)..... [*Rusya*]
 a) Batu dahı (1224-1359) (Batı Kıpçak'ta Gök Ortlı)
 b) Orda dahı (1226-1396) (Doğu Kıpçak'ta Ak Ordu)
 c) Toka Timur dahı (Kazan, Kasım. Ejderhan ve Kırım Hanlıkları)
 d) Şıban dahı (Özbek, Buhara ve Hive Hanlıkları)
 1224-1659 Şıbanlılar (Sibirya) [*Canyan*]
 1227-1370 Çağatay Hanlığı (Maveraünnehir)..... [*Timurlular*]
 1228-1574 Beni Hafs (Tunus)..... [*Osmanlılar*]
 1229-1454 Beni Rasul (Yemen)..... [*Beni Tahîr*]
 1232-1492 Nasrîler (Beni Ahmer, Endülüs: Gırnata) [*İspanyollar*]
 1232-1524 Eyyubîler (Hasankeyf)..... [*Osmanlılar*]
 1239-1554 Beni Zıyan (Beni Abd-ül-Vad) (Cezayir)..... [*Osmanlılar*]
 1245-1383 Beni Kert (Herat) [*Timurlular*]
 1250-1382 Mısır Kölemenleri (Türk, Bahrî memlûkler) [*Burcî Memlûkler*]
 1256-1344 İlhanlılar (İran Moğolları) . [*Celâyirliler, Muzafferîler, Serbedarîler*]
 ?1256-1483 Karamanoğulları (Konya)..... [*Osmanlılar*]
 1261-1517 Abbâsî Halifeleri (Mısır)..... [*Osmanlılar*]
 1277-1300 Pervane Oğulları (Sinop).... [*Gazi Çelebi, Candaroğulları*]
 ?1277-1368 Denizli Beyleri (Lâdik Beyleri)..... [*Osmanlılar*]
 ?1285-1349? Sahib Ata oğulları (Afyon)..... [*Germiyanogulları*]

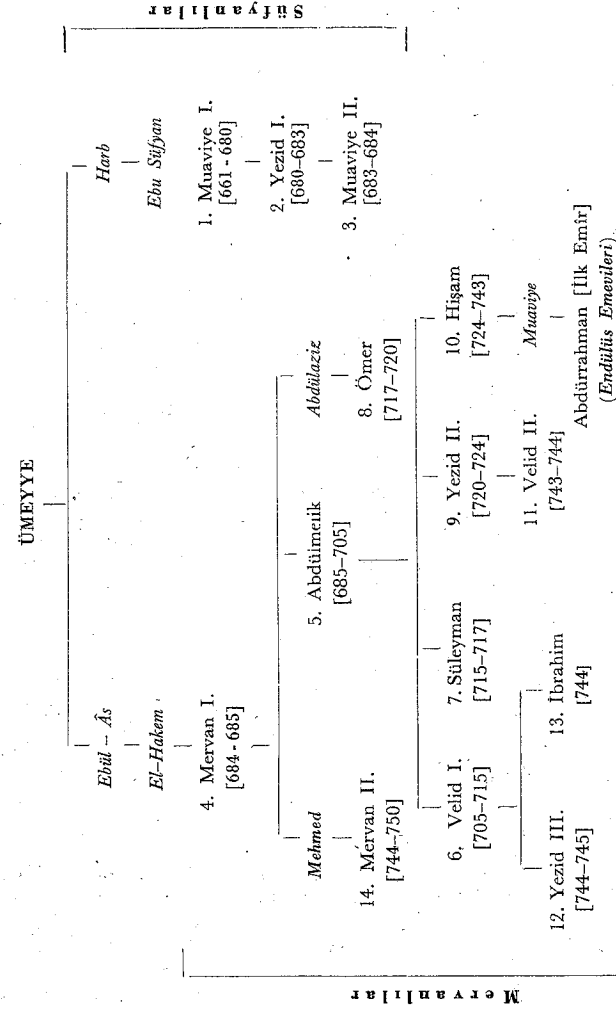
- ?1288-1326 Eşrefoğulları (Beyşehir) [*Hamidoğulları*]
 1291-1461 Candaroğulları (İsfendiyaşlılar, Kızıl Ahmedîler) [*Osmanlılar*]
 1299-1403 Aydınogulları (Aydın) [*Osmanlılar*]
 1299-1922 Osmanlılar..... [*Türkiye Cumhuriyeti*]
 ?1300-1336 Karası oğulları (Balıkesir) [*Osmanlılar*]
 1300-1355? Gazi Çelebi (Sinop) [*Osmanlılar*]
 1300-1392 Hamid oğulları (İsparta) .. [*Karamanoğulları ve Osmanlılar*]
 ?1300-1410 Saruhan oğulları (Manisa) [*Osmanlılar*]
 ?1300-1425 Menteşe oğulları (Muğla)..... [*Osmanlılar*]
 ?1300-1426 Teke oğulları (Antalya) [*Osmanlılar*]
 ?1300-1428 Germiyan oğulları (Kütahya) [*Osmanlılar*]
 1303-1357 Beni İncu (İran) [*Muzafferîler*]
 1313-1393 Muzafferîler (İran) [*Timurlular*]
 1318-1344 Çobanlılar (Azerbaycan)..... [*Beni İncu'lar*]
 1334-1587 Keşmir Melikleri..... [*Türk-Moğol İmparatorluğu*]
 1335-1381 Ertena oğulları (Orta Anadolu) [*Osmanlılar*]
 1336-1411 Celâyirliler (İlkânyan) (Irak).... [*Kara Koyunlular*]
 1337-1381 Serbedarîler (Horasan) [*Timurlular*]
 1337-1409 Toğa Timurlular (Horasan) [*Timurlular*]
 1339-1521 Zulkadır oğulları (Maraş ve Elbistan) [*Osmanlılar*]
 1347-1526 Behmeniye Melikleri (Gülberke'ler) . [*İmadşahîler, Nizamşahîler, Beridşahîler, Âdilşahîler, Kutubşahîler*]
 1348-1758 Çağatay Hanları (Tuğluk-Timur kolu, Doğu Türkistan) [*Çin*]
 1359-1590 Kârkeyai'ler (Keylân)..... [*Safevîler*]
 1359-1596 Seyyitler (Kıvamiyye, Mazenderan)..... [*Safevîler*]
 1370-1501 Timurlular (Semerkand) [*Şıbanlılar*]
 1378-1608? Ramazan oğulları (Adana) [*Osmanlılar*]
 1380-1469 Kara Koyunlular (Azerbaycan ve Irak) .. [*Ak Koyunlular*]
 1381-1398 Kadı Burhanettin Hükûmeti (Sivas) [*Osmanlılar*]
 1382-1517 Mısır Kölemenleri (Çerkes, Burcî Memlûkler) .. [*Osmanlılar*]
 1394-1500 Şark Melikleri (Conpur) [*Delhi Sultanlığı*]
 1396-1572 Gücerat Melikleri..... [*Türk-Moğol İmparatorluğu*]
 1399-1600 Hândeş Melikleri (Farukî'ler)..
 1401-1530 Malve Melikleri..... [*Gücerat Melikleri*]
 1403-1425 İzmir oğulları (İzmir)..... [*Osmanlılar*]
 ?1403-1508 Ak Koyunlular (Diyarbakir, Azerbaycan ve İran) [*Safevîler ve Osmanlılar*]
 1420-1475 Kırım Hanlığı (Bağımsız) [*Osmanlı himayesi*]
 1428-1599 Şıbanlılar (Özbekler)..... [*Canyan*]
 Buhara Kolu (1540-1557)
 Semerkand Kolu (1560-1578)

- 1445-1552 Kazan Hanlığı [Rusya]
 1445-1681 Kasım Hanlığı (Oka) [Rusya]
 1454-1517 Beni Tahir (Yemen) [Mısır Memlûkleri, Osmanlılar]
 1466-1554 Astrahan Hanlığı (Ejderhan) [Rusya]
 1470-1550 Beni Vattas (Fas) [Sadî Şerifleri]
 1475-1774 Kırım Hanlığı (Osmanlı himayesinde) [Bağımsız]
 1489-1686 Âdilşahiler (Biçapur) [Türk-Moğol İmparatorluğu]
 1491-1575 İmadşahiler (Berar) [Nizamşahiler]
 1491-1599 Nizamşahiler (Ahmednagar) ... [Türk-Moğol İmparatorluğu]
 1492-1609 Beridşahiler (Bidar) [Âdilşahiler]
 1502- İran Şahlığı
 a) Safeviler (1502-1736)
 b) Afganlar (1722-1729)
 c) Afşarlar (1736-1796)
 d) Zendler (1750-1794)
 e) Kaçarlar (1779-1925)
 f) Pehleviler (1925-)
- 1510-1533 Cezayir Türk Sultanlığı [Osmanlılar]
 1511-1659 Sadî Şerifleri (Fas) [Filâlî Şerifleri]
 1512-1687 Kutubşahiler (Kelkende) [Türk-Moğol İmparatorluğu]
 1515-1921 Hive Hanlığı [1873'ten itibaren Rusya'ya haraca bağlı]
 1516-1916 Mekke Şerifleri (Beni Katâde) [Osmanlı idaresinde]
 1526-1858 Türk-Moğol İmparatorluğu (Hindistan).. [Büyük Britanya]
 1591-1962 San'a İmamları (Zeydî İmamları) [Cumhuriyet]
- 1538, 1569 tarihlerinde olmak üzere Osmanlılar tarafından iki defa fethedilen Yemen 1636 da bağımsızlığını elde etmiş, 1843 de tekrar feth edilerek bir vilâyet halinde teşkilâtlandırılmış ve 1918 de Mondros mübarekesi ile teak olunmuştur.
- 1599-1785 Canyon (Astrahanlılar, Buhara) [Mangıtlar]
 1600-1947 Haydarabad Nizamları [İngiliz Hind İmparatorluğu]
 1624-1741 Beni Ya'rub İmamları (Umman) [Maskat Sultanlığı]
 1650-1887 Bülücistan Hanları (Kelât) [İngiliz Hind İmparatorluğu]
 1659-1830 Cezayir Ağaları ve Dayıları [Fransa]
 1664-1911 Filâlî Şerifleri (Fas) [Fransa himayesi]
 1665-1881 Tunus Beyliği [Fransa]
 1700-1876 Hokand Hanları (Fergana) [Rusya]
 1705-1956 Tunus Beyleri (1881-1956 Fransa işgali) [Cumhuriyet]
 1711-1835 Karamanlılar (Trablusgarp) [Osmanlılar]
 1741- Maskat Sultanlığı (1779'a kadar imam sonra Seyyid) Umman: Merkez 1783'den beri Maskat)
 1746-1926 Necid Sultanlığı [Hicaz Kırallığı ve Necid Sultanlığı]
 1747- Afganistan Kırallığı
 1774-1783 Kırım Hanlığı (Bağımsız) [Rusya]

- 1785-1921 Mangıtlar (Buhara) ... [1868'den itibaren Rusya'ya haraca bağlı]
 1805-1914 Mısır Hidivliği (Hidiv unvanı 1866'da verilmiştir) [Kırallık]
 1911-1956 Fas Sultanlığı (Fransa himayesinde) [Bağımsız]
 1914-1953 Mısır Kırallığı [Cumhuriyet]
 1916-1926 Hicaz Kırallığı [Saudi Arabistan]
 1920- Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti (1923'den sonra) Türkiye Cumhuriyeti
 1920-1957 Irak Melikliği (Kırallığı) [Cumhuriyet]
 1926- Hicaz ve Necid Kırallığı (1932 den itibaren Saudi Arabistan)
 1938-1939 Hatay Cumhuriyeti [Türkiye Cumhuriyetine katılmıştır]
 1947- Pakistan Cumhuriyeti.
 1951- Libya Kırallığı.
 1953- Mısır Cumhuriyeti.
 1956- Fas Sultanlığı.
 1956- Tunus Cumhuriyeti.
 1956- Sudan Cumhuriyeti.
 1957- Irak Cumhuriyeti.
 1962- Cezayir Cumhuriyeti.
 1962- Yemen Cumhuriyeti.

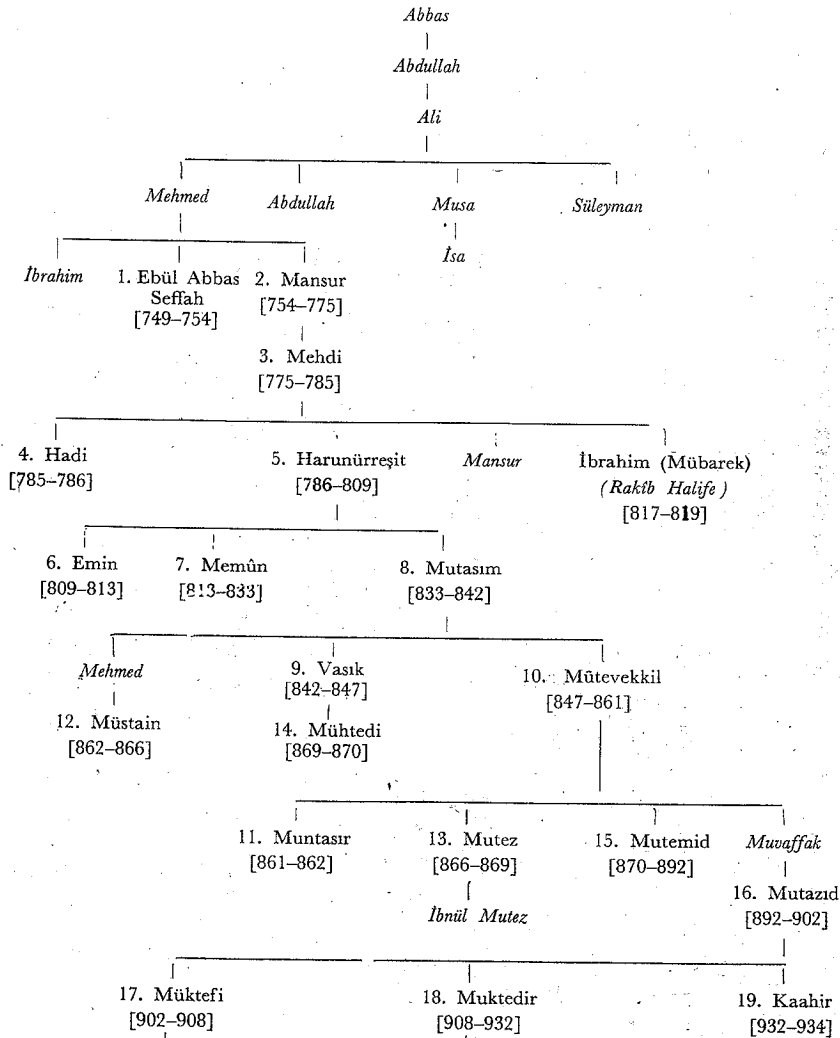


III. EMEVÎ HALİFELERİ SOY KÜTÜCÜ

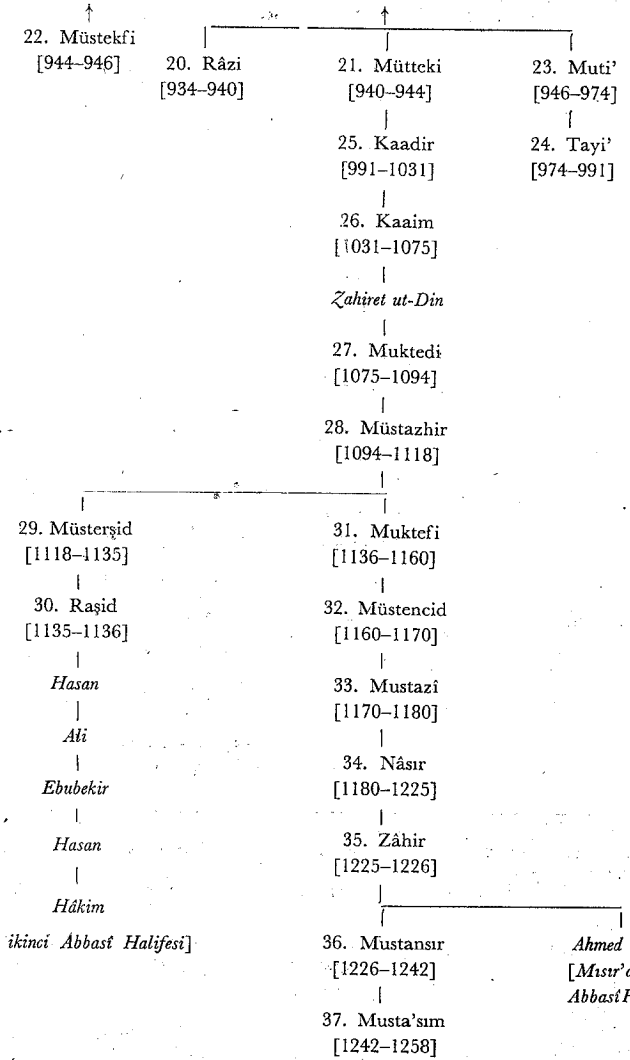


Hüseyin Kербela'da öldürüldükten sonra 683-692 yılları arasında Abdullah b. Zübeyr (doğ. 622) de Mekke'de Halifeliğini ilan ederek Hicaz, Yemen, Irak, İran ve Horasan'da hüküm sürmüştür. Hicazca tarafından yakalamp öldürülmüştür.

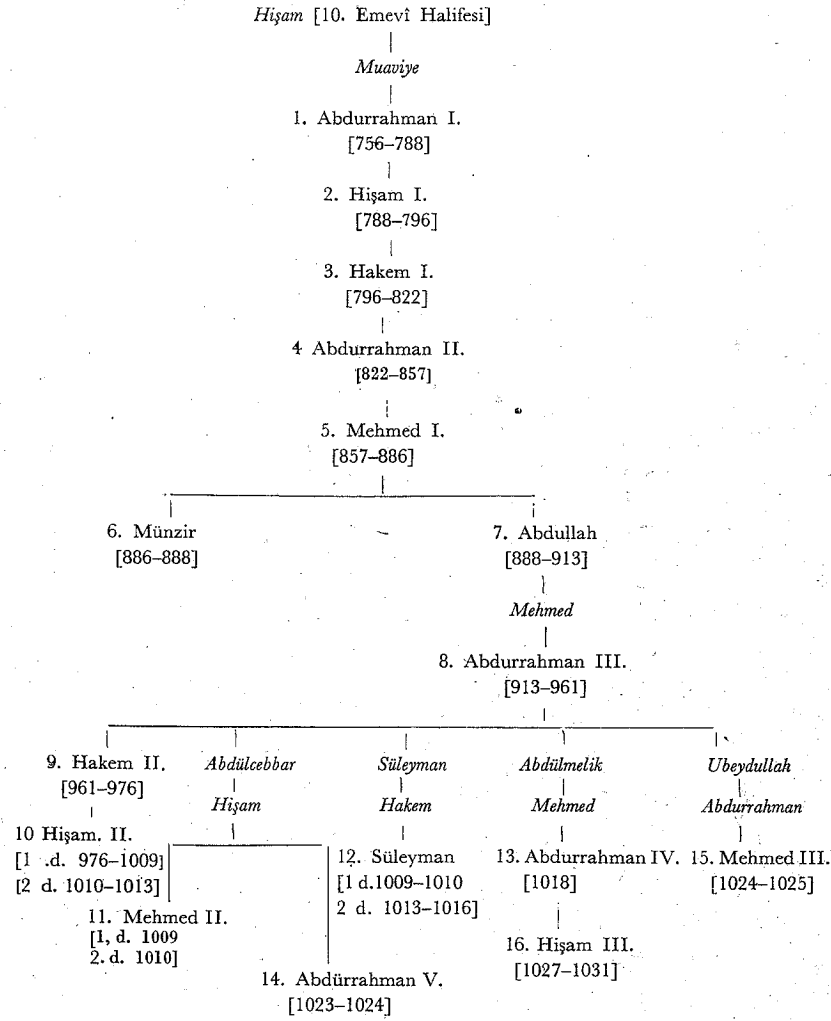
IV. ABBASİ HALİFELERİ SOY KÜTÜĞÜ



[Arkası 105 inci sahifede]



V. ENDÜLÜS EMEVİLERİ SOY KÜTÜĞÜ



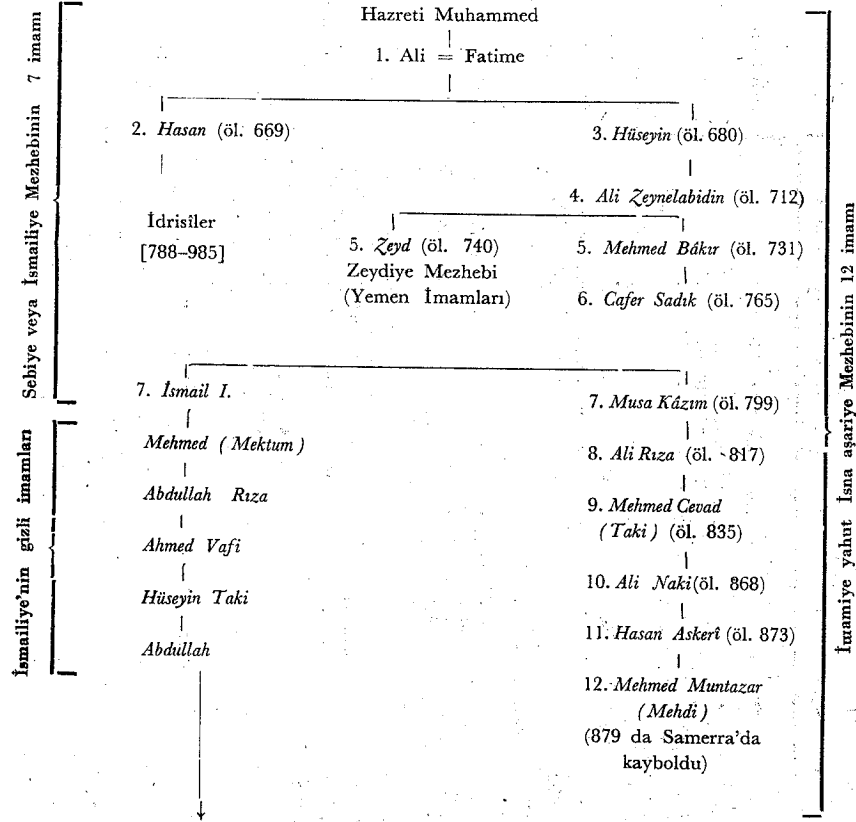
1016-1018 de Hammud'lardarn Ali, 1018-1021 de Haşim, 1021-1022 de Kasım, 1025-1027 de Yahya Halifelik makamını işgal etmişlerdir.

VI. İSLÂM DEVLETLERİ TARİHİNİN ÇÖRÜNÜŞÜ

M.S.	İspanya	Mısır	Suriye	Irak	İran
700					
800	Endülüs Emeviler 750-1031				
900		Tulunlular 868-905	Abbasiler 750 - (1258)		
1000	Tevafî Mülâk (1012-1090)	Ahşitler 935-969	Handaniler 929	868 Tahiriler	821
1100	Mura-batlar ve Muvah-hidler	Fatimiler (909) 969 - 1171	Büveyhler 932	Saffariler	1039
1200		1174 — Eyyubî-	Zengiler 1127	Samanogulları (874 - 999)	
1300	1222-1492 Gernata Da Beni Ahmer		Artuklular 1101	Selçuklular (1040 - 1157, 1308) ve Atabegler (1104 - 1233)	
1400		Memlükler 1250 - 1517	Kara (1330-1469)	İlhanlılar 1256 - 1344	
1500			ve Akkoyunlular (1403-1508)	Celâyiriler 1336 - 1411	
1600				Muzafferiler 1313-1393	
1700				Timurlular 1370 (1387)-1502	
				Safeviler 1502-1736	
				Osmanlılar 1638	
				Osmanlılar 1299 - 1920	
				Beylikleri 1466	
				Anadolu 1299	
				Bizans 1077	
				Gazneliler 962 - 1183	
				Gorlular 1148 - 1215	
				Delhi Sultanları 1206 (1215)-1526	
				Hind-Moğol İmp. 1526 - 1858	

E. Kühnelt'in İslamische Kleinkunst'ından düzeltilerek alınmıştır.

VII. FATİMİ HALİFELERİ SOY KÜTÜĞÜ

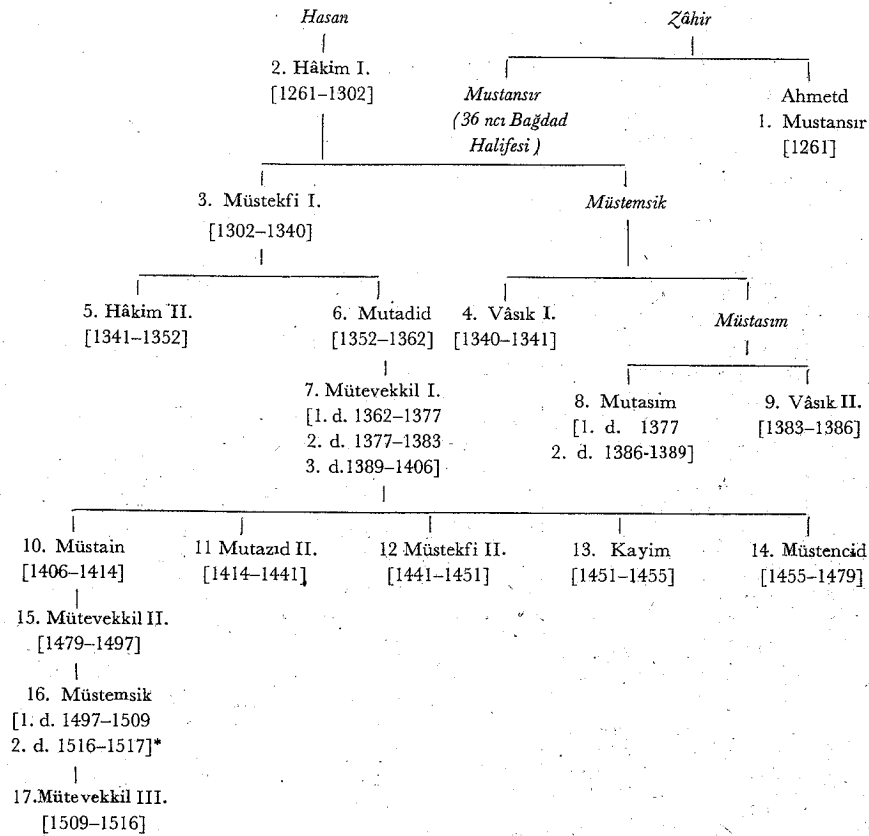


FATİMİ HALİFELERİ

1. Mehdi
[909-934]
2. Kayim
[934-945]
3. Mansur
[945-953]
4. Muizz
[953-975]
5. Aziz
[975-996]
6. Hâkim
[996-1021]
7. Zâhir
[1021-1036]
8. Mustansır
[1036-1074]
9. Musta'li
[1094-1101]
10. Âmir
[1101-1130]
12. El-Zâfir
[1149-1154]
13. El-Fayız
[1154-1160]

- Mehmed
- Nizâr
- İsmailiye'nin
Nizâriye kolu
(Ağahan'lar)
11. El-Hâfız
[1130-1149]
- Yusuf
14. El-Âzad
[1160-1171]

VIII. MISİR ABBASİ HALİFELERİ SOY KÜTÜĞÜ

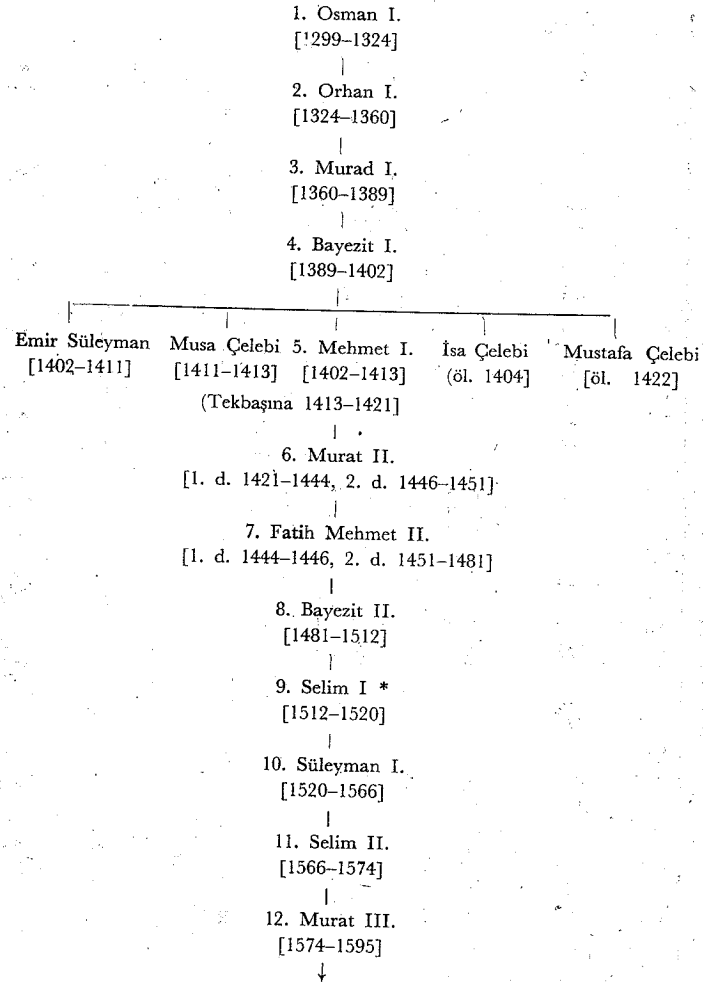


*]. Oğlu Mütevekkil'e vekil olarak

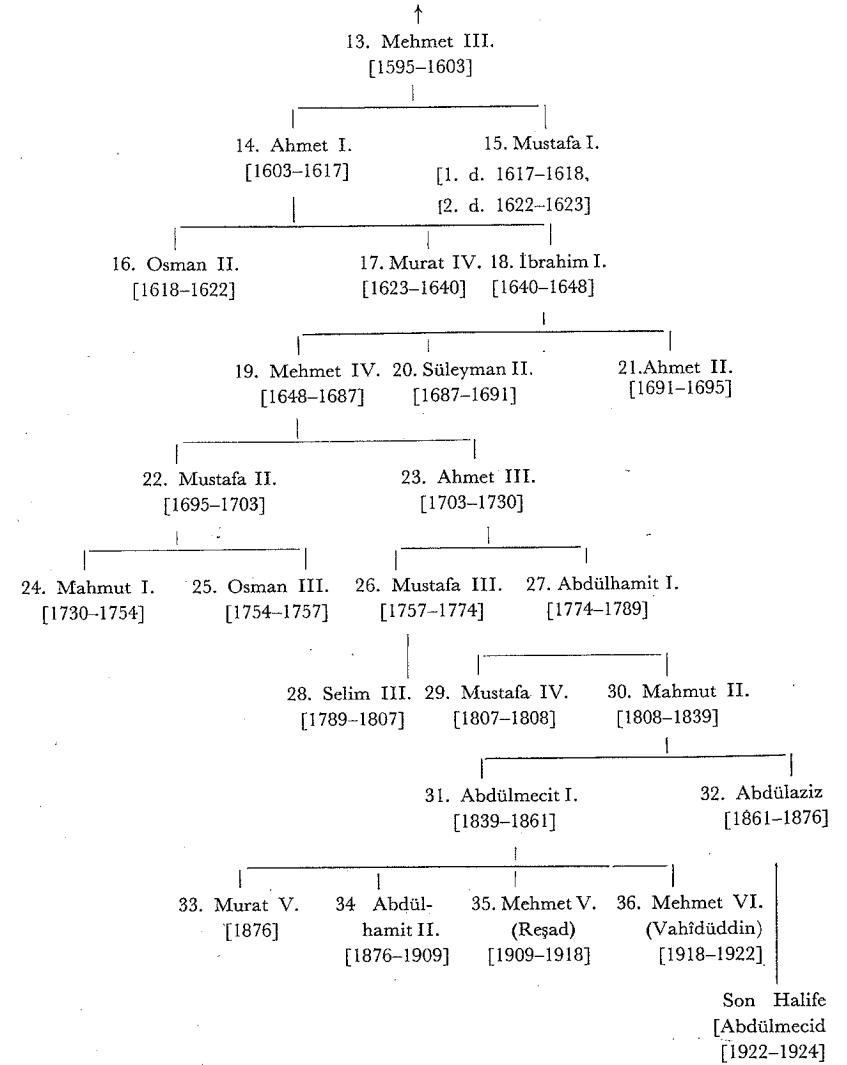
IX. ANADOLU'DA TÜRK BİRLİĞİNİN KURULMASI VE ANADOLU BEYLİKLERİ TARİHİNİN SİNKRONOLOJİK GÖRÜNÜŞÜ

[illegible]

X. OSMANLI PADİŞAHLARI SOY KÜTÜĞÜ



[Arkası 113 üncü sahifede]



[*] 1517 den itibaren ve Yavuz Selim'den başlayarak Osmanlı Padişahları "Halife,, unvanını da almışlardır.

İNDEKS

A. KİŞİ ADLARI

- Abbas (Şah), 66
Abdullah bin Vehhab, 71
Abdullah Efendi (Seyyid, Yedikuleli), 70
Abdullah El-Ukberî (İbn ül-Cevzî), 49
Abdullah Seffah (Ebül Abbas), 18
Abdullah (Zübeyr oğlu), 14
Abdullah (Ürdün Kırak), 84
Abdullah b. Ömer (Beyzavî), 55
Abdurrahman I (Endülüs Emevî Emîri) 18,20
Abdurrahman II. (Endülüs Emevî Halifesi), 23
Abdurrahman III. (Endülüs Emevî Halifesi), 29
Abdurrahman Gafikî, 16, 17
Abdülaziz (Emevî Halifesi Ömerin babası) 16,
Abdülhak Hamid Tarhan, 88
Abdülhamid, 79
Abdülkadir Ceylanî (Şeyh), 44
Abdülkerim 84, 86
Abdülmelik, 14, 17
Adid üd-Devle, 32
Adnan Adıvar, 89
Adnan Saygun, 89
Adsız 42
Afrikalı Leon, 63
Agâh Efendi, 77
Ahmet (Dalgıç), 68,
Ahmet (Karahisarlı), 65
Ahmet b. Bâye (Muiz al-Davle), 31
Ahmet, III, 70
Ahmed b. Hanbel, 26
Ahmed b. Tulun, 27
Ahmet Cevdet Paşa, 81
Ahmed El-Belazuri, 28
Ahmet Paşa (Şeker), 77, 79, 82
Ahmet Fethi Paşa, 75
Ahmed Kaydanî, 80
Ahmed Rıfai (Şeyh), 45
Ahmet Vefik Paşa, 81
Ahmed Yesevî, 44
Alâeddin I. (Konya Selçuk Sultanı), 44
Alexander Ross, 68
Alfons VI. (Leon ve Kastilya) 37
Alfons VII. (İspanya İmparatoru), 42
Alfonso X. (Bilgin), El Sabio), 52, 53
Âli (Mustafa), 67
Ali (Halife), 12, 13, 19, 23
Ali Efendi (Kınahzade), 65
Ali Efendi (Zenbîlî), 63
Ali Hasan El-Zeyyatî (Afrikalı Leon), 63
Ali Kuşçu, 61
Ali Suavî, 77, 78, 79
Alışır Nevaî, 62
Alp Arslan, 36
Alptekin, 31
Al-Salih Necmeddin (Eyyubî hükümdarı), 51
Amanullah, 87
Ampère, 73
Amr ibn-ül Âs, 11
Amuray, 45
A'rabi Paşa, 80
Argun, 55
Aristo, 61
Arslan Yürekli Rışard, 46, 47
Asım Efendi (Mütercim), 73
Atatürk, 84, 86, 88, 90
Auguste Lumière, 81
Aybey (Kutbüddin), 47
Ayşe, 13
Aziz (Sultan), 78
Baba İshak, 50
Babek, 23
Babür, 63, 98
Bacon, 53

Bahaettin (Mehmet), 58
 Bahaettin Veled, 49
 Baki, 67
 Balfour, 84
 Barbaros Hayrettin, 63
 Baron Kremer, 80
 Batlamyos, 21
 Batu Han, 52, 98
 Baudouin de Boulogne, 39, 40, 41
 Baudoin, IV, 45
 Baybars, 53, 54
 Bedrettin (Şeyh, Simavh), 59
 Bergson, 81
 Berke Han, 52
 Beroul, 44
 Beşinci Karl, 63, 64
 Bettanî, 53
 Beyzavî (Abdullah b. Ömer), 55
 Bibi Hatun, 58
 Bihzad, 64
 Bilge Han, 17
 Bohemond, 39
 Bonapart, 72
 Bramante, 62
 Buhari, 26
 Buridan (Jean), 57
 Büyük Reşit Paşa, 76
 Büzürgümmid, 41
 Cabir b. Hayyan, 19
 Câhiz, 26
 Cassini, 71
 Celâleddini Rumi, 54
 Celâlettin Harzemşah, 49
 Celâlüddin (Melikşah), 37
 Cemalettin Efganî (Afganî), 80, 81
 Cengiz Han, 47, 49
 Cerîr, 17
 Cervantes, 67
 Cevherî, 34
 Champollion, 73
 Charlemagne (Şarlman), 20, 21, 22, 23
 Charles d'Anjou, 54
 Charles Martel, 17
 Chevreul, 73
 Clément VII. (Papa), 63
 Cl. Huart, 86
 Colbert, 68
 Conrad III, 43
 Cooke, 75
 Constantin Porphyrogénète, 30

Copernicus, 64, 70
 Corci, Zeydan, 83
 Curie'ler, 81

Çelebi Mehmet, 59
 Çinari İsmail Efendi, (Kalfazade), 71

Dalgıç Ahmet, 68
 Dante, 56
 Darwin, 76
 Dede Efendi (Hamamizade İsmail), 75
 Delî Petro, 69
 Descartes, 68
 D'Herbelot, 69
 Diogenis, 36
 Duns Scot, 56

Ebu Abdullah (Mukaddesî), 32, 33
 Ebu Abdullah (Şii), 28, 29
 Ebu Abdullah Mehmed (Endülüslü), 39
 Ebu Abdullah Yakut b. Abdullah Şihab'üd-din el-Hamevî, 50
 Ebû Amr Osman b. Ömer, (İbnü'l-Hâcib), 51
 Ebu Aziz Katade, 47
 Ebubekir (Hal'fe), 10, 11
 Ebubekir İbni Tufeyl, 46
 Ebu Bekir Mehmed, (Emîrül Ümera), 30
 Ebu Bekir Mehmed b. Ahmed El-Şafîî, 40
 Ebubekir Razi, 29
 Ebu Cafer-il Mansur, 18
 Ebu Davud (Süleyman İbn-i Eş'as), 27
 Ebu Hanife (İmam-ı Azam), 19
 Ebu Hayyan al-Garnatti, 57
 Ebu İshak Şirazi, 36
 Ebu Mahnef, 19
 Ebu Mansur Mehmed b. Mehmed (İmam Matürîdî), 30
 Ebu Muhammed Abdullah b. Ahmed b. el-Baytar Ziyau'd-din (İbnül Baytar), 51
 Ebu Musa el-Eşarî, 12
 Ebu Müslim, 17, 18
 Ebu Nasr Mehmet b. Mehmed (Farabî), 31
 Ebu Novas, 22
 Ebu Ömer Mehmed b. Yusuf (El-Kindî), 31
 Ebu Rebia, (Ömer b.), 16
 Ebu Said (Arap seyyahı), 26
 Ebu Temim, 34
 Ebu Temmam, 25
 Ebu Tufayl Âmir, 16

Ebu Ubeydullah, 28, 29, 30
 Ebül Abbas (Seffah), 18
 Ebu'lâlâ al-Maarri, 36
 Ebül Ferec, (Urfah Gregorius), 55
 Ebül-Hasan, Ali (El-Eşarî), 30
 Ebül Fida (İmad üd-Din Eyyubî), 57
 Ebü'l Vefa, 32
 Ebu'l-Hasan Ali b. Muhammed İzzü'd-din el-Şeylanî el-Cezerî (İbü'l- Esir) 50
 Ebussûd Efendi, 66
 Ebül Velîd Mehmed (İbni Rüşd), 47
 Edison, 79
 Edward Browne, 86
 Edward Karl Max von Zambaur, 89
 EisenhoPer, 90
 Ekber, 65, 66
 El-Aziz, 33
 El-Battanî, 29
 El-Belazurî (Ahmed), 28
 El-Birunî, 35
 El-Cezerî (Ebu'l Hasan Ali b. Muhammed İzzüddin el-Şeybanî) (İbnü'l-Esir), 50
 El-Eşarî, (Ebu'l-Hasan Ali), 30
 El-Hamevî (Ebû Abdullah Yakut b. Abdullah Şihab'üd-din), 50
 El-Kâmil (Eyyubî), 50
 El-Kindî (Ebu Ömer Mehmed b. Yusuf), 31
 El-Makrizî, 60
 El-Mansur (Yakub b. Yusuf), 47
 El-Mukaddesî (Ebu Abdullah), 32, 33
 El-Mustansır, 54
 El-Mütenebbî, 31, 32
 El Sabio (Alfonso X.), 52, 53
 El-Termedî (İmam Muhammed b. İsa), 28
 El-Ukberî (Abdullah, İbn ül-Cevzî), 49
 Erasmus, 63
 Ertuğrul Bey, 55
 Esame b. Munkiz, 46
 Esmahan Sultan, 65
 Evliya Çelebi, 69
 Evzavî, 19
 Euclidis, 67
 Eyyub (Mısır Sultanı), 51

Fahreddin Razi, 48
 Farabî (Ebu Nasr Mehmed b. Mehr el), 31
 Fatih (Sultan Mehmet), 60
 Fatih Guillaume, 36
 Faysal, 84
 Ferazdak, 17

Ferdinand (Kastilya Kırak), 50
 Ferec b. Salim, 54
 Philippe Auguste, 46
 Firdevsî (Hasan b. İshak), 33, 34
 Firuzâbadî, 59
 François (Birinci), 63
 Frederick II, 50
 Frederick Barbarossa, 43, 46
 Fuad, I., 86
 Fulton, 72
 Fuzulî, 65

Gabriel Hanotiaux, 81
 Gandhi, 84
 Gay-Lussac, 73
 Gazali, 40
 Gazan, Mahmud, 56
 Giotto, 56
 Gıyasettin Cemşit, 59
 Gıyaseddin Gazi, 48
 Godfroy de Bouillon, 39
 Goethe, 74
 Graham Bell, 79
 Greguar VII., 37
 Greguar IX, 50
 Greguar, XIII, 66
 Gregorius (Urfah Ebül Ferec), 50
 Guillaume (Fatih), 36
 Guillaume Bude, 63
 Guillaume Postel, 63
 Gulam Ahmed Kaydanî, 80
 Gustave Lebon, 87
 Gutenberg, 60
 Guy de Lusignan, 46
 Guyot de Provins, 46
 Güzel Philippe, 56

Haccac (Zalim), 14
 Hacı Bayram-ı Velî, 59
 Hacı Bektaş Velî, 57
 Hacı Halife (Kâtip Çelebi), 68, 70
 Hadım Süleyman Paşa, 64
 Hâfız (Şirazh), 58
 Hâfız Abru (Nureddin b. Lütfullah), 60
 Hâfız Ebu Abdullah, (İbn-i Mace), 27
 Hâfız Osman (Hattat), 69, 78
 Hakem I. (Endülüslü), 21
 Hâkim (Fatımî Halifesi), 34
 Halid (Bermekoğlu), 18
 Halil Abu-Abdurrahman, 20

Hallac-ı Mansur, 29
Hamam'zade İsmail Dede, 75
Hamdullah (Şeyh), 62
Hammer-Purgstall, 72, 76
Hanotaux (Gabriel), 81
Hanri IV. (Alman İmp.), 37, 47
Hariri (Kasım b. Ali), 41
Harizmi (Mehmet b. Musa), 26, 42
Harunürreşit (Halife), 19, 20, 22, 34
Harvard, 68
Hasan Basri, 16
Hasan b. İshak (Firdevsi) 33, 34
Hasan b. Sabbah, 38, 61
Hasan Efendi (Şuuri), 69
Hatice, 9
Haydar Nigârî, 65
Hayyam (Ömer), 41
Hazreti Muhammed, 9, 10, 13
Heraklius, 9, 10
Hertz, 80
Herzl, 81
Hişam (b. Abdül-Melik), 16, 17
Hişam I. (Endülüüs). 21,
Hulâgu, 52, 53
Hüseyin, 13
Hüseyin (Şerif, Kiral), 83
Hüseyin b. İshak, 27
Hüseyin b. Yahya (Ravendi), 29
Hüsrev (Molla), 61
Hüsrev II. (Perviz), 9, 10,
Hüsrev Dehlevî, 57

İbn al-Mukaffa, 19
İbni Agleb, 21
İbni Arabşah, 60
İbni Battuta, 58
İbni Cerir, 29
İbni Cübeyr, 48
İbni Hacerül Askalanî, 60
İbni Haldun, 57, 59
İbni Hallikân, 54
İbni Hazm, 36
İbni Hordazbeh, 29
İbni Kuteybe (Müşlim), 28
İbni Kuzmân, 44
İbni Mace, 27
İbni Macid, 61
İbni Miskeveyh, 35
İbni Muin'ül Musli, 49
İbni Mukla, 30

İbni Sina, 35
İbni Rüşd, (Ebül-Velid Mehmed), 47, 61
İbni Sebin, 54
İbni Suud, 82, 86
İbni Teymiye, 57
İbni Tufeyl (Ebubekir), 46
İbni Tumert, 41, 42
İbn'ül-Adim (Kemali'd-din Ebül Kasım Ömer b. Ahmed), 53
İbnül Baytar, 51
İbnül Cevzi (Abdullah El- Ukberi), 49
İbnü'l Cevzi (Sıbt), 52
İbnü'l Hâcib (Ebû Amr Osman b. Ömer), 51
İbnül İbri (Ebül Ferec), 55
İbnül Kelbi, 23
İbnül Kutya, 32
İbrahim (Abbasi Halifesi), 23
İbrahim (Şerbetcizade), 63
İbrahim Paşa, (Mısır Valisi), 74
İbrahim Hakkı (Erzuramlu), 71
İbrahim Müteferrika, 69, 70
İdris II. (Fas), 22
İdrisi (Coğrafyacı), 43
Ignatius de Loyola, 64, 65
İkbal, 82
İletmiş, 47:
İmad üd-Din Eyyubi (Ebül Fida), 57
İmad-üd-Din Kâtib, 47
İmadüddin Zengi, 41, 42, 43
İmam-ı Azam Ebu Hanife, 19
İnocent III. (Papa), 48
İsa Mehmet, 68
İsmail (Safevî), 62
İsmail (Şam Eyyubileri), 51
İsmail Efendi (Çınarî, Kalfazade), 71
İsmail Hakkı Altınbezer, 89
İtri, 69
Jan VIII., (Papa), 27
Jean Buridan, 57
Jean d'Arc, 59
Jean Hus, 58, 59
Jean Scot Erigène, 26
Jean Tzetzés, 43
Kadı Burhanettin, 99
Kadıze-i Rumi (Salahattin Musa b. Mahmud), 59
Kahtaba, 17, 18
Kaim Bil-lah, 37
Kalavun (Mısır Memlûk Sultanı), 55

Kalfazade Çınarî İsmail Efendi, 71
Kâmil Akdik, 89
Kanunî (Sultan Süleyman), 63
Karabısarlı Ahmed, 65
Karl (Beşinci), 63, 64
Karl Brokelman, 90
Kasım b. Ali (Hariri), 41
Kaşgarlı Mahmud, 37
Katade (Ebu Aziz), 47
Kâtip Çelebi Mustafa Efendi, 68, 70
Kavalalı Mehmet Ali Paşa, 72 73, 74
Kaydanî (Mirza Gulam Ahmed), 80
Kazasker Mustafa İzzet Efendi, 79
Kazasker Mustafa Rakım Efendi, 74
Kemali'd-din Ebül Kasım Ömer b. Ahmed (İbnü'l-Adim), 53
Kepler, 68
Keyhüssev I. (Anadolu Selçuk.), 48
Kıblet ül-Küttab (Yakut-ı Mustasamî), 65
Kılıçarslan I, 38, 39, 40
Kılıçarslan IV, 53
Kınalızade Ali Efendi, 65
Koca Ragıp Paşa, 71
Koca Sinan (Mimar), 64, 65, 66, 68
Kremer (Baron), 80
Kristof Kolomb, 61, 62
Kubilay Han, 53, 55
Kutbüddin Aybey, 47
Kutbüddin Şirazi, 56
Kutulmuşoğlu Süleyman, 37
Lavoisier 71
Leon Caetani, 87
Lévi-Provençal, 90
Levni, 70
Lokman Çelebi (Seyyit), 67
Louis Lumière, 81
Louis Massignon, 91
Lumière kardeşler, 81
Luther, 64
Lâtîfî (Molla), 61
Macellan, 62
Machiavelli, 62
Mahmud (Gazan), 56
Mahmud (Gazneli), 33, 35
Mahmud (Kaşgarlı), 37
Mahmut Efendi (Mirim Çelebi), 63
Mahmut Paşa, 60

Malik b. Anas, 21
Mansur (Halife), 18, 19
Marco Polo, 52, 54
Marconi, 81
Marie Curie, 81
Marun, 20
Matrakçı Nasuh, 65
Matürîdî (Ebu Mansur Mehmed b. Mehmed), 30
Medicis'ler, 67
Mehdi (12 inci imam), 27
Mehdi (Halife), 19, 20, 23
Mehmet (Çelebi), 59
Mehmet Ağa (Sedefkâr), 67
Mehmet Akif Ersoy, 88
Mehmet Ali Paşa (Kavalalı), 72, 73, 74
Mehmet Bahaettin, 58
Mehmet b. İshak (Nedim), 33
Mehmet b. Musa (Harizmi), 26
Mehmet El-Muntazar, 27
Mehmet Esat Efendi (Yesarî), 72
Mehmet Harzemşah, 49
Mehmet Sait-Efendi (Yirmisekiz Çelebizade), 69
Mehmet Süreyya Bey, 82
Mehmet Tahir, (Mimar), 71
Melikşah, 37, 38
Memün (Halife), 22, 23, 24
Mercator, 64, 68
Mervan (Hakem oğlu), 14
Mesudi, 31
Michelangelo, 64, 65
Mihail Kerularius, 35
Mihrimah Sultan, 65
Mimar Sinan, 64, 65, 66, 68
Mirim Çelebi, 63
Mirza Gulam Ahmed Kaydanî, 80
Mitât Paşa, 78
Molière, 81
Molla Hüsrev, 61,
Molla Lâtîfî, 61
Monge 71
Muaviye I., 11, 12, 13
Muaviye II., 14
Muhammed (Hazret-i), 9, 10, 13
Muhammed Abduh, 80, 81
Muhammed b. İbrahim b. Tabataba, 23
Muhammed bin İsa El-Termidî, 28
Muhammed b. Tumert, 41, 42
Muhiddin-i Arabî, 51
Mahtar, 14
Muiz al-Davle (Ahmet b. Büye), 31

Mukaddest (Ebu Abdullah), 32,33
 Mukanna, 20
 Murat III., 66
 Musa b. Nusayr, 15
 Mustafa III., 71
 Mustafa (Mimar), 68, 70
 Mustafa Ağa (Mimar), 70
 Mustafa Âli, 67
 Mustafa Efendi (Kâtip Çelebi), 68
 Mustafa İzzet Efendi, (Kazasker), 79
 Mustafa İzzet Efendi (Yesarizade), 76
 Mustafa Kemal, 84, 86, 88, 90
 Mustafa Rakım (Kazasker), 74
 Mustansır (Fatımî Halifesi), 39
 Mutasım (Halife), 24
 Mutazid (Halife), 28
 Mutemid (Halife), 28
 Muvaffak (Müdebbir ül-mülk), 28
 Müktefi (Halife), 28
 Müslim (İbni Kuteybe), 28
 Müstain (Halife), 26
 Müstakimzade Süleyman Sadettin Efendi, 71
 Müstansır (Halife), 26
 Mütercim Asım Efendi, 73
 Mütevekkil (Halife), 25, 26

 Nabi, 69
 Nadir Şah, 70
 Namık Kemal, 78
 Namık Kemal, 78
 Nasrüddin Sebüktekin, 32
 Nasrüddin Tusi, 52, 54, 61
 Nasuh (Matrakçı), 65
 Nedim (Şair), 70
 Nedim (Mehmed b. İshak), 33
 Nevaî (Alîşir), 62
 Newton, 69
 Nicephorus Phocas, 30
 Nicolas Savary, 71
 Niepce, 73
 Nigâri (Haydar), 65
 Nizâmî (Gence'li) 47
 Nizamül-Mülk, 36, 38
 Nobel, 77, 81
 Numan b. Sabit (İmam-ı Azam Ebu Hanife), 19
 Nureddin b. Lûtfullah, 60
 Nurettin Zengi, 41, 42, 43, 44, 45

 Olcaytu, 57
 Orda, 98

 Osman (Hafız, Hattat), 69
 Osman (Halife), 12
 Osman Hamdi Bey, 82

 Ömer (Abdülaziz oğlu, Halife), 16
 Ömer (Hal'fe), 11, 12
 Ömer b. Ebu Rebîa, 16
 Ömer Hayyam, 41
 Özdemir Paşa, 64

 Paraselsus, 70
 Petro (Deli), 69
 Philippe IV (Güzel), 56
 Photius, 26
 Pierre Curie, 81
 Pierre l'Ermite, 38, 39
 Pierre Lescot, 65
 Pierre le Vénérable, 42, 44
 Piri Reis, 62, 64
 Pursuki, 41

 Rafi' b. Leys, 22,
 Ragıp Paşa (Koca), 71
 Raimundo Lu'lio, 54
 Raoul Glaber, 35
 Ravendi (Hüseyin b. Yahya), 29
 Razi (Ahmed), 31
 Razi (Ebu Bekir), 29, 54, 61
 Redhouse, 81
 Renard, 80
 Reşidüddin Sinan, 44
 Reşit Paşa (Büyük), 76
 Rişard (Arslan yürekli), 46
 Rıza Han Pehlevi, 86
 Robert de Chester, 42
 Roger (Sicilya Norman kralı), 43
 Röntgen, 81
 Rudegi, 30
 Rüstern, Paşa, 65

 Sadettin, Efendi, 67
 Sadi (Şirazlı), 55
 Sabahattin, Musa b. Mahmud (Kadıze-i
 Rumi), 59
 Saint Dominique, 48
 Saint Etienne, 33
 Saint Louis, 51, 54
 Salâhattin (Eyyubî), 44, 45, 46, 47
 Sale, 70
 Salih b. Abdülkuddus, 20
 Salih İsmail (Eyyubî hükümdarı), 51

Schweiger, 67
 Sebüktekin (Nasrüddin), 32
 Sedefkâr Mehmet Ağa, 67
 Seffah (Ebül Abbas), 18
 Selim (Yavuz), 62, 63
 Selim, III., 71
 Sencer (Sultan), 41
 Senefelder, 72, 73
 Seyfettin Gazi (Musul Atabeki), 43
 Seyfüddevle, 30
 Seyyid Abdullah Efendi (Yedikuleli), 70
 Seyyid Lokman Çelebi, 67
 Shakespeare, 67
 Sieur du Ryes, 68
 Silvestre de Sacy, 72
 Sinan (Mimar), 64, 65, 66, 68
 Sinan Paşa, 61
 Sinanü'd-din Yusuf (Mimar), 60
 Sixtus IV. (Papa), 61
 Sibt İbnü'l- Cevzi (Ebû'l-Muzaffer yusuf b.
 Kızıoğlu b. Abdullah), 52
 Sokollu Mehmet Paşa, 65
 Stanley Lane-Pool, 87
 Stephenson, 73
 Suavi (Ali), 77, 78, 79
 Sühreverdi (Şeyh Şahabeddin), 46
 Süleyman (Kanunî), 63
 Süleyman (Kutulmuşoğlu), 37
 Süleyman Çelebi (Mevlid sahibi), 59
 Süleyman İbn-i Eş'as (Ebu Davud), 27
 Süleyman Paşa (Hadım), 64
 Süleyman Sadettin Efendi (Müstakimzade), 71

 Şah Abbas, 66
 Şahabettin Sühreverdi (Şeyh), 46
 Şarلمان (Charlemagne), 20, 21, 22, 23,
 Şeker Ahmet Paşa, 77, 79, 82
 Şekip Efendi, 75
 Şemseddin Sami Bey, 82
 Şeyh Bedrettin (Şimavlı), 59
 Şerif Hüseyin (Hicaz Kralı), 83
 Şeyh Cemalettin Efgani, 80, 81
 Şeyh Galib, 72
 Şeyh Hamdullah (Amasyalı), 62
 Şinasi (İbrahim), 75, 76, 77, 78
 Şirküh, 44
 Şuuri Hasan Efendi, 69

 Tahir, 23
 Takiyüddin b. Mehmet, 66
 Tahir Bey (Bursalı), 86
 Tancrede, 40

Tank b. Ziyad, 15
 Taşköprülüzade Usametdin Ahmet Efendi, 65
 Temuçin, 47
 Teodor Laskaris, 48
 Teodoris, 21
 Teofil (Bizans İmparatoru), 24
 Theophraste Renaudot, 68
 Thimonier, 74
 Thomas (Aquino'lu), 54
 Thomas Becket, 45
 Thomas Erpenius, 67
 Timurleng, 58, 59
 Toka Timur, 98
 Tuğrul Bey, 35, 36
 Tuğtekin, 40, 41
 Tutuş, 37

 Ubeydullah (Ebu, Fatımî), 28, 29, 30
 Uluğ Bey, 59
 Urbain II. (Papa), 39
 Usametdin Ahmet Efendi (Taşköprülüzade), 65

 Vahid (Arap seyyahı), 26
 Vasco da Gama, 61
 Vâsik, 25
 Vâsıl b. Ata, 18
 Velid I., 15
 Velid II., 17
 Victoria, 79
 Vladimir, 33
 Volney, 71
 Volta, 72

 Wheatstone, 75

 Yahya (Bermek oğlu), 21, 22
 Yahya Efendi, 68
 Yahya el- Hâdi, 28
 Yakub b. Yusuf (El-Mansur), 47
 Yakut (Hama'li), 50
 Yakut-ı Mustasamî (Hattat), 56
 Yavuz (Sultan Selim), 62, 63
 Yavuz Sinanü'd-din Yusuf, 60
 Yedikuleli (Seyyid Abdullah Efendi), 70
 Yesari Mehmet Esat Efendi, 72
 Yesevî (Ahmed), 44
 Yesarizade Mustafa İzzet Efendi, 76
 Yezid I., 13, 14
 Yirmisekiz Çelebizade Mehmet Sait Efendi, 69
 Yunus Emre, 56
 Yusuf b. Tasfin, 36
 Yusuf Bulukkin, 32
 Yusuf Hasbacib, 36
 Yusuf Ömer, 15

 Zemahşeri, 42
 Zenbilli Ali Efendi, 63
 Zengi (İmadüddin), 41, 42, 43
 Zengi (Nurettin), 41, 42, 43, 44, 45
 Zeyd b. Ali, 17
 Zübeyde, 24

B. YER ADLARI

Adana, 99
 Aden, 64, 75, 97
 Afganistan, 70, 75, 76, 84, 87, 96, 97, 100
 Afrika, 13, 15, 17, 21, 28, 32, 58, 61, 63, 91, 97
 Afrikiye (Ifrikiye), 28, 34
 Afyon (Karahisar), 65, 98
 Agra, 68
 Ahlat, 97
 Ahmednegar, 100
 Akabe, 9
 Akkâ, 40, 46, 48, 54, 55
 Alamut, 38, 52, 97
 Aligar, 79, 84
 Algeciras, 96
 Almanya, 41, 46, 49, 74
 Almeria, 96
 Alpunte, 96
 Amasya, 62
 Ambar, 18
 Amerika, 61, 71, 76, 77
 Âmid, 96, 97
 Amorium, 16
 Anadolu, 12, 16, 19, 24, 37, 48, 51, 54, 93, 97, 99
 Ankara, 12, 22, 24, 58, 84, 85, 87, 88, 89, 90, 91
 Antakya, 11, 37, 39, 40, 42, 46, 53, 55
 Antalya, 99
 Apamée (Birecik), 40, 43
 Aquino, 54
 Arabistan, 9
 Aragon, 42
 Arap Yarımadası, 10, 11
 Asarköy, 16
 Asi (Oronte), 42
 Askalân, 51, 60
 Asya, 58, 80
 Atlantik, 15, 90
 Avrupa, 27, 43, 46, 58, 74, 75, 76, 78, 90
 Avusturya, 72, 74, 80, 88
 Aydın, 77, 99
 Ayastefanos, 79
 Ayla, 45
 Ayn-i Calut, 53
 Azapkapı, 65
 Âzaz, 43
 Azerbeycan, 15, 19, 23, 95, 97, 99
 Badajoz, 96
 Bağdad, 19, 21, 22, 24, 26, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 53, 54, 58, 63, 68, 90, 97
 Bahreyn, 28, 95
 Balbek, 97
 Balear adaları, 16
 Balkan, 82
 Balıkesir, 99
 Barcelona, 23
 Bari, 25, 36
 Basra, 11, 13, 27, 33, 95
 Basra körfezi, 73
 Batayih, 96
 Batı Anadolu, 15, 16, 48
 Batı İran, 96
 Batı Kıpçak, 98
 Batı Roma, 21
 Batı Türkistan, 14, 95
 Bedir, 10)
 Belçika, 74
 Belgrad, 62
 Belh, 12, 49, 54, 58
 Beneventum, 25
 Bengale, 98
 Berar, 100
 Berber Ülkeleri, 12
 Bergama, 16
 Berlin, 69, 79
 Beyazıt (Semt adı), 60
 Beyrut, 40, 45, 77, 90
 Beyşehir, 99
 Beytüllahim, 50
 Biçapur, 100
 Bidar, 100
 Birecik (Apemee), 40, 43
 Bizans, 21,
 Bolonya, 38
 Brescia, 61
 Brezilya, 73
 Buda-Peste (Budin), 64, 68
 Buhara, 15, 27, 33, 38, 49, 98, 100
 Bulgaristan, 38
 Bursa, 57, 59, 63
 Bükreş, 72
 Bülcistan, 100
 Büyük Britanya, 100
 Büyük Zab, 18
 Byblos (Cübeyl), 40
 Caen, 36
 Cambridge, 50

Canad, 95
 Canossa, 37
 Carcassonne, 16
 Cava, 58
 Cebel-i Lübnan, 20, 77
 Celile, 46
 Celâlâ, 11
 Cesarea (Kaysâriyye), 40, 53
 Cezayir, 1e, 63, 64, 74, 91, 96, 98, 100
 Cezire, 97
 Chartres, 47
 Clermont, 39
 Cluny, 42, 44
 Conpur, 99
 Cübeyl (Byblos), 40
 Çad, 91
 Çaldıran, 62
 Çin, 15, 19, 26, 52, 53, 55, 99
 Dandanakan, 35
 Danimarka, 31
 Delhi (Eski), 46, 47, 97, 98
 Demirkapı, 97
 Denizli, 45, 98
 Denia, 96
 Derbend, 15
 Deşt-i Kıpçak, 98
 Dicle, 75
 Dimyat, 44, 49, 51
 Divrik, 96
 Diyarbakır (Diyarbakir), 33, 97, 99
 Din, 62
 Doğu Afrika, 17
 Doğu Anadolu, 12
 Doğu Karadeniz, 48
 Doğu Kıpçak, 98
 Doğu Türkistan, 99
 Ecnadin, 11
 Edirne, 58, 59, 66, 74
 Edirnekapi, 65
 Ege Denizi, 63
 Ejderhan, 98, 100
 El-Arak, 47
 Elbistan, 54, 99
 El-Mehdiye, 29
 Endonezya, 90
 Endülüs, 39, 46, 52, 61, 65, 95, 96, 97, 98
 Erbil, 97
 Erdebil, 34
 Ermenistan, 19
 Ersuf, 53
 Ersuf, 53
 Erzincan, 96
 Erzurum, 71, 84, 90, 96
 Eski Delhi, 46, 47, 97, 98
 Eskişehir, 16, 39, 43
 Eyle (Ayla), 45
 Fars, 57
 Fas, 21, 22, 31, 66, 82, 84, 90, 96, 98, 100, 101
 Felemenk, 72
 Fergana, 15, 16, 100
 Filistin, 11, 27, 36, 55, 76, 81, 84, 90
 Floransa, 56
 Fransa, 15, 16, 17, 19, 27, 29, 39, 52, 54, 56, 67, 68, 70, 71, 72, 74, 80, 89, 100, 101,
 Fustat, 11, 23
 Galata, 13, 16, 20
 Galilee (Celile), 46, 51
 Galya, 14
 Galya, 14
 Gazne, 31, 32, 33, 34, 35, 43
 Gazze, 45, 51
 Gence, 47
 Gerek, 97
 Girit, 23, 68
 Gırnata, 50, 57, 61, 96, 98
 Gücerat, 99
 Gülkende (Golkonda), 100
 Güney Anadolu, 19
 Güney Arabistan, 9
 Güney Fransa, 16, 26
 Güney İran, 95
 Güney İtalya, 25, 34
 Güney Irak, 11, 26, 95
 Gürcan, 17
 Gürcistan, 16
 Halep, 11, 30, 40, 41, 45, 47, 53, 62, 96, 97
 Hama, 42, 50, 97
 Harim, 44
 Harput, 97
 Harran, 11, 40
 Harzem, 49
 Hasankeyf, 97, 98
 Hasköy, 72
 Hasköy, 72
 Hatay, 88, 101
 Haber, 10
 Haydarabat, 84, 100
 Herat, 12, 60, 62, 77, 98
 Hicaz, 47, 62, 73, 83, 100, 101
 Hille, 96

Hind Okyanusu, 64
Hindistan (Hind), 13, 15, 32, 33, 47, 63, 64, 65
66, 67, 68, 69, 70, 76, 79, 84, 90, 97, 98, 100
Hire, 9
Hittin, 46
Hive, 79, 98, 100
Hollanda, 82
Horasan, 15, 17, 18, 20, 23, 33, 95, 96, 99
Hudzybiye, 10
Hudson, 72
Humus, 53, 56, 97
Huneyn, 10
İndus, 15
İngiltere, 56, 73, 74, 80,
İran, 12, 19, 26, 30, 32, 36, 43, 49, 52, 55, 56,
58, 62, 64, 66, 70, 77, 86, 88, 95, 96, 99, 100
İran Azerbaycanı, 95
İsfahan (İsfahan), 18, 35, 37, 41, 67
İskenderiye, 11, 76
İspanya, 10, 15, 17, 19, 20, 21, 23, 31, 37, 38,
42, 49, 61, 62, 65, 67, 74
İsparta, 99
İstanbul, 13, 16, 26, 29, 35, 37, 39, 40, 48, 53,
58, 60, 62, 63, 65, 66, 67, 72, 73, 74, 75,
76, 77, 78, 80, 81, 82, 83, 85, 86, 87, 88,
89, 90
İşbiliye, 34, 96
İtalya, 25, 44, 74, 80
İzmir, 77, 90, 99
İznik, 21, 37, 39, 48
İfrikiye (Afrikiye), 28, 34
İrak, 11, 12, 14, 17, 19, 23, 29, 32, 84, 85, 86,
87, 95, 97, 99, 101
İrak-ı Acem, 35
Japonya, 76
Kâbil, 13, 89
Kadıköy, 13
Kadiye, 11
Kafkasya, 97
Kahire, 27, 32, 34, 44, 45, 55, 56, 62, 72, 74, 76, 79
Kaliküt, 61
Kalküta, 69
Kandehar, 34
Kanevc, 46
Kanton, 19, 21
Karadeniz, 48
Karahisar (Afyon), 65, 98,
Karaman, 60
Karlofça, 69
Kartaca, 14
Kastamonu, 98
Kaşgar, 15, 31, 37
Kayrevan, 13, 25, 35, 96
Kaysâriyye (Cesarea), 40, 53
Kazan, 98, 100
Kazvin, 20
Kefe, 53, 61
Kelât, 100
Kemah, 16, 96
Kerbela, 13, 31
Keşmir, 34, 99
Keylân, 99
Kief, 33, 35
Kilikya, 15
Kilva, 17
Kıbrıs, 12, 22, 46, 55, 61, 65, 91
Kıpçak, 52, 53, 98
Kırım, 59, 61, 71, 98, 99
Kenya, 16, 36, 37, 38, 44, 46, 48, 49, 53, 54,
56, 60, 97, 98
Korsika, 22, 38
Kosova, 58, 60
Kostantaniye, 9
Kösedağ, 51
Kudüs, 10, 11, 13, 14, 22, 27, 34, 36, 38, 39,
40, 41, 42, 45, 46, 50, 51, 52, 54, 57, 85
Kûfe, 11, 12, 14, 18, 23, 29
Kurtuba, 16, 18, 19, 20, 21, 23, 29, 30, 35,
36, 44, 50
Kuzey Afrika, 13, 15, 28, 35
Kuzey Anadolu, 48
Küçük Kaynarca, 71
Kütahya, 74, 99
Lâdik, 98
Las Navas de Tolosa, 48
Lausanne, 85
Lâzkiye, 55
Leyden, 66, 67, 82
Libya, 90, 101
Likya, 12
Lizbon, 43
Londra, 71, 77, 83, 89
Louvain, 59
Luristan, 97, 98
Lût gölü, 45
Lyon, 54

Macaristan, 33, 64
Madrid, 30
Mağrib, 34, 95
Malaga, 96
Malatya, 19, 40, 97
Malazgirt, 36
Mali, 91
Malta, 26, 65
Manisa, 99
Maraş, 99
Mardin, 97
Maskat, 64, 95, 100
Masıyaf, 44
Mauritanya, 91
Maveraünnehir (Seyhun-Ceyhun arası), 34, 95, 98
Mayence, 60
Mayorka, 54, 96
Mazenderan, 99
Medine, 10, 13, 19, 32, 72
Mehdiye, 29
Mekke, 9, 10, 13, 14, 15, 20, 28, 29, 47, 55,
59, 72, 86, 95, 96, 98, 100
Meraga, 52
Merakeş, 36, 43, 47, 53
Merc-i Dabık, 62
Merv, 20, 35
Mesina, 25
Miryakefalon, 45
Mishigan, 87
Miyafarkin, 11, 97, 98
Mısır, 10, 11, 12, 13, 21, 23, 26, 28, 30, 31,
53, 54, 55, 56, 58, 62, 72, 63, 74, 78, 79, 80,
84, 85, 86, 88, 90, 95, 97, 98, 99, 101
Mıſatta, 17
Mondros, 84, 100
Montriond, 35
Moskova, 57, 58, 61, 66
Muğla, 99
Muhtare, 26
Mukattam, 45
Musul, 11, 30, 41, 43, 95, 96, 97
Muta, 10
Mürsiye, 51, 97, 98
Nantes, 67
Napoli, 49
Nâsıra, 50
Navar, 42
Navarin, 74
Nazaret, 45
Necid, 82, 86, 10
New York, 70
Nice, 64
Niğbolu, 58
Nigeria, 91
Nihavent, 11,
Nişabur, 17, 27, 34, 35, 49
Oka, 100
Oronte (Âsi), 42
Orta Anadolu, 99
Orta Asya, 18
Orta İran, 95, 96
Otrar, 59
Oxford, 48
Padova, 49, 61
Pakistan, 82, 90, 101
Palermo, 23
Palmyra, 17
Paris, 33, 44, 48, 50, 52, 56, 57, 61, 67, 49,
72, 73, 75, 76, 77, 78, 79, 84
Pasaroſça, 69
Pekin, 48
Pencap, 15, 96
Pireneler, 15
Poitiers, 17
Prag, 57, 58
Preveze, 64
Princeton, 70
Provence, 26
Rey, 36, 55
Rhone, 29
Rif, 86
Rodos, 12, 22, 56, 63
Roma, 9, 21, 25, 26, 51, 62, 63, 64, 67, 75
Roncevalles, 20
Rumeli, 57
Rusya, 33, 34, 57, 69, 74, 98, 100, 101
Sagovi, 42
Sakarya, 84
Salamanca, 51
Salerno, 37, 38
Samariya, 45
Samarra, 24, 25, 28
Samsun, 84
San Fransisco, 89
San'a, 28, 95, 96, 97, 100
Saraygossa (Serkusta), 20, 96

Sarayburnu, 86
 Sard, 16
 Sardinya, 22
 Sayda, 55
 Selânik, 24
 Semerkand, 15 30, 38, 49, 58, 59, 99
 Sencar, 24, 97
 Senegal, 91
 Serez, 59
 Serkusta, 20, 96
 Seville, 50
 Sibirya, 98
 Sicilya, 24, 26, 27, 36, 40, 43, 54, 96
 Simav, 59
 Sind, 15, 28
 Sinop, 98, 99
 Sivas, 58, 84, 99
 Siffin, 12
 Sokotra, 62
 Somali, 91
 Söğüt, 55
 Strasbourg, 25
 Sudan, 90, 101
 Sufetula, 12
 Sultaniye, 57
 Sumatra, 56
 Sur, 41, 45, 46, 55
 Suriye, 11, 17, 27, 28, 32, 33, 36, 37, 45, 48,
 55, 58, 74, 76, 84, 88, 89, 89, 95, 97
 Süveyş, 76, 78
 Şam, 11, 13, 14, 15, 17, 24, 37, 40, 41, 42,
 43, 44, 45, 47, 51, 53, 56, 57, 62, 97
 Şat-tul Arab, 96
 Şiraz, 27, 36, 55, 56, 58
 Taberistan, 95
 Taberiye, 40, 45, 46
 Tabran, 87
 Talas, 18
 Tanca, 58
 Taormina, 24
 Taranto, 25
 Tebriz, 52, 62, 63
 Tebük, 10
 Tel-Aviv, 82
 Tlemsen, 42
 Tohraristan, 26
 Tokat, 61

Toledo (Tuleytula), 21, 37, 42, 48, 96
 Tophane, 66, 73
 Toulouse, 16, 50
 Tours, 17
 Trablus Garp, 11, 28, 55, 82, 10
 Trablus (Şam), 40, 46, 55
 Trabzon, 48, 50
 Trakya, 13, 38
 Tuleytula (Toledo), 21, 37, 42, 48, 96
 Tunus, 21, 29, 30, 44, 49, 54, 65, 78, 80, 90,
 96, 98, 100, 101
 Tus, 40
 Türkistan, 12, 14, 15, 95
 Türkiye, 66, 69, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80,
 82, 83, 84, 85, 87, 89, 90, 91, 99, 101
 Uhud, 10
 Umman (denizi), 62
 Upsala, 61
 Urfa, 11, 39, 42, 45, 55
 Ürdün, 85, 87, 89
 Üsküdar, 20
 Valansiya, 96
 Vâsat, 14
 Venedik, 48, 53, 54, 56, 63
 Veramin, 57
 Verdun, 25
 Verona, 33
 Viyana, 58, 63, 69, 75
 Vladimir (şehir), 56
 Volga, 29
 Washington, 90
 Worms, 41
 Yafa, 50, 53
 Yedikule, 21, 70,
 Yemame, 95
 Yemen, 9, 28, 64, 91, 95, 96, 97, 98, 100
 Yermuk, 11
 yezd, 98
 Zallaka, 38
 Zaragoza, (Saraygossa, Serkusta) 20, 96
 Zebid, 95, 96, 97
 Zengibar, 17

C. MİLLET, KAVİM, DEVLET, HÜKÜMET VE HANEDAN ADLARI

Abbadiler, 34, 96
 Abbasiler (1), 17, 18, 21, 24, 28, 30,
 31, 32, 35, 37, 45, 53, 93, 95, 97, 98
 Abbasi daileri, 17
 Acliyun, 95
 Âdilşahiler, 99, 100
 Afganistan Kırallığı, 100
 Afganlar (Delhi), 98
 Afganlar (İran) 100
 Afşarlar, 100
 Aglebiler, 21, 28, 36, 95
 Ahşitler, 30
 Ak Ordu, 98
 Akkâ Haç Prensiği, 49, 55
 Ak Koyunlular, 61, 99
 Albunte Melikleri, 96
 Aleviler, 25, 28, 95
 Almanlar, 33, 43, 67, 82,
 Altınordu, 52, 61, 98
 Amerika Birleşik Devletleri, 71, 73, 74
 Âmiriler, 96
 Anadolu Beylikleri, (2), 93, 97
 Anadolu Selçukluları, 37, 38, 39, 48, 50, 96, 97
 Antakya Prensiği (Haç), 39, 55
 Aragonlular, 42, 96
 Araplar, 9, 11,—27, 30, 36, 38, 52,
 54, 57, 61, 66, 72
 Artuklular (Artuk oğulları), 39, 97
 Astrahan Hanlığı, 100
 Artrahanlılar (Buhara), 100
 Atabekler 96, 97, 98
 Aydınogulları, 99
 Azerbaycan Atabekleri, 97
 Bahri Memlûkler, 98
 Batu dah, 98
 Bavendiler, 95
 Behmeniye Melikleri, 99
 Bengale Vali ve Melikleri, 98
 Beni Abd-ül-Vad, 98
 Beni Ahmer, 50, 98
 Beni Cevher, 96
 Beni Dulaf, 95
 Beni Fulayta, 96
 Beni Hafs, 49, 97, 98
 Beni Hamdan, 30, 95 96, 97

Beni Hammade, 96
 Beni Hasanveyh, 96
 Beni Hüd, 96, 98
 Beni İncu, 99
 Beni Kakveyh, 96
 Beni Katâde 96, 98, 100
 Beni Kelb, 96
 Beni Kert, 98
 Beni Mehdi, 96, 97
 Beni Merin, 53, 97, 98
 Beni Mervan, 33, 96
 Beni Mezyed, 96
 Beni Mirdas, 96
 Beni Nebhan, 97
 Beni Necah, 95, 96
 Beni Paduspan, 96
 Beni Rasul, 97, 98
 Beni Ressi, 95
 Beni Sac, 95
 Beni Suleyh, 96
 Beni Şahin, 96
 Beni Şeddad, 96
 Beni Tabataba, 95
 Beni Tahir (Horasan), 23, 95,
 Beni Tahir (Yemen), 98, 100
 Beni Uhayzir, 95
 Beni Ukayl, 96
 Beni Vattas, 98, 100
 Beni Yafur, 95
 Beni Ya'rub, 95, 100
 Beni Zeyri, 96
 Beni Ziyad, 95
 Beni Ziyar, 97, 98
 Beni Zünnun, 96
 Beni Zurey, 97
 Berberiler, 28
 Beridiler, 95
 Beridşahiler, 99, 100
 Bermek oğulları, 18, 21, 22
 Beytekinliler, 97
 Bizanslılar, 10, 11, 12, 19, 24, 25, 34, 36, 40, 44,
 45, 48, 53
 Buhara Hanlığı, 98, 99
 Bulgarlar (Tuna), 29
 Bulgarlar (Volga), 29
 Burci Memlûkler, 58, 72, 98, 99

1) Abbasi Halifeleri soy-kütüğü için 104 ve 105 inci sahifelere bakınız.
 2) Anadolu Beylikleri için 111 inci sahifedeki sinkronolojik tabloya bakınız.

Burlular, 97
Bülücistan Hanları, 100
Büveyh oğulları, 31, 32, 35, 95, 96
Büyük Millet Meclisi Hükümeti, 84
Büyük Selçuk İmparatorluğu, 96

Candar oğulları, 98, 99
Canyan, 98, 99, 100
Celâyirîler, 98, 99
Cenevizliler, 53
Cezayir Ağaları ve Dayıları, 100
Cezayir Cumhuriyeti, 91, 101
Cezayir Türk Sultanlığı, 100
Cezire Atabekleri, 97

Çad Cumhuriyeti, 91
Çağatay Hanlığı, 98, 99
Çinliler, 18, 21
Çobanhlar (Azerbaycan), 99
Çobanhlar (Kastamonu), 98

Danışmendîliler, 96, 97
Delhi Sultanları, 97, 98, 99
Denizli Beyleri, 98
Denia Melikleri, 96
Dört Halife, 95

Ejderhan Hanlığı, 98, 100
Emevîler (1), 13, 17, 18, 35, 93, 95
Endülüslü Emevîleri (2), 19, 20, 21, 23, 25, 29, 31, 35, 93, 95
Erbil Atabekleri, 97
Ermensahlr, 97
Ertena oğulları, 99
Eşrefoğulları, 99
Eyyubîler, 47, 48, 50, 51, 97, 98

Faris Atabekleri, 97
Farukî'ler, 99
Fas Sultanlığı, 101
Fatimîler (3), 28, 29, 30, 32, 33, 34, 35, 39, 40, 44, 45, 93, 95, 96
Filâli Şerifleri, 100
Franklar, 19, 21, 22, 34, 39, 44, 46
Fransız Doğu Hindistan Şirketi, 68
Fransız Manda İdaresi, 84, 88
Fransızlar, 63, 68, 74, 79, 82, 84

Gazi Çelebi, 98, 99
Gazneliler, 33, 34, 35, 43, 95, 96
Gerek Eyyubîleri, 97
Germiyan oğulları, 98, 99
Gök Ordu, 98

Gurîler (Gurlular) 43, 46, 96, 97
Guz Türkleri, 34
Gücerat Melikleri, 39
Gülberke'ler, 99

Habeşliler, 9
Haçlılar, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 48, 49, 51, 54, 55
Hafşiler, 49, 97, 98,
Haleb Atabekleri, 97
Haleb Eyyubîleri, 97
Hama Eyyubîleri, 97
Hamdaniler, 30, 95, 96, 97
Hamid oğulları, 99
Hammudîler, 96
Handeş Melikleri, 99
Haricîler, 12, 17
Harput Atabekleri, 97
Harzemsahlr, 32, 42, 48, 49, 91, 96, 97
Hasankeyf Eyyubîleri, 98
Haşîşîler, 38, 41, 44, 52, 95, 96
Hatay Cumhuriyeti, 101
Havaşim, 96
Haydarabad Nizamları, 100
Hazarlar, 16, 26, 32
Hezaraspi'ler, 97
Hicaz Kırallığı, 101
Hicaz Kırallığı ve Necid Sultanlığı, 86, 100, 101
Hicaz Şerifleri, 83
Himyerîler, 9
Hind Türk Moğol İmparatorluğu, 66, 76, 98, 99, 100
Hive Hanlığı, 98, 100
Hollanda Doğu Hind Şirketi, 72
Hollandahlar, 67
Horasan Selçukluları, 96
Hudlular, 96, 98
Hulâlîliler, 35
Hulefayı Raşidin, 95
Hums Eyyubîleri, 97
Hurşid oğulları, 98

İdrisîler, 21, 22
İldenizîliler (İldeniz oğulları), 97
İlek Hanlar, 95
İlgazi'ler, 97
İlhanlılar, 52, 55, 56, 57, 95, 97, 98
İlkânyan, 99

İmadşahiler, 99, 100
İnal oğulları, 97
İngiliz Hind İmparatorluğu, 100
İngiliz Manda idaresi, 84, 85, 86, 90
İngilizler, 66, 74, 75, 80, 82,
İngiltere, 36, 47, 54, 66, 85, 86, 88
İran Şahlığı, 100
İranlılar, 11, 69, 72, 77
İsfendiyar (hlar) oğulları, 98, 99
İsmâ'îliler, 27, 39, 95, 97
İspanyollar, 30, 38, 50, 61, 82, 96, 98
İsrail, 81, 90
İtalyanlar, 33, 82
İzmir oğulları, 99
İznik Rum İmparatorluğu, 48

İhşatlar, 30, 95
Irak Melikliği (Kırallığı), 101
Irak Cumhuriyeti, 101
Irak Selçukluları, 97
Iraklılar, 23

Kaçarlar, 100
Kadı Burhanettin Hükümeti, 99
Kakveyîler, 95
Karahanhlar, 31
Karahatahar, 48, 95
Kara Koyunlular, 97, 99
Karaman (Oğulları) Beyliği, 60, 98, 99
Karamanhlar (Trabbus Garp) 100
Kârkeyaf'ler, 99
Karlık Türkleri, 28, 33
Karmatlar, 28, 29, 95
Kasım Hanlığı, 98, 100
Kasımoğulları, 96
Kastilya Kırallığı, 37, 42, 50, 52, 53
Kastamonu Beyleri, 98
Kazan Hanlığı, 98, 100
Kelb Kabilesi, 17
Keşmir Melikeleri, 99
Kıbrıs Cumhuriyeti, 91
Kılcılar, 98
Kırgızlar, 25
Kırım Hanlığı, 59, 61, 98, 99, 100
Kıvamiye, 99
Kızıl Ahmedîler, 99
Kölemenler (Mısır) 52, 53, 54, 55, 56, 58, 62, 72, 74, 97, 98, 99, 100

Kutluk Hanlar, 98
Kutubşahiler, 99, 100

Lâdik Beyleri, 98
Lahmîler, 9
Lâtin İmparatorluğu, 48, 53
Lâtinler, 14, 42, 48, 52, 54, 55, 61, 69
Leon Kırallığı, 30, 37, 52
Libya Kırallığı 90, 101
Lodiler, 98
Luristan-i Büzürk Atabekleri, 97
Luristan-ı Küçük Atabekleri, 98
Lübnan Cumhuriyeti, 84, 89, 90

Macarlar, 29
Mali Cumhuriyeti
Malve Melikleri, 99
Mangutlar, 100, 101
Mardin Artukluları, 97
Maskat Sultanlığı, 95, 100
Mauritanya İslâm Cumhuriyeti, 91
Mayorka Melikleri, 96
Medineliler, 9
Mekke Şerifleri, 47, 96, 98, 100
Memlükler (Delhi), 98
Memlükler (Mısır), 52, 53, 54, 55, 56, 58, 62, 72, 74, 97, 98, 99, 100
Mengüçükler, 96
Menteşe oğulları, 99
Meriniler, 53, 97, 98
Mervanîler, 33, 96
Miyafarkın Eyyubîleri, 97, 98
Mısır Abbasi Halifeliği (1), 43, 93, 98
Mısır Cumhuriyeti, 101
Mısır Eyyubîleri, 97
Mısır Hıdivliği, 101
Mısır Kırallığı, 101
Mısır Kölemenleri, 52, 53, 54, 55, 56, 58, 62, 72, 74, 97, 98, 99, 100
Moğol İmparatorluğu, 47
Moğollar, 49, 51, 52, 53, 56, 58, 97, 98,
Moskova Büyük Knezliği, 57, 61
Moskova Patrikliği, 66
Murabıtlar, 35, 36, 38, 41, 43, 96
Musevîler, 39, 50, 61, 62, 67
Musul Atabekleri, 97
Musul Hamdanîleri, 95
Muvahhidler, 41, 42, 43, 47, 48, 49, 96, 97

1) Emevî Halifeleri soy kütüğü için 103 üncü sahifeye bakınız.
2) Endülüslü Emevîleri soy kütüğü için 106 mca sahifeye bakınız.
3) Fatimî Halifeleri için 108 ve 109 uncu sahifelere bakınız.

1) Mısır Abbasi Halifeleri soy kütüğü için 110 uncu sahifeye bakınız.

Muzafferiler, 96, 98, 99
Mürsiye Melikleri, 97
Nabatlar, 9
Nasriler, 98
Necid Sultanlığı, 100
Nigeria Cumhuriyeti, 91
Nizamşahlar, 99, 100
Normanlar, 29, 34, 36, 43, 96

Oğuz Türkmenleri, 96
On iki İmamlar (1), 72
Orda dahı, 98
Osmanlılar (2), 57-72, 74, 75, 78, 83, 84, 93, 97-100

Özbek Hanlığı, 98, 99

Pakistan Cumhuriyeti, 101
Pehleviler, 100
Pervane oğulları, 98
Portekizliler, 62, 64, 66

Ramazan oğulları, 99
Ruslar, 33, 56, 71, 74, 77, 79

Sadı Şerifleri, 100
Sahib Ata oğulları, 98
Safeviler, 62, 96, 98, 99, 100
Saffariler, 26, 95

Salgur'lar, 97
Saltuk oğulları, 96
Saman oğulları (Samanlılar), 27, 31, 33, 95
San'a Hamdanileri, 96, 97
San'a İmamları, 100
Saruhan oğulları, 99
Sesaneler, 9, 10, 11, 12,
Saudi Arabistan, 82, 86, 101
Selçuklular 32, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 41,
42, 43, 45, 51, 53, 56, 93, 95, 96, 97

Sencar Atabekleri, 97
Senegal Cumhuriyeti, 91
Serbedariler, 98, 99
Seyyitler (Delhi), 98
Seyyitler (Mazenderan), 99
Sokmanlar, 97
Somali Cumhuriyeti, 91
Sudan Cumhuriyeti, 101
Sumadhliler, 96
Suriye Selçukluları, 97
Süleymaniler, 96
Sünusiler, 90
Süryaniler, 55

Şam Atabekleri, 97
Şam Eyyubileri, 97
Şark İmparatorluğu, 48
Şark Melikeli (Conpur) 99
Şebankare Atabekleri, 96
Şirvanşahlar, 97
Şibanlılar, 98, 99
Şüvalyeler, 38, 41, 46, 55, 56

Tabataba, 23, 28
Tahiriler, 23, 95
Tartuşa Melikleri, 96
Teke oğulları, 99
Tevaif ül-Mülük (İspanya) 35, 95
Timurlular, 97, 98, 99
Toğa Timuriler, 98, 99
Trablus Konluğu (Haçlılar), 40, 42
Trabzon Rum İmparatorluğu, 48
Tuğluklar (Hindistan), 98
Tuğluk-Timur, 98, 99
Tulunlular, 26, 27, 28, 95
Tunus Beyliği, 100
Tunus Cumhuriyeti, 101
Tüccibiler, 96
Türk-Moğol İmparatorluğu (Hind), 85, 98, 99, 100
Türkistan Hakanları, 95, 99
Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti, 101
Türkiye Cumhuriyeti, 85, 99, 101
Türkler, 18, 25, 26, 30, 32, 33, 34, 37, 40, 52, 62
Umman İmamları, 95, 100
Urfa Konluğu (Haç), 39, 42
Uygurlar, 25

Vehhabiler, 70, 71, 72, 86
Venedikliler, 48, 53, 54, 56, 57, 61
Vizigotlar, 10
Volga Bulgarları, 29

Yahudi devleti, bk İsrail
Yahudiler bk, Museviler,
Yemen Cumhuriyeti, 91, 101
Yemen Eyyubileri, 97
Yemen Hamdanileri, 96, 97
Yezd Atabekleri, 98
Yunanlılar, 15, 24, 27

Zenciler, 26, 27
Zengiler, 96, 97
Zeydi İmamları (Zeydiler), 28 95, 100
Zeyriler, 96
Ziyariler, 95
Zulkadır oğulları, 99

D. KONULAR

[Olaylar, bilim, din ve mezheb, tarikat kurumları, yönetim kuruluşları, unvanlar, tarih ve sanat anıtları, keşifler ve icatlar, bilim dalları, kitaplar,* dergiler*]

Acaib al-Makdur fi Nevaib Timur, 60
Aforoz, 35
Ahlâk-ı Alâi, 65
Ahmediye Mezhebi, 80
Ahsan al-İnkasim fi marifat al-akalim, 32, 33
Akademi, 24, 68, 76, 88
Al Cami'al-sahih, 26
Aligar Müslüman Üniversitesi, 79
Al-Kâfiye, 51
Al-Kâmil fi'l-Tarih, 50
Al-Muhtasar fi Tarih-ül Beşer, 57
Al-Şafiye, 51
Altın para, 14
Altıncı Haç Seferi, 49, 51
Anayasa, 79, 85, 87, 91
Anglo-Oriental Colec, 79, 84
Ankara Fen Fakültesi, 89
Ankara Hukuk Fakültesi, 85
Ankara Savaşı, 58
Ankara Tıp Fakültesi, 89
Ankara Üniversitesi, 89, 90
Annali dell'İslam, 87
Annotationes posteriores, 63
Ansiklopedi, 56, 70, 82, 88
Apus Majus, 53
Apus Minus, 53
Apus Tertium, 53
Arap Aruz Kaideleri, 20
Arap Birliği, 89, 90
Arap Camii (İstanbul), 13, 16
Arap edebiyatı, 19, 21, 22
Arap ilmi, 22
Arap rakamları, 19
Arap tababeti, 38
Arap takvimi, 10, 83
Arapça gramer, 72
Araştırma merkezi, 34
Arkeoloji müzesi (İstanbul), 78, 80, 81
Ars İslamica, 87
Asarı Atika Müzesi, 78, 80, 81
Arârî Atika Nizamnamesi, 79
Asâr ül-bâkiye anil- Kurân il-hâliye, 35
Askerî Tıbbiye Okulu, 74, 78
Astronomi, 29, 32, 33, 39, 53, 63

Asya Cemiyeti, 80
Aşarın kaldırılması, 85
Atabek (Atabey), 41, 42, 96, 97, 98
Atatürk Üniversitesi, 90
Atlantik Pakta, 90
Atlas Minor, 68
Avrupa Konseyi, 90
Aya İreni, 75
Ayasofya (İstanbul), 87
Ayasofya (Kief), 35
Ayasofya (Trabzon), 50
Ayastefanos Andlaşması, 79
Aydınlanma devri, 69
Ayine-i Vatan, 78

Baba İshak Ayaklanması, 50
Bağdad Köşkü, 68
Bağdad Üniversitesi, 90
Baharat yolu, 62
Balfour demeci, 84
Balkan Harbi, 82
Barok, 70, 73
Barut, 52
Basılmış kitap, 66
Basımevi (Basım), 60, 61, 66
Batıllaşma, 84
Batınlık, 27
Batlamyos Coğrafyası, 21
Belediye teşkilâtı, 76, 87
Belleten, 88
Berlin Andlaşması, 79
Beşinci Haç Seferi, 49
Bey (Tunus), 80
Beynelmîlel Saat, 86
Beynelmîlel Takvim, 66, 83, 86
Beyrut Amerikan Üniversitesi, 77
Beytülhikme, 24,
Bibi Hatun Camii, 58
Bibliyoğrafya, 33, 68
Bin bir gece, 31
Birinci Haç Seferi, 39
Birleşmiş Milletler Anayasası (Teşkilâtı), 89, 90
Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurulu, 89

1) On iki İmamın silsilesi ve bağlılıkları için 108 inci sahifeye bakınız.

2) Osmanlı Padişahları soy kütüğü için 112 ve 113 üncü sahifelere bakınız.

* Kitap ve dergi adları italik dizilmiştir.

Bizans Patrikliği, 9
 Bogomil Ayaklanması, 38
 Bogomil mezhebi, 38
 Bologna Üniversitesi, 38
 Bostan, 55
 Boylam derecesinin ölçülmesi, 24
 Brill yayınevi, 82
 British Museum, 71
 Buda-Peşte Üniversitesi, 68
 Buharlı gemi, 72
 Bulak basımevi, 73
 Bulletin of the Royal School of Oriental Studies, 83
 Burhan-ı Katı, 73
 Bükreş Andlaşması, 72
 Büyük Cami (Kurtuba), 20
 Büyük Cami (Washington), 90
 Büyük Knezlik (Moskova), 57
 Büyük Millet Meclisi, 84, 91
 Büyük Nutuk, 86
 Büyük Üstad (Şeyh ül-Cebel), 41
 Büyük Veba, 57
 Büyük zafer (30 Ağustos), 84
 Cabiye Meclisi, 11
 Cambridge Üniversitesi, 50
 Cami-i Ömer, 11, 14
 Cami ül-beyân fi tefsir il-Kuran, 29
 Cehennem, 56
 Celâli takvimi, 37
 Cemiyeti İlmiye-i Osmaniye, 77
 Cemiyeti Tedrisiye-i İslâmiye, 77
 Cerrahhane, 74
 Cezayir Üniversitesi, 82
 Chora kilisesi, 37
 Cihan Savaşı (Birinci), 83, 84, (İkinci), 88, 89
 Cihannüma, 68, 70
 Cizvit tarikatı, 64, 65
 Clermont Konsili, 39
 Cluny manastırı, 42, 44
 Coğrafya, 21, 28, 29, 31, 33, 39, 43, 57
 Collège de France, 63
 Columbia Üniversitesi, 70
 Cuma Mescid (Kazvin), 20, (İsfahan), 37, 41, (Veramin), 57
 Çaldıran zaferi, 62
 Çalar Saat, 22
 Çerkes esir satışı, 76
 Çinili Köşk, 60, 78, 80, 81

Çırağan vakası, 79
 Çok partili demokratik rejim, 89
 Darülbeydi, 83
 Darülelhan, 83
 Darülfünun (-ı Osmanî, Sultani, Şahane), 75, 77, 78, 79, 81, 84, 85, 87
 Darülhikme, 34
 Darülbilim, 34
 Darülmuallimat, 78
 Darülmuallimin, 76
 Darünnedve, 28
 Darüşşefaka, 77
 De Cerimoniis aulae Byzantinae, 30
 Demiryolu, 74, 77
 Deniz Müzesi, 81
 Der Judenstatt, 81
 Deve vak'ası, 12
 Devlet Konservatuarı, 88
 Devlet Konsevaruarı Tatbikat Sahnesi, 89
 Devlet Opera ve Tiyatrosu, 90
 Devlet Salnamesi, 75
 Dikiş makinesinin icadı, 74
 Dil (Bilim), 87
 Dil oğlanları, 68
 Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, 87
 Din (Bilim), 27, 28, 89
 Din-i İlâhî, 66
 Din muharebeleri, 67
 Dinamitin keşfi, 77
 Divan (Ebu Temmame), 25 (Fuzulî), 65 (Hâfız), 58, (Nasırî Hüsrev), 36 (Nedim), 70
 Divan-i Lügat it-Türk, 37
 Divanı Muhasebat, 78
 Dinayet İşleri Başkanlığı, 85
 Dominiken tarikatı, 50
 Dördüncü Haç Seferi, 47, 48
 Du libere arbitre, 63
 Durar al-hukâm fi Şarh gurar al-ahkâm, 61
 Dünya haritası (İdrisi), 43
 Edirne Andlaşması, 74
 Ege Üniversitesi, 90
 Ehl-i sünnet, 24
 Ekliptik eğilimin ölçülmesi, 24
 El-aksa camii, 14
 El-Ehram, 79
 Elektrik lambasının keşfi, 79
 Elektrik pilinin icadı, 72
 Elektro-dinamiğin keşfi, 73
 Elektro- Manyetik dalgaların keşfi, 80

El-Ezher Camii, 32, 33, Medresesi, 32, 33, 88
 El-Hamra Sarayı, 50, 57
 El-Havi fi-Tıb, 24, 54, 61
 El-Hitâ ul-Makriziye, 60
 El-İdrâk li-Lisan ul-Etrâk, 57
 El-Kamus ul-Arabî ul-İbrânî ul-Lâtini, 63
 El-Kanun fi-Tıb, 35
 El-Keşşaf, 42
 El-Sahhah, 34
 El-Şekayik ul-Numaniye fi Ulema-i devlet il-Osmaniyye, 65
 El-Tibyan fi izah il-Kuran, 49
 El-Urvet-ül-Vüska Cemiyeti, 80
 Emeviye Camii, 14
 Emirü'l-müminin, 31, 37
 Emir-ül Âmera, 26, 30
 Encümen-i Daniş, 76
 Encyclopedie (Fransız), 70
 Engizisyon, 48, 50, 56, 61
 Ensap ilmi, 23
 Erdebil Ulu Camii, 34
 Ermeni Kilisesi, 9
 Erzurum Kongresi, 84
 Eshab, 16
 Esir ticareti, 80
 Esirler (Siyahî), 26
 Eski Saray (Beyazıt), 60
 Eski Şark Eserleri Müzesi, 81
 Evkaf Nezareti, 74, 85
 Evkaf İslâmiye Müzesi, 83
 Eyyub Camii, 60
 Ezan, 10
 Ezher Camii, 32, 33, Medresesi, 32, 33
 Farmakoloji, 51
 Fatih Camii ve külliyesi, 60
 Felsefe, 35, 36, 54
 Fen, 27
 Feodalizm, 27, 39
 Ferheng (Farsça-Türkçe lügat), 69
 Fetvalar (Ebussud), 66
 Fihrist il-Kütüb, 33
 Finten, 88
 Fıkıh, 19, 61
 Floransa Katedrali, 56
 Fotoğrafın icadı, 73
 Frank ölçileri, 19, 21, 22
 Fransisken rahipleri, 48
 Fransız Akademisi, 68
 Frères Prêcheurs, 48

Fünh ul-büldan, 28
 Galatasaray Lisesi, 78, 79
 Gedikpaşa tiyatrosu, 78
 Genealogie, 23
 Gramer, 20, 32
 Grammatica arabica, 63 (G.P.) 67, (T.E)
 Gramafonun icadı, 79
 Gregoriana Üniversitesi (Roma), 64
 Greguar takvim reformu, 66, 83, 86
 Grek Kilisesi, 54
 Gülhane Hattı Hümayunu, 75
 Gülistan, 55
 Gülzar-ı Savab, 68
 Güzel Sanatlar Akademisi, 80, 83
 Hac, 29, 41, 52, 55
 Hacer-i Esved, 29
 Haç seferleri (Müslümanlara karşı kutsal Savaş), 27, 33, 39, 46, 47, 48, 49, 51, 54
 Hadikat üs-Suada, 65
 Hadis, 19, 26, 27
 Hafta tatili gününün değiştirilmesi, 87
 Halifelik (Osmanlı), 62
 Halk oyu, 91
 Hamriyyat, 2
 Hamse (Nizami), 47
 Hamse-i Emîr Hüsrev, 57
 Hanbelî mezhebi, 26, 57, 86
 Hanefî mezhebi, 30, 34
 Harac, 20, 100, 101
 Harvard Üniversitesi, 68
 Hassa ordusu, 25
 Hat ve Hattat, 13, 30, 60, 62, 63, 65, 68, 69, 70, 71, 72, 74, 75, 79, 89
 Havanın tahlili, 71
 Hayy ibni Yakzan, 46
 Hendek gazvesi, 10
 Heykîl ün-Nur, 46
 Hicret, 10
 Hicrî takvim, 10, 83
 Hidayet-ül-Ulema fi Mezahib ul-Fukaha, 40
 Hidiv, 78, 101
 Hilâfetin kaldırılması, 85
 Hinduizm, 21
 Hristiyanlık, 26, 27, 31, 33, 34, 35, 41, 50, 54, 62, 67
 Hisab ul-Cebri vel mukabele, 26
 Historiae, 35
 Hospitallerler, 38, 56

Hukuk Fakültesi (Ankara), 85
 Hutbe, 30, 45, 62
 Hükümdar, 62
 Hünername, 67
 Hünkâr iskelesi Andlaşması, 74
 Husnû Aşk, 72
 İfratçı şüük, 27
 İhsâ ü'l-Ülûm, 31
 İhvan üs safa, 33
 İhya ü'l-Ülûm üd-din, 40
 İkinci Haç Savaşı, 43
 İkonokrastlar, 21
 İlahiyat Fakültesi, 82, 85, 86
 İlahiyat Fakültesi Mecmuası, 86, 90
 İl Principe, 62
 İlk heykel (Atatürk), 86
 İlk demiryolu (Türkiyede), 77
 İlk dünya haritası, 64
 İlk gazete, 68
 İlk Kapitülasyon (Fransa), 63, (Hollanda), 67
 (İngiltere), 66
 İlk kız lisesi(Türkiyede), 83
 İlk müze (Türkiyede), 75, 78
 İlk resim sergisi(Türkiyede), 79
 İlk resimli mecmua(Türkiyede), 78
 İlk Türkçe basma kitap, 69
 İmrâhor Camii, 21
 İnas Darülfünunu, 83
 İnas Sanayi-i Nefise Mektebi, 83
 İncil, 60
 İnsan Hakları Beyannamesi, 71, 90
 İpek(Kumaş), 43
 İran edebiyatı, 86
 İslâhat fermânı, 76
 İslâm Ansiklopedisi, 82, 88
 İslâm mezhepleri, 21, 26, 30, 34, 47, 57, 86
 İslâm Tetkikleri Enstitüsü, 85
 İslâm yazı ve işleme Sanatları, 83
 İslâmî vakıflar, 74
 İslâmlık, 9, 12, 15, 19, 27, 29, 31, 32, 33,
 38, 39, 43, 48, 49, 50, 52, 53, 55, 58, 61,
 74, 80, 81, 87, 93
 İstanbul İnas Sultanisi, 83
 İstanbul Kiliyesi, 26
 İstanbul Üniversitesi, 75, 77, 78, 79, 81, 84,
 85, 87, 89
 İstiklâl Marşı, 88
 İstinbatü'l-Muin fi'l-İl ve Tarih, 49
 İttihat ve Terakki Cemiyeti, 80
 İznik Konsili, 21

Journal of the Royal Asiatic Society, 75

Kâbe, 9, 10, 13, 20, 29, 55, 62
 Kâbil Üniversitesi, 89
 Kadiri tarikatı, 44
 Kadınlar Manastırı (Caen), 36
 Kadınların hekimlik yapmaları, 84
 Kadınlara belediye seçim hakları verilmesi, 87
 Kadınlara milletvekili seçme ve seçilme hakla-
 rının verilmesi, 87
 Kadınların memurluklara alınması, 83
 Kâğıt yapımı, 15, 18, 21, 31, 40, 44, 49, 56
 Kahire Enstitüsü, 72
 Kalavun Camii, 55
 Kamame kilisesi, 22, 34
 Kamış çekeri, 43
 Kamus ü'l-Alâm, 82
 Kamus ü'l-Muhit, 59, 73
 Kamus-ı Türki, 82
 Kamus ü'l-üm ve'l-maarif, 79
 Kanun-ı Esasî, 79
 Kapitülasyonlar, 63, 66, 67
 Kaptan Paşa (lık), 63
 Kariye Camii, 37
 Karlofça Andlaşması, 69
 Kartezyen nazariyeleri, 70
 Kasideler, 25
 Kasrı'l-Hayri'l-Garbi, 17
 Katoliklik, 26, 59
 Kayrevan Camii, 13, 25
 Kazasker (lık), 74, 79
 Kelile ve Dimne, 19
 Kerbelâ matemi, 31
 Kerem ile Aslı (Opera), 90
 Keşfüzzünun, 68
 Kimya, 19
 Kitab al-masalik ve'l-mamalik, 29
 Kitab al-Sunan, 27
 Kitab'ül-hayavan, 26
 Kitab ü'l-İnbar, 46
 Kitap basmak, 66
 Kitabı Bahriye, 62
 Kible, 10
 Kıyas-ı Enbiya, 81
 Kız Öğretmen Okulu, 78
 Kız Rüşdiyesi, 76
 Kızların Darülfünunda ve yüksek Öğretim
 kurumlarında erkeklerle birlikte okumaları,
 84
 Klâsiklerin tercümesi, 88

Knez (lık), 33, 57
 Koca Ragıp Paşa Kütüphanesi, 71
 Konservatuvar, 83, 88
 Konsil(Dokuzuncu),26, (İzvik),21, (Lyon), 54,
 (Montriond), 35
 Kosova zaferi (birinci), 58 (ikinci), 60
 Kubbe-tüs sahra, 11, 14
 Kudatgu Bilig, 36
 Kudüs İbrani Üniversitesi, 85
 Kufi yazı, 13, 30
 Kur'an, 12, 22, 24, 42, 44, 63, 67, 68, 69,
 70, 78, 85
 Kurtuba Camii, 20, 33, 95, 96
 Kurucu Meclis, 91
 Kuruş, 69
 Kutsal yerler (Makamatı mübareke), 22, 67, 76
 Kutubiye Camii, 43
 Kutup Minar, 47
 Kuvvet ü'l-İslâm Camii, 47
 Kuzey Atlantik Paktı, 90
 Küçük Kaynarca Andlaşması, 71
 Kühn ü'l-Ahbar, 67
 Kütahya Andlaşması, 74
 Kütüphane, 52, 71
 La Gazette, 68
 Lâikleştirme, 80, 87
 Lâle devri, 69
 Lâleli Camii, 71
 La Science Chez les Turcs Ottomans, 89
 Lâtin alfabesi, 87
 Lâtin Kilisesi, 54
 Lausanne Andlaşması, 85
 Lehce-i Osmanî, 81
 Le Journal Asiatique, 73
 Le Moniteur Ottoman, 74
 Levant Company, 66
 Leyden Ünivesitesi, 66
 Leylâ ve Mecnun, 65
 Liber dictus Elhavi, 61
 Lise, 72, 78, 79
 Litografya, 72, 78
 Lokomotifin icadı, 73
 Louvain Katolik Üniversitesi, 59
 Louvre Sarayı (Müzesi), 65, 76
 Lügat, 20, 34, 49, 59, 81
 Luxembourg Sarayı, 67
 Lübnan millî Üniversitesi, 90
 Maarif Nezareti, 76, 77
 Maarifi Umumiye Nizamnamesi, 78
 Madde ve Hafıza, 81

Magna Charta, 48,
 Mahmut Paşa Camii 60
 Makalat ü'l-İslâmiyyin, 30
 Makamat (Hariri), 41
 Makamatı Mübareke, 22, 67, 76
 Makber, 88
 Maliki mezhebi, 21, 34
 Maniheizm, 19
 Marifetname, 71
 Maruni mezhebi, 20
 Matematik, 26, 63, 65
 Mebâdi (Euclides), 67
 Mecelle, 79
 Meclisi Mebusan, 79
 Mecma-i Asâr-i Atika, 75
 Mecma-i Eslîha-ı Atika, 75
 Mecma-i fûnun, 77
 Mecmû'ül-fık' il-kebîr, 17
 Medenî Kanun (Frasız), 72
 Medeniyet-i İslâmiye Tarihi, 83
 Medinet üz-Zehra, 30
 Medrese, 32, 33, 36, 57, 82, 85
 Medreselerin Kaldırılması, 85
 Medresetülhattatin, 83
 Mektebi Harbiye, 75
 Mektebi Maarifi Adliye, 75
 Mektebi Osmanî, 76
 Mektebi Sultanî, 78
 Memleket Sandıkları, 78
 Menakıb-ı Hünerveran, 67
 Mescid (ılık), 10
 Mescid-i Aksâ, 10, 11, 14
 Mescid-i Cuma (İsfahan), 37, 41
 Mesnevî, 54
 Meşrutiyet (İlk) 79, (İkinci), 82
 Mevlevilik, 54
 Mevlid, 59
 Mezheb'ler (İslâm), 21, 26, 30, 34, 47, 57, 86
 Mihrimah Sultan Camii, 65
 Milletler Cemiyeti, 87
 Milletlerarası Posta Birliği, 79
 Milletlerarası Birinci Türk Sanatları Kongresi, 91
 Milletlerarası Şark Tetkikleri Cemiyeti, 90
 Millî Mücadele, 84
 Minare (ılık), 14, 15, 47
 Minhac ü'l-vusul'ül ilm ü'l-usul, 55
 Minyatür, 64
 Mir'at ü'l-zaman fi Tarih al-a'yan, 53
 Michigan Üniversitesi, 87
 Mısır donanması, 74
 Mısır hiyeroglifleri, 73

Mısır Kilisesi, 9
 Mondros Mütarekesi, 84, 100
 Montriond Konsili, 35
 Mucem ül-Bıldan, 50
 Mucem ül-Üdeba, 50
 Muhakemet ül-lügâteyn, 62
 Muhbir, 77
 Mukaddes mezarın koruyucusu, 39
 Mukaddes yerler (Kudüs'te), 22, 67, 76
 Musiki Muallim Mektebi, 85, 88
 Musiki nota sistemi 34
 Mutezile (İk), 16, 18, 22, 23, 25, 22
 Muzika-i Hümayun, 75
 Müdafaa Kitabı, 18
 Mühendishane-i Berri-i Hümayun, 72
 Mülkiye Tıp Okulu, 77
 Münecimbaşı, 66
 Müruc üs-Zehab, 31
 Müslüman sitesi (Paris), 84
 Müslümanlar (Müslümanlık), 10, 11, 16, 17, 28, 31, 34, 38, 43, 44, 47, 51, 52, 53, 54, 61, 62, 65, 67
 Mütercimler mektebi (Toledo), 42
 Müze, 71, 75, 76, 78, 80, 81, 82, 85, 87, 88
 Nakibü'l-Eşrafık, 59
 Nakşibendî (İk), 58
 Nantes fermanı, 67
 Napoli Üniversitesi, 49
 Nesih (yazı), 30
 Nevilerin Menşei, 76
 Nibelungen, 44
 Niğbolu zaferi, 58
 Nişabur Camii, 27
 Nizamiye medresesi, 36
 Nobel mükâfatı, 81
 Notre Dame (Paris), 44
 Nurosmaniye Camii, 70
 Nusretiye Camii, 73
 Nümizmat, 89
 Nüzhet-ül-Müştak fi ihtirak-il-âfak, 43
 On iki imam, 27
 Opera, 89
 Orhun anıtları, 17
 Oriens, 90
 Orientalisler Kongresi (İlk), 79
 Orientalizm, 79, 81, 86, 89, 90
 Ortodoksluk, 26, 33, 34
 Oruç, 10
 Osmanlı Üniversitesi, 84
 Osmanlı Bankası, 77

Osmanlı donanması, 74
 Osmanlı mimarisi, 70
 Osmanlı Müellifleri, 86
 Osmanlı Parası, 75
 Osmanlı Türklerinde İlim, 89
 Oxford Üniversitesi, 48
 Öğretmen okulu, 76
 Padova Üniversitesi, 49
 Panislâmizm Kongresi, 86
 Papa (İk), 27, 37, 39, 41, 48, 50, 61, 63, 66, 75, 76
 Para bastırmak, 13, 14, 18, 33, 64, 69, 75
 Paris Andlaşması, 76
 Paris Borsası, 69
 Pasarofoça Andlaşması, 69
 Posta pulu (Türkiye'de), 77
 Posta teşkilâtı, 25, 79
 Prag Üniversitesi, 57, 58
 Preveze zaferi, 64
 Princeton Üniversitesi, 70
 Pusula, 38, 46
 Radyumun keşfi, 81
 Rasathane, 24, 33, 52, 59
 Resim sergisi, 79
 Resmî dil, 14, 21
 Risâlet hall al-eshâl al-Kamar, 61
 Risale fi Fazail al-Etrâk, 26
 Risalet ül-Gufran, 36
 Rolland'ın Şarkısı, 36
 Roma kilisesi, 26, 35
 Roma Üniversitesi, 51
 Royal Asiatic Society, 73, 80
 Rufai tarikatı, 45
 Rupy, 64
 Rüstem Paşa Camii, 65
 Rüşdiye, 76
 Safahat, 88
 Saint Barthelemy katliâmı, 65
 Sahih-i Termedi, 28
 Saint-Germain des Prés (Manastır), 33
 Sakarya Zaferi, 84
 Salerno Tıp Okulu, 37
 Salerno Üniversitesi, 38
 Samarra Büyük Camii, 25
 Salamanca Üniversitesi, 51
 San Pietro Kilisesi, 62, 64
 Sanayi Nefise mektebi, 80
 Saray-ı Celid-i Âmire, 60

Sefername, 36
 Sekizinci Haç Seferi, 54
 Selimiye Camii (Edirne), 66
 Sen Jan şövalyeleri tarikatı, 38, 55
 Servetifünun, 81
 Sevki kaabil balonun yapılması, 80
 Seyahatname (Evliya Çelebi), 69
 Sicill-i Osmanî, 82
 Sicilya Cevapları, 54
 Sikke (Para bastırma), 13, 14, 18, 33, 64, 69, 75
 Sinematografın icadı, 81
 Sipahilerin Ayaklanması (Hind), 76
 Sivas Kongresi, 84
 Siyahi esirler, 26
 Siyasetname, 38
 Siyonizm, 81
 Sıhhiye Umumî Meclisi, 84
 Société Asiatique, 73
 Sorbonne Üniversitesi, 52
 Soyadı kanununun kabulü, 87
 Stearik mumun yapılması, 73
 Stoudion Manastırı, 21
 Strasbourg yeminleri, 25
 Sultanahmet Camii, 67
 Sultan Hasan Camii, 57, Medresesi, 57
 Sultan Selim Camii (İstanbul), 63
 Suriye ile Mısır'a seyahat, 71
 Suriye kilisesi, 9
 Surname (Levni), 70
 Süleymaniye Camii, 65
 Sülüs (yazı), 30
 Sünnilik, 45
 Süre, 59
 Süveyş kanalı, 76, 78
 Şafîî (İk), 47
 Şah Camii (İsfahan), 67
 Şapka Kanununun kabulü, 86
 Şark Dilleri Okulu, 68, 72
 Şark kilisesi, 35
 Şark Tetkikleri Okulu, 83
 Şark Teziyi Sanatlar Mektebi, 83
 Şarkiyat (a) bk. Orientalizm, 33, 34
 Şehname, 33, 34
 Şehzade Camii, 64
 Şerh-i Kitab-ül Burhan il-Aristotalis, 31
 Şeriye Mahkemelerinin kapatılması, 85
 Şeriye ve Evkaf Vekâletinin kaldırılması, 85
 Şeyh ül-Cebel (Büyük üstad), 41, 44

Şeyhülislâm (İk), 63, 66, 67, 68
 Şillik, 13, 14, 27, 28, 33, 45, 62
 Şuray Devlet, 78
 Taberi Tarihi, 29
 Tac Mahal, 68
 Tac üt-Tevarih, 67
 Tahafut üt-Tahafut, 47
 Tahkik mâ-lil Hind, 35
 Tahlili Geometri, 71
 Tahrir Üniversitesi, 87
 Takvim, 10, 37, 66, 83, 86
 Takvim-i Vekayi, 74
 Takvim ül-Bıldan, 57
 Tampliye, 41, 46
 Tanrı mütarekesi, 35
 Tarih (bilim), 19, 28, 31, 35, 46, 48, 50, 52, 53, 55, 57, 60, 65, 67, 76, 81, 83
 Tarih-i Cevdet, 81
 Tarih-i Haleb, 53
 Tarih-i Mülûk ül-Endülü, 31
 Tarihi Osmanî Encümeni, 82
 Tarihi yazılar, 19
 Tarihi ül-Ümem v'el mülûk, 29
 Tarikatlar, 38, 44, 45, 48, 50, 56, 58, 64, 65, 70, 71
 Tarikat-ı İslâm Cemiyeti, 82
 Tarık, 88
 Tasavvuf, 56, 59
 Tavalî ül-Envar min Matali'ül-Enzar, 55
 Tazarruname, 61
 Tecarüb ül-Ümen, 35
 Tefsir (bilim), 55
 Tek dereceli seçim, 89
 Tekbir (İtrâ), 69
 Tekkelerin ve zaviyelerin kaldırılması, 86
 Teknik Üniversite, (İstanbul), 89
 Telefonun icadı, 79
 Telgrafın icadı, 75, 76
 Telsiz Telgrafın icadı, 81
 Tenge, 33
 Tercüman-ı Ahval, 77
 Tercüme, 88
 Tercüme Bürosu, 88
 Tercüme Cemiyeti, 77
 Tercüme-i Manzume, 76
 Tevhidi Tedrisat kanunu, 85
 Tezhibci, 89
 Ticarî münasebetler (Ticaret anlaşmaları), 21, 48, 53, 56, 57
 Tiyatro, 78

Tiyatro Mektehi, 83	Üçüncü Haç Seferi, 46
Tıb, 29, 38, 51, 56, 75, 77, 78, 84, 89	Ümeyye Camii, 15
Tıbbane-i Âmir, 74, 78	Üniversite, 38, 48, 49, 50, 51, 52, 57, 58,
Tlemsen Cami-i Kebiri, 42	59, 61, 64, 66, 68, 70, 75, 77, 78, 79, 81,
Topkapı Sarayı, 60, 68, 85	82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90
Toulouse Üniversitesi, 50	Universite Muhtariyeti, 89
Tötön Şövalyeleri, 46	
Tristan ile Ysenlt, 44	Vadi üs-seyl Muharebesi, 66
Tuğrakeş (lik), 89	Vaiz Biraderler, 48
Tuhfe-i Behic-i Rasini, Tercüme-i Zeyc-i	Vakıf (lar), 74, 85
Kassini, 71	Vakıflar Genel Müdürlüğü, 85
Tuhfe-i Hattatin, 71	Vankulu lügati, 69
Tulunoğlu Camii, 27	Vatan, 78
Türk Alfabesinin kabulü, 87	Veda Haccı, 10
Türk Dil Kurumu, 87	Vefd partisi, 84
Türk ve İslâm Eserleri Müzesi, 83	Vefiyat ül-Ayan, 54
Türk İstiklâl Savaşı, 84	Vekayi-i Mısıriyye, 74
Türk Medenî Kanunu, 86	Verdun Antlaşması, 25
Türk Muhafız Birlikleri (Bağdad), 25, 30	Vergi, 16, 21, 27
Türk Resim ve Heykel Müzesi, 88	Verona Büyük Diyeti, 35
Türk Tarih Encümeni, 82	Viyana Üniversitesi, 58
Türk Tarih Kurumu, 82, 87, 88	
Türk Yurdu, 82	Worms anlaşması, 41
Türkçe, 57, 69, 72, 79, 85, 88	
Türkçe gazete, 77	X ışınlarının keşfi, 81
Türkçülüğün Esasları, 85	
Türkiye Cumhuriyeti Teşkilâtı Esasiye Kanunu	Yedinci Haç seferi, 51
(Anayasası), 79, 85, 87, 91	Yeni Cami (İstanbul), 68
Türkiye'de Cumhuriyetin ilânı, 85	Yeniçeriler, 57, 73
	Yeni Hanbeliye, 57
	Yeni Osmanlılar Cemiyeti, 78
Ulu Cami (Bursa), 59, (Konya), 44,	Yeni Şiir, 16
(Şiraz), 27	Yerkürenin büyüklüğünün hesap edilmesi, 24
Ulâm, 78	Yeşil Cami ve külliyesi, 59
Ulâm-ı Âliye-i Diniye şubesi (Darülfünun),	Yoksullar yurdu (Ezher), 33
81, 82	Yunan İhtilâli (İstiklâli), 73, 74
Unesco, 89	Yunus Emre Oratoryosu, 89
Upsala Üniversitesi, 61	Yüzyıl Savaşı, 57, 60
Usul Hakkında Nutuk, 68	
Uykusuzlar Tarikatı, 21	
Uyun-ül ahbar, 28	Zaviyeler, 86
	Zenci esir ticareti, 80
Üç Şerefli Cami (Edirne), 59	Ziraat Bankası, 78
III. Ahmet Çeşmesi, 70	Zındık (lık), 20
	Zübdet üt-Tevarih, 60

DÜZELTMELER CETVELİ

[Basılırken gözden kaçmış olduğu görülen aşağıdaki tarih ve imlâ yanlışlarının bu cetvele göre düzeltilmesi ve eksiklerin tamamlanıp, fazlaların çizilmesi rica olunur.]

Sahife	Satır	Yanlış	Doğru
13	16-17	Çizilecek : Galata'da Arap camiinin inşası	
20	31-32		Sonuna eklenecek : (başlama)
24	16	Zübeyd	Zübeyde
25	12	Toranto	Taranto
33	10		Sonuna eklenecek : (bitme)
38	36	Pièrre l'Hermit	Pierre l'Ermite
39	3	Pièrre l'Hermit	Pierre l'Ermite
40	29	1112	1111
		Gazalî	Gazzalî
41	—	Büzürk Ümmid	Büzürgümmid
42	8-9	Çizilecek : ve Aragon	
46	7	Hattin	Hittin
46	34	Kanecc	Kanevc
47	34	Kutade	Katade
49	5-6	El-Ubbéri	El-Ukberi
51	7	Mersiye	Mürsiye
52	10	1254	1250
52	12	1517	1382
53	38	Merriniler	Meriniler
58	19	Hafız	Hâfız
59	9	Firuz Abadî	Firüzâbâdî
60	13	Arapşah	Arabşah
70	16	Sabe	Sale
75	1	Asiatie	Asiatic
80	18-19	Çizilecek : İngiltere'de kuruluşu	
81	28	Marconsi	Marconi
86	13	Hurart	Huart
91	33	1873	1883

95	7	Amman	Umman
95	11	Beni Nevah	Beni Necah
95	27	Kakveyliler	Kakveyhiler
96	22	İspanyonlar	İspanyollar
96	24		<i>Eklenecek :</i> Aragonlular
	26	<i>Çizilecek :</i> Aragonlular	
97	15	Beni Zeyd	Beni Zıyan
100	20	Kelkende	Gülkende (Golkonda)
101	11-12	Arasına	<i>eklenecek :</i> 1949 Endonezya Cumhuriyeti

XI. Ek Cetvel

Suriye Selçukluları VII.
hükümdarının adı Mehmet
TAPAR olacaktır.



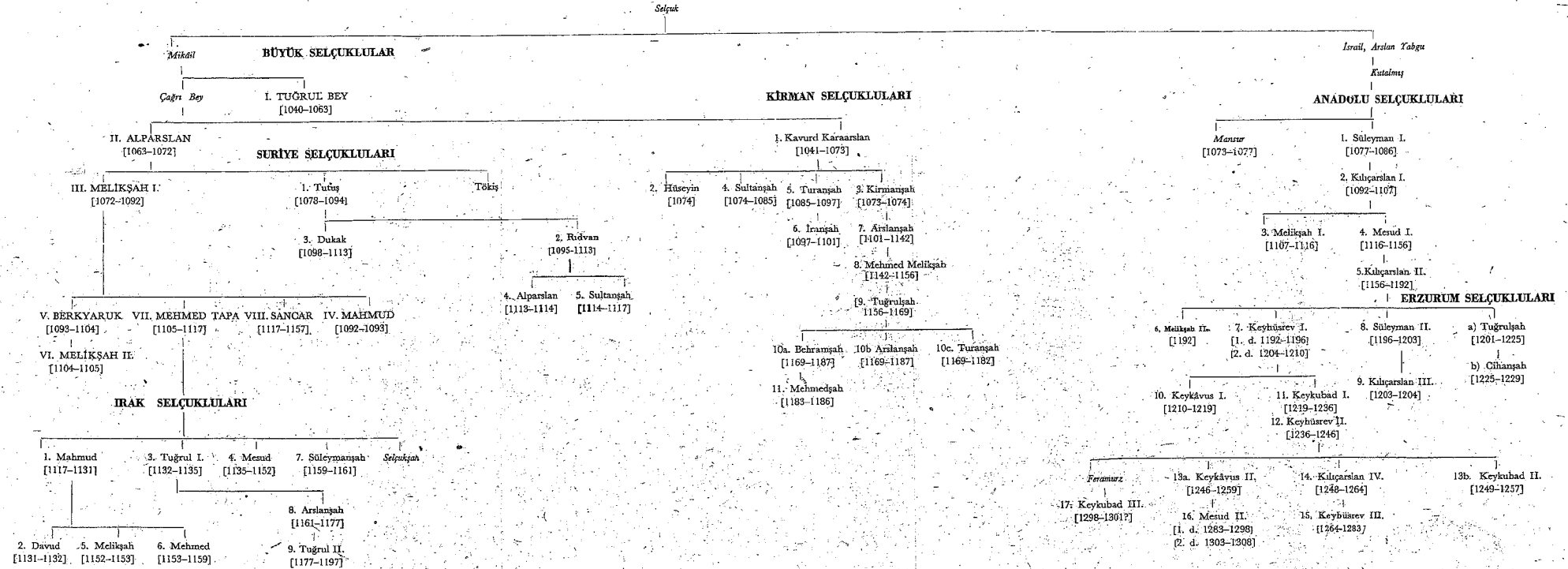
Prof. Dr. Tahsin YAZICI
Koleksiyonu

Melikşah
[]

h 10c. Tura
[1169-11]



XI. SELÇUK SULTANLARI SOY KÜTÜĞÜ



XII. İ S L Â M S A N A T I

